

Број 209
20. август 1998.
цена 7 динара

ПОСЛЕ ЈУНИКА

ПОРАЗ ЗА ПОЧЕТАК
ТЕРОРИСТА ПРЕГОВОРА

PARKING SERVIS

Предузеће ПАРКИНГ СЕРВИС основано је 1972. године.
Основна делатност Предузећа је управљање, коришћење и одржавање јавних паркиралишта, Обезбеђује велики број
подземних и надземних гаражи, бројна отворена јавна паркиралишта, као и службу паука која укључује непрекидно
паркирање или оштећена возила, а све то с циљем да се растерете саобраћај једног ради несметаног одвијања
и регулисања саобраћаја.

Предузеће оружје и читаву линзу других услуга у теретном и друмском саобраћају. На свом великом међународном
теретном терминалу Предузеће корисницима нуди могућност паркирања, сервисирања и прегледа возила, превозара
и складиштења робе те бројне друге погодности за индустрије.

PARKING SERVIS

ДАНИЦА ДРАШКОВИЋ

Од ВИН-а до НИН-а

Стр. 8-9

МИЛАН БОЖИЋ

Ругова да части

Стр. 10-11

КОНТАКТ ГРУПА НУДИ ЗА КОСОВО

Татарстан, Аландска острва или Јужни Тирол

Стр. 16-18

ПРЕДРАГ СИМИЋ

Како је Мартић глукошћу шокирао Албаније

Стр. 20-23

АЛЕКСАНДАР ИЛИЋ

Шешељев декан трчи деструк- тивни круг

Стр. 28-29

**ТАТОМИР ЛЕКОВИЋ,
АДВОКАТ КРАГУЈЕВАЧКИ
"СЛУЧАЈ ЛУГАР"**

Трибунал "Код Гилета"

Стр. 30-33

ИТО СЕ ДОГАЂА

Нека ти твој Вук да трактор

Стр. 42-43

Вук у Републици Српској

"Границе настају и нестају, али нема никога ко може раздавати српску културу, српски језик и све остало што носимо и у памћењу и у својим срцима".

Ово је, између остalog, изјавио председник СПО Вук Драшковић пред неколико хиљада грађана Требиња, отварајући предизборну кампању СПО-а у Републици Српској.

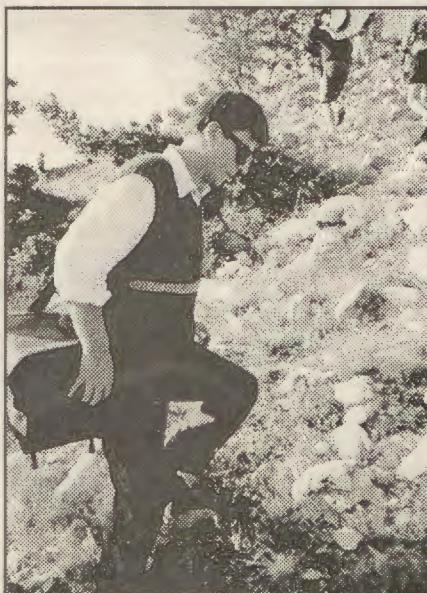
Често прекидан аплаузима, Драшковић је изложио програм препорода Републике Српске, као и целовиту националну стратегију српског народа у временима која су пред нама.

На предизборном митингу у Требињу говорили су и чланови Председништва СПО Милан Комненић и Спасоје Крунић, као и чланице СПО у Републици Српској Бранко Топић и Никола Секуловић.

Носилац листе СПО за Народну скупштину Никола Секуловић рекао је да после рата и свих његових последица, идеје СПО прихватају и они који су их проглашавали за издају. "СПО сматра да се пред предстојеће изборе у РС ствара клима слична оној у Црној Гори пред мајске изборе, где се апсолутно фаворизују два блока, условно названа "реформски" и патриотски, што је апсолутно погрешно, јер ни један од ова два блока не нуди комплетно решење постојеће кризе".

Поред Требиња, делегација СПО обишла је још и Билећу и Гаџко.

У ОКОЛИНИ БИЛЕЋЕ НАСТАВЉЕНО СНИМАЊЕ ФИЛМА "НОЖ"

НАСЛОВНА СТРАНА ФОТО РОЈТЕРС

Дијалог

Створене су, коначно, све битне претпоставке за наставак разговора представника политичких партија косметских Албанаца и представника Србије и Југославије о отвореним косметским питањима.

Лидер Демократског савеза Косова др **Ибрахим Ругова**, очигледно под јаким притиском међународне заједнице, а после дугих одлагања, формирао је тим за разговоре.

Главна упоришта тзв. Ослободилачке војске Косова у Јулику и у селима око Пећи, одакле су вођене акције с циљем да се дијалог минира, успешно су неутралисана без цивилних жртава.

Представници Србије и Југославије су, писмом др **Ратка Марковића** албанском координатору **Фехми Аганију**, непосредно по обелодањивању састава албанског тима, предложили да дијалог почне већ ове недеље.

Све водеће српске политичке партије су, први пут од избијања југословенске кризе, јединствене у ставу да се "косметски чвр" мора размрсити мирно, па и уз одређене компромисе, уз услов, дабоме, да Космет остане неодвојив део Србије, а да се Албанцима обезбеде максимална национална, политичка, економска и културна права.

Међу албанским политичким партијама испољавају се, додуше, озбиљне разлике, али су, с обзиром на реalan политички рејтинг албанских "јас требова" и жестоких противника др **Ибрахима Ругове**, попут **Адема Демаћија** или **Љубите Пуље**, те разлике, за сада, углавном парадне и медијске.

Оптимисти, дакле, имају разлога за задовољство.

Стара истина да је боље и десет година разговарати него десет минута ратовати свакако је и у приступу косметској проблематици најблаготворнија истина.

Својеврсни мит о дијалогу Срба и Албанаца, створен минулих месеци, ипак је, узму ли се у обзир полазна становишта обе стране, нереално надуван мит.

Чврсто и на чврстим темељима националне одговорности и историјских условности постављено определење српске стране да Космет мора да остане у Србији, као и чврсто определење Албанаца, загледано у идеју о Великој Албанији, да им је независност основни циљ, а да је све остало "транзитни процес" ка том циљу, биће два кључна елемента дијалога.

Сигурно је, наиме, да српска страна, у најбољем случају, може да прихвати варијанту да Космет функционише као италијанска покрајина Алто Адиће, што Албанци одавно одбијају, тражећи знатно више.

Остале варијанте, а нарочито руска која, практично, предвиђа независност Космета по моделу Татарстана, уз специјални уговор са југословенском Владом и југословенским шефом државе о спољној политици и о експлоатацији рудног богатства, за Србију су крајње неприхватљиве, а и Албанци их не коментаришу с неким нарочитим одушевљењем.

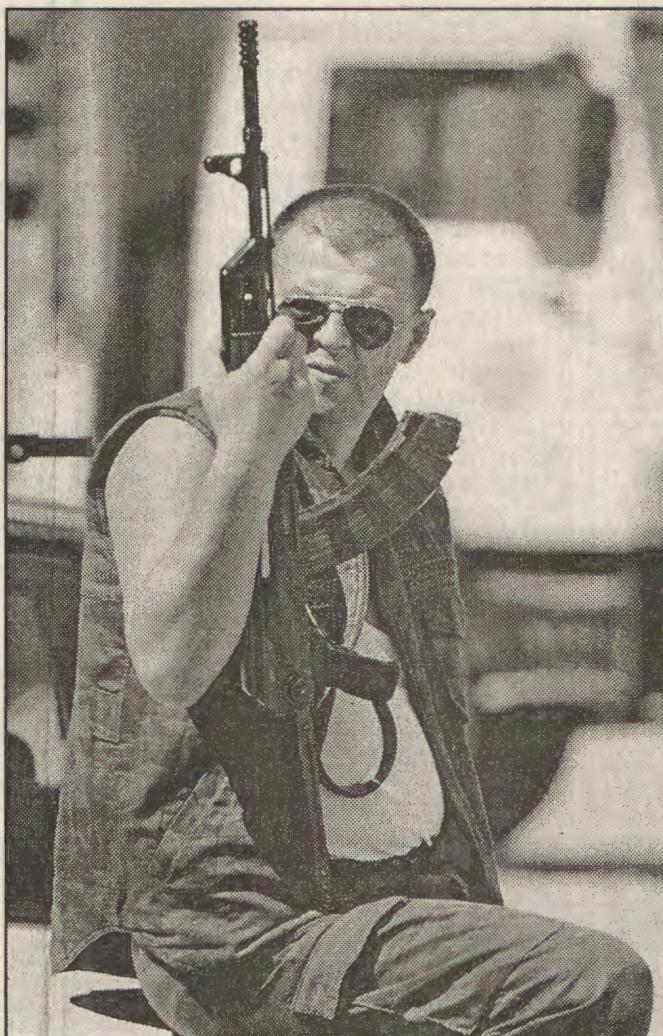
Релативно најбезболнији предлог је амерички предлог да се на Космету, на одређено време, уведе "тихи протекторат", попут онога у Мостару, и да се садашњи статус Космета не мења док се не створи "клима поверења", али тај предлог ништа не решава и само хибернира, а можда и увећава, нагомилане тензије.

Он је за српску страну неприхватљив и због оправданог страха да би током "тихог протектората", уз позната и већ много пута виђена мешетарења разних светских центара моћи, уследило илегално наоружавање Албанаца и њихово војно припремања за обнову насиља.

Дијалог, уз све резерве пре ма његовој продуктивности у тренутним условима, ипак мора да почне.

Стварање битних претпоставки за његов почетак, чemu је Србију дала значајан допринос, показује да су и на Космету, упркос свему, неки позитивни помаци, макар и као на да, могући.

Фактор "време" и фактор "стрпљење" су, често, два пола исте ствари, али у случају косметске кризе то није тако; тамо је, наиме, остало мало времена за спречавање трагичних расплета, али је, и у таквој временској изнудици, стрпљење неопходно.

У таквој поларизацији брзи позитивни исходи су, практично, немогући.

Покушај Контакт групе да предлогом више варијанти статуса Космета олакша дијалог такође не обећава никакве спектакуларне обрте.

Модели

ет модела о будућем статусу Космета, прочитани Тамо Где Треба а онда враћени у повериљиви цеп Николе Шаниновића, можда никада јавно неће бити обнародован кроз дебате у било ком парламенту ове Југославије или ће сигурно одредити судбине стотине хиљада људи, баш као и онај План З-4 којег Милан Мартић није хтео да отпечати по налогу Оног ко о томе одлучује.

Радозналом народу, уколико масовно не слуша Радио Дојче Веле, преостаје да вреба шта ће неко од чланова Контакт групе да изговори о понуђеним моделима па да онда затражи тумачење од новинара а новинари од политичких вођа који опет, не знам из којих разлога, скривају истину о Шаниновићевом цепу и дају паушалне оцене о ономе о чему немају појма.

Понајављује се, заправо, крајишко прича после које су се запутили сви Срби да живе у једној држави. Онда се однекуд из илегале опет јавио Мартић да појасни како План З-4 није прихваћен јер би западни савезници тражили његову примену и за Косово па је Онај Ко Треба одлучио да жртвује само Републику Српску Крајину а Србију сачува од Хоргоша до Драгаша. Крајишници су, дакле, добили штап, Косовци су га само наслућивали али нису веровали да га могу осетити и по својим леђима док није почело холбруковање по дедињским вилама и у чувеном Караборђеву. Кришом, наравно, од народа и његових изабраника у разним скупштинама.

Пошто тако ствари стоје са багателисањем народа и парламената, јавио се Радио Дојче Веле да детаљно објасни Југословенима садржај дипломатског писма Контакт групе које је прошлог викенда британски амбасадор у Београду Брајан Донели уручио Николи Шаниновићу са предлозима о будућем статусу Косова, односно, о пет могућих модела који по веровању западних сила и Америке могу да донесу мир и спокојство овој српској покрајини.

Први модел предвиђа статус Косова "нешто мање од Републике" или "нешто више од аутономије" и то унутар СР Југославије. Према том моделу, Косово може - као на пример и Црна Гора - да има сва права републике, али не и право на отцепљење.

Други предлог предвиђа решење слично статусу Јужног Тирола и таква идеја наводно потиче из београдског Института за међународну политику и привреду. Према дипломатским изворима Радија Дојче Веле, креатор тог предлога је сарадник и бивши директор тог Института Предраг Симић и Предлог је преиспитало Министарство спољних послова Југославије и "лично га одобрио Слободан Милошевић" (интервју са господином Предрагом Симићем "Српска реч" објављује на странама 20-23).

Трећим моделом предложено је да Косово добије статус аутономије, веће од аутономије Јужног Тирола и за пример узет је положај Аландских острва у Финској где живи шведска национална мањина.

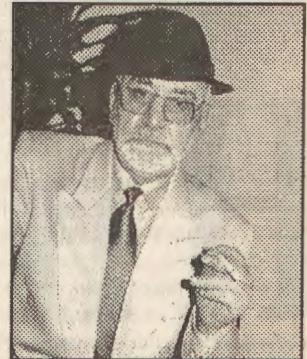
Четврту варијанту Контакт група заснива на моделу односа између Руске Федерације и Татарстана, повезани специјалним споразумом који гарантује непосредну везу државе Татарстана са руским Председником и руском Владом. Татарстан има свој Устав у коме је дефинисан као независна држава али је споразумом са Русијом утврђено да у питањима спољних послова и експлоатације рудног богатства одлучује руска Влада. За такав модел Косова залаже се Русија.

Конечно, Сједињене Америчке Државе подржавају пету варијанту предлога према којој би се на Косову увела нека врста "тихог протектората", слично оном у Мостару. Наме, тим моделом САД за сада се не утврђује статус за Косово, већ "предвиђа рок од три године у коме треба створити атмосферу поверења" пре него што се коначно одлучи какав статус дати Косову.

О свему томе нас обавештава немачки Дојче Веле а шта се још крије код Чучук Стане, алијас Николе Шаниновића, јавно признаје да нема појма ни Војислав Шешељ али да су по њему сви предлози Контакт групе "позитивни" јер, тобоже, не "натурају решење". Тај, дакле, Шешељ који је у свим изборним кампањама претио да ће "протерати Шиптаре преко Проклетија" сада помирљиво каже да "све може" ако се "демократски разреши".

Наравно да народима на Космету, опседнутим страхом и мржњом, не одговара ни једно од предложених решења Контакт групе. Сама помисао код Срба да ће у судовима судити Шиптари а по улицама патролирати полицајци и то многи из редова садашњих терориста, слаби наду у могућност успостављања праведног правног поретка без преваге зла и насиља; с друге стране, Шиптари сматрају премалом понудом управљања судством и полицијом, они хоће сада и одмах пуну независност од јурисдикције Србије и Југославије позивајући се на своје жртве и анахрони режим Слободана Милошевића у друштву са радикалима.

Можда је у праву Фрациј Вебер, славно име европске и светске културе, када каже да Косово и Метохију сада могу да спасу само његове светиње, "ремек дела човечанства", јер ти споменици културе непристрасно сведоче ко има тапију на земљу у немирној јужној српској покрајини.

Богољуб ПЕЈЧИЋ

Народима на Космету, опседнутим страхом и мржњом, не одговара ни једно од предложених решења Контакт групе. Сама помисао код Срба да ће у судовима судити Шиптари а по улицама патролирати полицајци и то многи из редова садашњих терориста, слаби наду у могућност успостављања праведног правног поретка без преваге зла и насиља; с друге стране, Шиптари сматрају премалом понудом управљања судством и полицијом, они хоће сада и одмах пуну независност од јурисдикције Србије и Југославије позивајући се на своје жртве и анахрони режим Слободана Милошевића у друштву са радикалима.

Сви потези међународне заједнице, од политичких и економских, до војних, пролазе, у фази припрема и доношења одговарајућих одлука, кроз сложену, заморну и дугу процедуру.

Санкције које је нашој земљи својевремено увео Савет безбедности УН припремане су, после првих вести о могућности да буду примењене, пуних годину дана, а војна интервенција у Босни и Херцеговини "крчкала" се у Њујорку, Вашингтону и Бриселу, од часа када је предложена до полетања првих авиона из Италије према

Није лошe,

босанско-херцеговачким просторима, дупло дуже.

Оно што је, међутим, једном најављено "тамо где треба", најчешће у форми дипломатског упозорења, а понекад и као отворена претња, обавезно се, без обзира на свакојаке изазове и препреке, и реализује.

Празне пушке нису оружје моћних.

Ми то, често, не схватамо, јер се код нас и најкрупније ствари из домена националне и државне политике догађају мунјевитом брзином, а важне одлуке се, без икаквог уважавања процедуре, доносе преко ноћи.

Најновији пример да се нешто што је једиом најављено у центрима светске моћи неизоставно и спроведе свакако су маневри НАТО пакта у Албанији, чији је циљ убрзавање решавања косметске кризе, уз показивање и доказивање да је постојање управо НАТО пакта, оваквог какав је, и даље нужност и гарант очувања глобалног мира.

Пре неколико месеци, наиме, из врха ове алијансе поручено је да ће се, као део притиска на Србију, у другој половини августа одржати веће вежбе у Албанији, и то се и остварује.

Мудрост нам, имајући ово у виду, налаже да и најаве о војној интервенцији због косметске кризе, као и друге упозоравајуће или претеће најаве, прихватимо крајње одговорно и озбиљно.

Косметска криза је, делимично, заклонила тешке економске и социјалне прилике, али ће их, у крајњем збиру, због високих трошкова, који по званичним изворма премашују суму од милион марака дневно, драстично увећати.

Анализа наше економске стварности, направљена у америчком Министарству финансија и упућена Слободану Милошевићу, вероватно због индиција да сарадни-

ци председника Србије (и Црне Горе) крију од њега истину о стварном стању у држави, предвиђа скори слом овдашње привреде и финансијски хаос неслучјених размера.

Голе и свима добро познате чињенице да нам је дуг дванаест милијарди долара, да су девизне резерве земље само двеста милиона долара, да до планиране продаје неких фирмама иностраним купцима неће доћи због забране страних улагања и да ћемо још дуго остати изван међународних политичких и финансијских организација, указују да у америчкој анализи нема пре-

вођене искључиво сопственим поривима.

Из разбијених киоска и излога ништа није узимано, јер су се све потребе и намере оних који су разбијали киоске и излоге, трошиле у чину разбијања.

Повода да масе хрупе на улице и тргове због спортичког успеха нема сваки дан, а поводи за масовна окупљања због других разлога, пре свега због огромног социјалног незадовољства, убрзано се умножавају.

Буде ли ускоро социјалних немира, а они "висе у ваздуху", присутна енергија деструкције, оголјено видљива на београд-

ским установама, широм су отворена врата најугледнијих универзитетских центара.

Многи дипломски радови на овој катедри, по научној утемељености и научној акрибији, у равнима су магистарских радова, а понекад и докторских дисертација на неким другим овдашњим високошколским установама.

То би, с обзиром да се с озбиљним научницима тешко манипулише, морало да значи да је код нас инструментализација историографије практично немогућа, а живот, ипак, драстично показује супротно.

биће Горе

теривања, застрашивања и зле воље и да се она ослања на суву реалност.

Погледе на нашу економску стварност, идентичне погледима из Вашингтона, имају, одавно, и домаћи економисти, али и сви који, бар једном, недељно, кроче у продавнице или на пијацу.

Привредни слом и финансијски хаос "миришу" на сваком кораку.

У ноћи када су наши кошаркаши постали прваци света, београдске улице су, ономе ко уме да ослушкује пулс маса и да у њему препознаје доминирајуће друштвено-стање, пружиле убедљиве доказе да нас у непосредној будућности, управо на улицама, чекају велики изазови.

Славље због спортичког успеха било је, наиме, набијено енергијом опште деструкције, али, што је посебно важно, и деструкције с јаким и јасним политичким обележјима, до размера за панику.

Главне пароле током читаве ноћи, док су разбијани киосци, сандуци за сладолед и излози, биле су "Србија, Србија, никад Југославија" и највулгарније или крајње милитантне поруке председнику савезне државе и владајућим групацијама.

Певана је и химна грађанских протеста "Месечина", као подсећање на тренутак када су Београђани, најпоганђије и најчишћије у овом веку, покушали да нађу себе у кошмару накарадне историје и још накарадније политици.

Власт је, просто, била објекат невиђеног беса и у спортичком слављу, и то беса с којим, по начину изражавања и по енергији одржавања у акцији, нема шале.

Опозицију нико није помињао, јер масе на улицама, изгледа, у свом новом квалиитету у троуглу "очај-бес-деструкција", не желе више никакве програме и вође, већ желе, што је посебно опасно, да буду

ским улицама у ноћи када су наши кошаркаши постали прваци света, грунуће свом силином и ништа је неће зауставити.

Извештаје о томе, и буквально а не само фигуративно, писаће ко преживи.

Шта би се десило када би се на јавној сцени појавио неки медицински стручњак с тврђом и препоруком да се назеб лечи ампутацијом десне ноге, а зубобола вајењем оба бубрега? Па, реаговале би његове колеге психијатри и сместили би га у одговарајући азил, а медији који су му пружили прилику да пласира своја "открића" имали би, вероватно, послу с јавним тужиоцем и судијама.

У друштвеним наукама, међутим, обзнањивања таквих небулоза, иако и оне наносе огромну штету, никога не узнемирају и, чак, често, због одређених дневних потреба и интереса владајућих елита, имају широку друштвену подршку.

Наша несрћена збиља то потврђује из дана у дан, инструментализујући поједиње друштвене науке до размера "менгеловштине", уз погубне последице које ћемо осећати деценијама.

Највише "открића" еквивалентних "открићима" да се назеб лечи ампутацијом десне ноге, а зубобола вајењем оба бубrega, бележи домаћа "историографија", чији "домети", последњих година, просто жуде за "лудачким кошуљама" и сличним одговарајућим признањима.

Катедра за историју београдског Филозофског факултета била је, а донекле је и данас, једна од најбољих европских катедри те врсте; темељи модерне византологије, рецимо, ударени су у Београду, захваљујући светском великани Георгију Острогорском и његовим ученицима; професорима с Катедре за историју београдског Филозофског факултета, па и студен-

Објашњење парадокса је у чињеници да се у Србији историјском науком, поред квалифицираних и озбиљних историчара, баве и многи дилетанти, од пензионисаних официра и удбаша до залудних домаћица, успешно пласирајући своје "радове" у разним високотиражним листовима и штампајући их као књиге у застрашујућем хаосу у издавачкој делатности.

Њихове преокупације су, дабоме, национална историја и прикупљање "доказа" да су Срби најстарији и највећи народ на земаљској кугли, јер то, у националистичкој помами, има најбољу прођу, а због подстицања национализма као владајуће идеологије одговара и дневним интересима политичких елита.

Ових дана су се, тако, у фелтону у једном режимском листу, појавиле тврђења да су Срби неколико хиљада година пре Христа створили Вукову Ћирилицу и да су се грчка и римска, а потом и европска цивилизација, развиле на темељима српске културе, што је, наравно, прворазредна будалаштина.

Нанета штета је, међутим, огромна.

Неквалифицирани и неуки људи, читајући "открића" ове врсте, само даље тону у муль националне и националистичке мегаломаније, а потом и у шовинистичкој па и у нацистичкој живо и крваво блато.

Надрилекарство је, у свим нормалним земљама, па и код нас, недозвољено и строго је кажњиво; за надринауку, бар код нас, то правило, очигледно, не важи.

Националисти с балканских простора су или у затвору или на власти; док су у затвору, припремају се за освајање власти, а када дођу на власт гурну сопствене народе у затвор.

Од ВИН-а до НИН-а

Пошто су били учесници емисије у којој су износили своје узвишене мисли и делили њолитичке лекције претричавајући досадно своје већ објављене колумне које нико не чита, сликали се леђо, а нису изашли, е, то је јушење медијске слободе, то је атак на слободу новинарства за коју је крив Вук Драшковић, тај чувени недемократ и диктатор, а то што се забрањују радио станице, новинске агенције или пратерију странке са државних телевизија, то је неважно, јер за то није крив Вук Драшковић, још коме они луђају слободно и некажњено већ толико људина, него Мило Ђукановић и Миодраг Додик, којима су ту уредници одобрили да буду на власти, а то је већ нешто другото.

Док цела нација инфириорно, примитивно, бахато и недостојно историјском тренутку у којем се налази, још слави неку победу кошаркаша на неком првом месту, косовска несрћа траје и траје, нижу се смрти полицијаца и војника на нашој страни, и ко зна колике на страни Албанаца, и свакодневно нечија мајка, жена или девојка остане скамењена над мртвим телом младића жртвованог за нечије сулуде снове или погрешне политичке успаљених владара или кандидата за владаре. Бесмислено, непотребно и болно, али се наставља то страдање оба народа и краја, чини се, скоро неће бити, бар док има садашњих владара и народних вођа који више силом него милом терају туђе синове да гину за њихову славу, њихову децу и комад више и дуже власти и моћи. Народ се чак навикао на то страдање као припадајући начин живота и не буни се много, јер то је вековни циклус шетања несрће на овим просторима, који се понавља у свакој генерацији. Сада се чак лакше прихвата и подноси захваљујући телевизији преко које владари лако убеде народ да они имају право на њихове животе, куће, имања, да све то могу уништити, спалити или одузети без икакве одговорности или објашњења, те да поданици морају бити захвални што то страдање није још веће.

Један мој пријатељ вратио се ових дана из Пећи, где је рођен, одрастао и живео четрдесет година, и где му још живи мајка, браћа и њихове породице. Пошао је да обиђе, да помогне, да брани кућу, имање,

мајку, своју прошлост и будућност. Затечен бедом и ратом који се распламсавао и носио жртве, гладним укућанима и избеглицама на све стране, тешко је мајку да ће све то проћи брзо и да ће се наћи неко решење и спас. А мајка га је са чућењем гледала и прекорела због бриге за њих и комшије јер, каже она: "Сине мој, није ово ништа према ономе у Кини, јеси ли видео на телевизији како народ пострада тамо од поплава и воде, њима је много теже". Наравно, она је сваке вечери гледала вести на телевизији Београд, јер других тамо и нема, а на њима је о Косову била, тек узгред, понека вест, без слике, лешева и рушевина, док је о Кини и поплавама у њој телевизија нашироко извештавала Србију сликом и речју, и очито успешно пренела поруку народу да мора трпети све, јер и од горег има горе. "Враћао сам се у Београд потпуно сломљен", причао ми је он, "и плакао цело време сам у колима, поражен до краја од рођене мајке, без наде и воље да било шта чиним или помогнем, јер немам коме, кад не могу ни ъвој".

Та пропаганда, та злоупотреба телевизије и свакодневно кљукање народа информацијама из целога света, само не из своје земље, слике гладних по Африци, експлозије бомби по свету, тероризам, поплаве, пожари, ратови у Ираку, Ирану, Заиру или ко зна где, уз сакривање слика рата или глади из своје земље, успешно одржавају народно трпљење и стрпљење већ годинама, до мере захвалности властима које су, ето, успеле да свих тих несрећа не буде код нас, или бар не у тако великим размерама. Зато је и разумљива велика борба за медије и њихову покорност властима, која непрестано траје код нас, а чини се да ових дана добија чак организовану форму акције гушења неподобних, методама наводних увођења у законске оквире и економске зависности свих оних који желе да мењају слику нереалне стварности коју негује државна телевизија. Та битка је јавна, сурова и бескрупулозна не само у Србији него и у наводно демократској Црној Гори или Републици Српској, где се гуше медији отвореним забранама власти, свакодневно и чак уз подршку демократског света. Тако је у Црној Гори забрањен рад "Радију Пљевља", а државна телевизија је претворена у билтен не једне партије или коалиције, него једног човека, и много је већа контрола над медијима и манипулација информацијама него код нас. Информативни мрак у Србији разбија се ипак некако многим приватним телевизијама, "Студијом Б" и разноразном штампом која пише све супротно од онога што извештава државна телевизија, али тога нема у Црној Гори, тамо је једна телевизија, један човек и једна истина, све остало тешко да се пробија до гледаца, читаоца и грађанина ове, кажу, демократске државе. На тој телевизији никада нећете видети ниједног политичара опозиције, нити чути другачије мишљење осим у страначким саопштењима која

се читају у специјалним банту-емисијама, исто као и у Србији; па свима који су веровали да се у Црној Гори нешто мења застaje кнедла у грлу пред сурвошћу сличности оба режима и оба човека на челу држава, који се наводно залажу за различите концепте. Оно што је сада неспорно је да су им методи исти, те да се неће живети боље ни код Мила, ни код Слоба, све док има поплава у Кини или гладних у Африци.

Занимљиво је да се у Србији и њеној такозваној независној штампи уопште критички не реагује на тај медијски мрак и гушење медија у Црној Гори и Републици Српској. Док се забрањивао рад "Радију Пљевља", или гасила агенција "Срина", одлуком Владе Републике Српске, сви београдски медији су горко плакали над једном емисијом приватног недељника "ВИН", која није емитована на "Студију Б". Наравно да је ту емисију требало емитовати по претходном договору, али је медијски одјек и протест због њеног скидања непримерен важности емисије, сигурно много беззначајније од једне радио станице или новинске агенције. О неемитовању "ВИН"-а писала је "Наша борба" данима у наставцима, преносећи шта је све то важно било речено, а није објављено, све до уводника Драгољуба Жарковића који се жалио читаоцима како је његова породица преварена, јер није могла да га гледа те вечери, а била се припремила за то. Главни уредник "НИН"-а Миливоје Глишић посветио је томе своју славну

колумну, са истом жалбом и блесавим похвастима Вуку Драшковићу, као да је он скидао ту емисију док је шпартao по Републици Српској, иако је емисија по садржају била ода баш његовој политици, и чини се да су и новинари сујетни по истој жици, као и политичари, умишљајући важност коју немају. Пошто су били учесници емисије у којој су износили своје узвишене мисли и делили политичке лекције препричавајући досадно своје већ објављене колумне које нико не чита, сличали се лепо, а нису изашли, е, то је гушење медијске слободе, то је атак на слободу новинарства за коју је крив Вук Драшковић, тај чувени недемократа и диктатор, а то што се забрањују радио станице, новинске агенције или проторују странке са државних телевизија, то је неважно, јер за то није крив Вук Драшковић, по коме они лупају слободно и некажњено већ толико година, него Мило Ђукановић и Миодраг Додик, којима су ти уредници одобрили да буду на власти, а то је већ нешто друго. Принципијелно и храбро, нема шта. Видим да би у држави Миливоја Глишића или Драгољуба Жарковића биле могуће само новине у којима они пишу и телевизије на којима они говоре, а све остало би било забрањено, као сада у Црној Гори и Републици Српској. То је демократија, ако нисмо знали.

А што се тиче спорне оплакане емисије "ВИН"-а, верујем Којадиновићу да је разлог њеног скидања са програма ТВ

Студија Б искључиво то што је досадна, апатична и незанимљива као размена мишљења људи који се у свему слажу, окупљених у импровизованом студију, што је испод нивоа и репутације недељника "ВИН", који је стекао углед код гледалаца сасвим другим концептом и другачијим емисијама из живота, са различитих терена и са занимљивим саговорницима. Пошто се понављало из недеље у недељу то досадно преклапање уредника новина које имају тираж мањи од круга њихових породица, емисија није емитована јер је Којадиновић сматрао да има право да буде главни уредник и уређује телевизију на којој ради.

Слобода медија није и право на тортуру једног мишљења, која је тако присутна у новинама које уређују скинuti и оголjeni сујетни уредници и мора имати границе квалитета испод којих се не иде, као што је случај са спорном емисијом "ВИН"-а, али док Којадиновић докаже да је то разлог, а не политика, одоше бркови Вуку Драшковићу. У осталом, зар није већ свима јасно да је за све у овој земљи крив Вук Драшковић, како мисле и пишу наши велики уредници важних новина већ толико година, дижући храбро свој глас само у дозвољеном правцу критике, која не кошта ни посла, ни плате, ни слободе. Кошта мало образа, али то су они већ одавно изгубили у превртањима и служењу режиму са истих места, на разне начине, а нарочито систематским рушењем опозиције од њеног оснивања до данас.

Милан БОЖИЋ

Ругова да части

Тешко је било коју кризну или конфликтну ситуацију називати "нормалном". Но, како сваке, па и кризне или конфликтне политичке или националне ситуације имају своје законитости, природно би било назвати "нормалном" ону ситуацију која се одвија или разрешава у складу са тим законитостима.

Е, па, ако би се придржавали "горенаведених" правила онда би косметску кризу, бар са наше стране, морали да оценимо као ненормалну.

Ево једиог, мислим сасвим довольног и за расправу одличног, примера.

Наиме, последњих неколико месеци, од како су на терен "истрчали" албански терористи, Ругова је био у политичкој дефанзиви. Позиција му је еродирала, политички сателити су почели да га напуштају. Међу албанским косметским политичарима је завладала неслога - неки би да напротив преотму Руговину позицију а неки да промене курс и радикализују форме борбе. Једном речју, појава организованог тероризма на албанској страни изазвала је распад до јуче, наизглед, хомогеног политичког естаблишмента и знатно угрозила Руговину водећу улогу.

Могли би надугачко и нашироко да расправљамо о изворима овог тероризма - да ли је он аутентична појава или је индукован споља, да ли га је подстакла активност немачке обавештајне службе у сукобу са америчким интересима у Албанији, да ли је изазван расцепом на Геге и Тоске односно на Сали Беришину и Фатос

Наношу струју од којих је прва била прво проамеричка па прешла у немачке руке да би потом Американци извукли из затвора другог и поставили га на власт на југу Албаније.

Но све ове спекулације, ма како биле и значајне и занимљиве, нису намера овог текста.

Намера је друга.

Да подвучемо скоро апсурдану ситуацију да наша, српска страна није била или се није показала ни најмање срећном оваквим развојем ситуације.

То, дакле, кризу чини "ненормалиом".

ОБОСТРАНО ЧЕКАЊЕ

Јер, у "нормалним" кризама, свако би требало да буде задовољан ако противник има проблеме. Према томе, на нашој страни би ваљало да будемо задовољни ако не чак и срећни што су косметски Албанци, управо на преокретној тачки тамошње кризе, остали без политичке кохезије и хомогености?

Зар не?

Међутим, атмосфера изгледа сасвим друкчије.

Разуме се да се нико на српској политичкој сцени није веселио наглом јачању албанских терориста нити је очекивао њихов тако брз успон. Додуше, нико није очекивао ни брз пад каквом присуствујемо последњих дана. Али, ако ништа друго, ваљало је бар покушати да се појава нове снаге на Космету искористи политички против Ругове.

Уместо тога настало је обострано чекање. Ругова је, лијући крокодилске сузе над

Албанци на Космету, за разлику од Срба у Хрватској, не само да нису парапоноично одбацили међународну сарадњу већ се здушно за њу боре. Такође, никакве "балван револуције" нису сироводили и, шта више, последњи неуспеши терориста више не јасно сведоче да ошта је политичка подршка међу албанским живљем за оружану борбу и није нешто претерано јака. Да ли уз помоћ сијељних саветника или сопственом политичком памећу вође косметских Албанаца су радије прешли српским снајама безбедности да их ослободе сопствених койија "книџи".

губицима терориста чак распустио свој првоименовани преговарачки тим и повукао се у уседеличку изолацију. На први поглед је деловало да је то најава његовог политичког краја. Терористи су, после првих успеха постали све популарнији по градовима, Руговино политичко окружење је почело да се распада на разне стране. Холбрук је чак почeo да сондира политичко вођство терориста да опипава могућност да се они прогласе за легитимну албанску страну или бар њен део. Коначно, америчка администрација ни једном није пристала да ОВК прогласи за терористичку организацију стално кокетирајући са могућношћу да их прогласи за "борце за слободу".

У једном тренутку Ругова је деловало толико слабо да је уводничар "Вашингтон Поста" написао да њега још подржавају само неколико америчких политичара, албанских лобиста у Вашингтону и, Београд.

Последњих дана се испоставило да је подршка или "подршка" из Београда била одлучујућа.

“ШАНСА НА ХРВАТСКИ НАЧИН”

Није потребан мудрац из "Вашингтон Поста" да разуме да је Ругова преживео и да свако јутро треба да пали свећу - ако му то вера допушта - нашим снагама безбедности које су ликвидирале главину терориста.

Није, наравно, ОВК могла сама по себи да представља политички изазов за Ругову, али да је дуже потрајала око ње би се окупили много значајнији политичари него што је сенилни Демаћи.

Јасно је, дакле, зашто је или захваљу-

јући чиме је Ругова ових дана "васкрсао" и поново именовао свој преговарачки тим.

Питање је само, због чега му је Београд то допустио?

То је, заправо оно, што косметску кризу, како рекох на почетку, чини "ненормалном".

Јер, реално је било очекивати да се околност да је политички ослабљен изласком на сцену терориста покуша искористити одавде. Свако нормалан би баш у тренутку када су терористи најјачи, без обзира на жељу да их порази, покушао да тада преговара са Руговом рачунајући да је он тада најслабији. Уместо тога одавде му је допуштено да седи скрштиених руку па му је чак и прављена реклами међу албанским живљем а нарочито омладином тако што је нападан да не жели да се огради од тероризма па чак - то су већ претеривања ТВ Бастиље или нашироко распредана - и да је ОВК његова продужена рука!

Чему Ругова треба да захвали оволику великородушност која се граничи са подршком?

Објашњење на "прву лопту", које се полузванично и протура кроз медије, и које сви као политичари понављамо као папагаји, да треба подржати "умерене" снаге са којима треба преговарати а терористе ликвидирати, "не држи воду".

Јер, ако ће Ругова, сада нагло ваксли, бити основни преговарач коме ће се сутра, макар и у најмањем облику мањем и од најслабије аутономије - а сигурно ће добити више - дати део власти на Космету, онда је унутар здраве памети ослабити га што више како би у преговорима добио што мање.

Надаље, он и његова "политичка групација" - да употребим формулатију која је ушла у моду кроз политички речник супротстављених снага у Црној Гори - и јесу реална политичка опасност по Србе на Космету. Јер, ако им политичка методологија чекања и спорог преговарања превиши они ће се докопати вршења власти на Космету. Да ли ће, формално, имати овлашћења мања и од председника општине - а сигурно ће, како рекох, имати више - за тамошње Србе је свеједно. Јер, заслужено или не, они су се у последње две деценије навикили да сами врше власт без икаквог уплатија Албанаца.

Сурово је рећи, али "главна шанса" за решавање косметске кризе на "хрватски начин" била је радикализација кризе у којој би се сви, или бар већи део политичких снага косметских Албанаца сатерали уз терористе и тако компромитовали пред светом.

ЗАПУШТЕН СЛУЧАЈ

Како овај потез од стране Београда није одигран, основано је запитати се зашто?

Стварни одговор највероватније не лежи у сфери завере како известан број несрћних Срба окупљених на Космету око владике Артемија и Моме Трајковића верује. По њима "Слободе" се спрема да власт на Космету поново

уступи старим комунистичким кадровима", а Руговина екипа заиста обилује њима.

Истина је суворија. Ми више не располажемо ресурсима којима би водили поменуту сложену ратно-политичку игру на Космету у којој би првој фази радикализовали Албанце да би их затим поразили и делом или потпуно прогнали из земље. Питање је чак да ли је формулатија "више не располажемо" смислена, односно да ли смо икада њима располагали.

Тачно је, међутим, оно што већина критичара актуелне власти говори да је косметска криза политичким речником ређено "запуштен случај" и да се као свака нелечена болест проширила.

Међутим, нејасно је да ли је - чак и да је решавање косметске кризе започето још пре ратова за југословенско наслеђе који су, уз санкције, исцрпили материјалне и политичке потенцијале земље - сценаријо радикализације могао да се реализује.

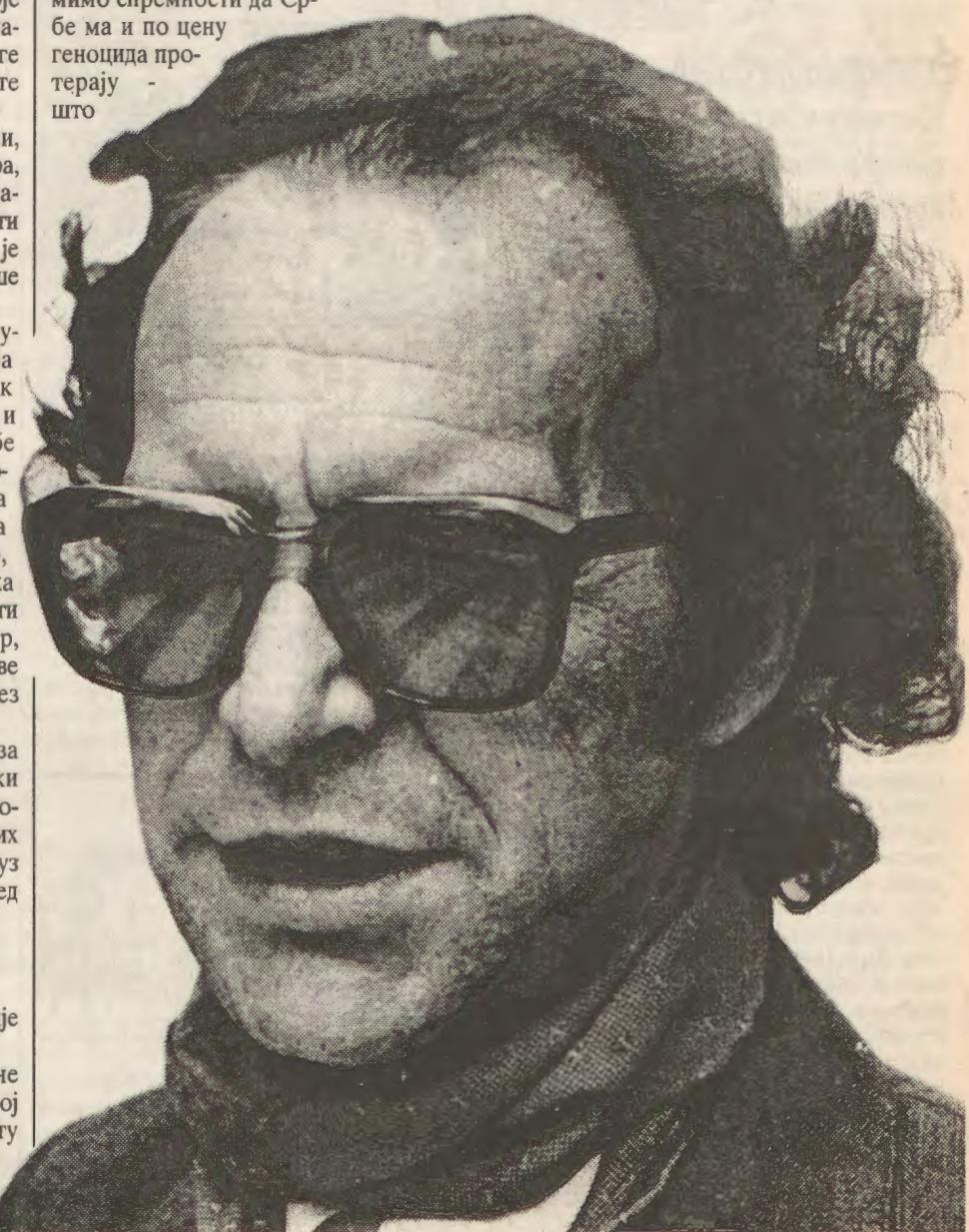
Свако ко њега заговара или над његовим неостваривањем ламентира има хрватски модел решавања српског питања на уму. Међутим, не треба заборавити да су мимо спремности да Србе ма и по цену геноцида претерају - што

у српској јавности према Албанцима није присутно - Хрвати имали још два "савезника". То су међународна подршка и српска спремност да се "изиђе у сусрет" хрватским жељама. Обоје, а и ресурси, нам недостају.

Албанци на Космету, за разлику од Срба у Хрватској, не само да нису параноично одбацили међународну сарадњу већ се здущно за њу боре. Такође, никакве "балван револуције" нису спроводили и, шта више, последњи неуспеси терориста више него јасно сведоче да општа политичка подршка међу албанским живљем за оружану борбу и није нешто претерано јака. Да ли уз помоћ спољних саветника или сопственом политичком памеђу вође косметских Албанаца су радо препустиле српским снагама безбедности да их ослободе сопствених копија "кници".

Зато је, изгледа, Руговин повратак међу Србе, "политика без алтернативе" што рекао Милошевић.

А владика Артемије и Моме Трајковић ће морати да се науче да поделе власт са Руговом. Ако и за то буду довољно вешти.

У Јунику се рањавали и међусобно

Хронологија дојђања на Космету у "верзији" Медиа центра, онако како је посредством Интернета прегочена и међународној јавности

3. АВГУСТ 1998, 11:30

Полиција је јутрос неутралисала групе наоружаних албанских екстремиста у месту Сменица, северозападно од Ђаковице. Општинске власти у Ђаковици су потврдиле да је у јучерашњим и јутрошњим сукобима код Сменице погинуло више од десет наоружаних албанских екстремиста. Цивилних жртава, према истом извору, није било.

Сменица је последњих неколико месеци било место одакле су наоружани албански екстремисти свакодневно нападали полицијске патроле и возила Војске Југославије.

3. АВГУСТ 1998, 12:30

Од првог јануара до 27. јула ове године албански екстремисти су на Косову и Метохији киднаповали 171 грађанина. Међу њима је 125 Срба и Црногораца, 37 Албанаца, 6 Рома, по једно лице бугарске и муслиманске националности и један држављанин Републике Македоније. Киднаповано је и 10 припадника МУП-а Републике Србије. Међу отетим грађанима је и 29 жена и 9 малолетника од којих четворо деце. До сада је успело да побегне из заточеништва албанских екстремиста, а према до сада познатим подацима, 15 отетих грађана је убијено. Судбина осталих, 118 отетих грађана је још увек непозната. Непозната је и судбина отетих 10 полицајаца. Према националној структури отетих 118 грађана, 91 су српске и црногорске националности, 21 албанске националности, четворица су Роми и по једно лице бугарске и муслиманске националности.

Највише отмица је извршено у Дренци, ораховачком крају, на подручју Дечана, код Белајевца и на путу Приштина-Пећ између Дуља и Црнољева. До правог броја отетих грађана је тешко доћи, па се страхује да је број киднапованих далеко већи. Хуманитарне организације и локалне власти на Косову и Метохији које упорно трагају за отетим грађанима забринути су због неспособности албанских представника да сарађују у потрази за тим људима.

3. АВГУСТ 1998, 14:30

У Ораховац се данас вратила група од неколико стотина Албанаца избеглих пре две недеље у време сукоба између полиције и наору-

жаних албанских екстремиста. У Ораховац се у последњих неколико дана вратило две хиљаде и три стотине Албанаца који су избегли из Ораховца, изјавио је председник ораховачке општине Анђелко Колашинић. Општинске власти у Ораховцу гарантују безбедност свим

грађанима и настоје да се што пре сви житељи врате на своја огњишта.

3. АВГУСТ 1998, 19:30

Данас поподне полиција је разбила јака упоришта наоружаних албанских екстремиста код села Јабланица, западно од Клине. У окршајима није било цивилних жртава. Са подручја овог села, албански екстремисти су протеклих месеци извршили више десетина напада на полицију и цивиле, посебно дуж пута Приштина-Пећ.

4. АВГУСТ 1998, 09:00

Полицијске снаге јутрос су неутралисале јаке групе наоружаних албанских екстремиста у селу Лауша, недалеко од Србице. Полиција држи под контролом читаво

подручје Лауше и околних села, одакле су протеклих месеци албански екстремисти свакодневно нападали полицију и цивиле. У овој акцији није било цивилних жртава.

4. АВГУСТ 1998, 09:00

У окружном суду у Прокупљу покренут је кривични поступак против 50 Албанаца за које се сумња да су намеравали да се, као добровољци, придрже наоружаним албанским екстремистима на Косову и Метохији. Они су аутобусом превозника "Фати турс", из Швајцарске и Словеније стигли на Косово и Метохију и на полицијском punkту у Подујеву заустављени. Код њих је пронађена већа количина девиза.

4. АВГУСТ 1998, 16:30

Синоћ око 20:00 и јутрос око 04:00, две групе албанских екстремиста су, у рејону карауле "Кожњар", северозападно од Ђаковице, покушала да из Републике Албаније илегално уђу на територију СР Југославије и пренесу оружје, муницију и војну опрему.

За пренос оружја, муниције и војне опреме коришћени су коњи и мазге. У првој групи, прошле ноћи, било је, према војним властима, око 20 наоружаних албанских екстремиста, који су на упозорење граничара Војске Југославије отворили ватру на граничаре, који су узвратили ватром. У том сукобу су погинула тројица наоружаних Албанаца, а остали су се вратили на територију Албаније. Нова група је покушала упад у СР Југославију јутрос око 04:00. И та група је на упозорење граничара одговорила ватром на шта је узвраћено. У сукобу су погинула петорица албанских екстремиста. У том сукобу између граничара Војске Југославије није било последица. Заплењена је већа количина оружја и муниције у којој је био и један бестрзажни топ, затим 60 минобаражачких граната и 300 ручних бомби. Истражни органи Војске Југославије раде на идентификацији убијених екстремиста и даљем претраживању пограничног подручја.

5. АВГУСТ 1998, 14:45

Албаници из села Рамоћ код Ђаковице су самонцијативно полицији предали 32 аутоматске пушке и неколико минобаражача. То оружје су им раније поделили припадници та-козване Ослободилачке војске Косова. Албаници из Рамоћа су изјавили да оружје предају, јер не желе сукобе, нити да припадају било којој терористичкој и сепаратистичкој организацији. Житељи овог села су Албаници католичке вероисповести.

КОСОВО И МЕТОХИЈА, ИЗ САТА У САТ, У ТОКУ ДВЕ НЕДЕЉЕ

8. АВГУСТ 1998, 16:45

Житељи још два албанска села у општини Ђаковица данас су полицији предали оружје које су добили од албанских сепаратиста. Полицији је само у једном селу предато педесет аутоматских пушака, пет митраљеза и пет минобаца. Општинске власти за сада не саопштавају имена села због тога што мештанима, како кажу, још увек прети опасност од албанских терориста.

8. АВГУСТ 1998, 16:45

На подручју Дренице и Метохије, посебно у пограничним селима према Албанији, разбижене групе албанских екстремиста су у више наврата из шума отварале ватру из снајпера и аутоматских пушака на припаднике полиције и албанске цивиле који се враћају у своја села. Циљ оваквих акција, према тврђењу општинских власти у Глоговцу, Србици, Клини и Дечанима, је да се спречи покушај повратка Албанаца у своја села. Иначе, према истим изворима, наставља се повратак избеглих Албанаца. Само у Глоговац данас се вратило око три хиљаде Албанаца који су због оружаних сукоба избегли у околне шуме.

9. АВГУСТ 1998, 10:45

Прошле ноћи у више наврата је отварана ватра из аутоматског оружја на српске куће у селу Лесковац, општина Клина. Нападнуте су три куће породице Симић које се налазе на kraju ovog sela. Повређених није било. Општинске власти у Клини сматрају да су напад извршиле групе албанских екстремиста које се крију у околним шумама.

9. АВГУСТ 1998, 10:45

Током прошле ноћи у више наврата је отварана ватра на полицијске положаје и куће у селима Бича, Дреновач и Широко поље у општини Клина. Нападачи су пуцали из аутоматског оружја, и полиција је одговорила на ватру. Међу полицијцима и цивилима у овим селима нема повређених.

9. АВГУСТ 1998, 12:00

Данас пре подне отварана је ватра из снајпера и аутоматског оружја на више полицијских пунктора који обезбеђују пут Дечани-Ђаковица. У више наврата је отварана ватра на полицију код места Прилеп, Ереч и Бабалоћ. Полиција је одговорила на ватру и полицијске снаге трагају за нападачима.

9. АВГУСТ 1998, 12:00

Синоћ, око 22 сата, код места Побрђе, општина Дечане, у нападу на полицијски пункт рањени су полицијци Мирко Којда, Небојша Арсић и Петар Ковачевић. Они су пребачени у болницу у Пећи и, према изјавама лекара, живот им нису у опасности. Напад су извршиле групе албанских терориста из правца села Вокса.

9. АВГУСТ 1998, 12:00

Синоћ, око 23 сата, аутоматским оружјем и снајперима нападнут је полицијски пункт на месту Сука Еречка, недалеко од Бабалоћа у општини Дечане. Напад је извршен из околних шума. Повређених није било. Полиција је одговорила на ватру. Сат времена касније из села Белег испаљено је неколико мина из минобаца.

9. АВГУСТ 1998, 12:20

Окружно јавно тужилаштво у Косовској

Митровици поднело је кривичну пријаву против Јекрема Авдије, Спенда Коприве, Нецимедине Лауше, Мухамеда Авдије, Самира Хотија и Алије Хотија из Косовске Митровице, због сумње да су припадали јединици "муџахедина" у терористичкој такозваној "Ослободилачкој војсци Косова". У пријави се наводи да су они формирали јединицу "муџахедина", према инструкцијама извесног Абдулаха Духајмана, држављанина Саудијске Арабије. Муџахединска јединица под називом "Абу Бекир Садик", састављена од муслиманских фанатика, била је лоцирана на подручју Дренице и њених чланова су носили прве униформе и били познати по зверствима у сукобима у овом делу Косова и Метохије.

10. АВГУСТ 1998, 12:10

У селу Габрица, засеоку Дура, недалеко од пута Урошевац-Штрпце, јутрос око 5 сати и 30 минута у сукобу са полицијом погинула су тројица припадника терористичке такозване "Ослободилачке војске Косова". Општинске власти у Урошевцу потврдиле су да је најпре дошло до напада на полицијску патролу и да је полиција одговарајући на напад ликвидирала тројицу терориста који су били у маскирним униформама и наоружани.

10. АВГУСТ 1998, 14:30

Четири полицијца су погинула у јучерашњим нападима албанских терориста код места Прилеп, на путу Дечани-Ђаковица. Полицијац Здравомир Букилић (1970), из Дечана, радник СУП-а Ђаковица, погину је око 13 сати и 20 минута. Он је убијен из аутоматског оружја. Око 18 сати у нападу албанских терориста погинули су полицијци Зоран Ђокић (1970), Срђан Драшковић (1967) и Бојан Коцић (1975), радници СУП-а Лесковац. У близини села Дујак, општина Дечани, јуче око 13 сати, тешко је рањен полицијац Стојан Стојменовић из Врања. Он је пребачен на лечење у Војно медицинскију академију у Београду и ван је животне опасности. У близини села Битес, општина Ђаковица, синоћ око 19 сати и 30 минута тешко је рањен полицијац Мирослав Петровић из Приштине. Он је пребачен у Клиничко-болнички центар у Приштини, где му је указана прва помоћ, а јутрос је транспортован у Београд на даље лечење.

11. АВГУСТ 1998, 13:00

У селу Битес, општина Ђаковица, синоћ је, у сукобу са албанском терористичком групом, погинуо полицијац Зоран Јовановић (25), радник СУП Подујево. Јовановић је погинуо када је терористичка група напала полицију на дужности у селу Битес.

11. АВГУСТ 1998, 14:00

Прошле ноћи, око један сат после поноћи, југословенски граничари су у близини карауле Дева, западно од Ђаковице, спречили покушај групе наоружаних Албанаца да из Југославије илегално пређу у Албанију. Војни извори у Приштини потврдили су да су чланови ове групе отворили ватру на граничаре и да је у сукобу погинуо један нападач, а један је рањен.

11. АВГУСТ 1998, 15:50

Шест полицијаца је рањено данас у раним поподневним сатима у нападима албанских екстремиста на полицијске пунктове код места Прилеп, Раставица и Глођани, поред пута Дечани-Ђаковица. На ове нападе полиција је одговорила ватром. У току је полицијска акција на неутралисаша снајперских и минобацачких положаја и утврђења албанских екстремиста.

11. АВГУСТ 1998, 15:50

Данас пре подне из села Јуник албански екстремисти су минобацачима гађали полицију која већ више од недељу дана држи под блокадом ово село у општини Дечане. На полицију је из Јуника испаљено више десетина минобацачких граната. Полиција није одговарала на ватру.

11. АВГУСТ 1998, 15:50

Крузиу Ђемаиљ (1963) убијен је прошле ноћи, око један сат после поноћи, испред своје куће у улици Пећански пут бб у Сувој Реци. Према тврђењу очевидаца на њега су из аутоматских пушака пуцали људи у маскирним униформама са ознакама терористичке такозване "Ослободилачке војске Косова". Чланови његове породице су пријавили убиство полицији и у току је истрага.

11. АВГУСТ 1998, 15:50

Данас, око 15 сати, јаке групе албанских екстремиста напале су минобацачима и аутоматским оружјем полицијске положаје у близини села Дреновац, поред пута Клина-Пећ. Један полицијац је рањен. Полиција је одговорила на ватру.

11. АВГУСТ 1998, 16:15

У Глоговцу је данас почело са радом посебно одељење које ће водити рачуна о забрињавању и хуманитарним проблемима избеглих Албанаца који се враћају у своје куће. Одељење ће деловати уз већ постојеће органе ло-

КОСОВО И МЕТОХИЈА, ИЗ САТА У САТ, У ТОКУ ДВЕ НЕДЕЉЕ

кальне власти. Избегли житељи Глоговца су пре неколико дана почели да се враћају у своје домове и до сада се вратило неколико хиљада људи. Исто одељење за помоћ онима који се враћају на своја огњишта је почело да ради и у Малишеву.

11. АВГУСТ 1998, 16:15

Данас је поново успостављен редовни аутобуски саобраћај на релацији Косовска Митровица-Србица. Аутобуски саобраћај на овој релацији је прекинут пре више од три месеца, јер су албански екстремисти свакодневно нападали полицијска и цивилна возила на овом делу магистралног пута Косовска Митровица-Пећ.

12. АВГУСТ 1998, 13:20

Јуче, око 15 сати у засеку Мухацери, општина Клина, из заседе је убијен Радован Степић (1959), из села Дреновац, а тешко је рањен Владимира Стасић, из села Дуге Јаве, који је пребачен у Пећку болницу и, према изјавама лекара, за сада је ван животне опасности. На њих двојицу су, док су се враћали из шуме где су секли дрва, из заседе, из аутоматског оружја пуцали албански терористи.

ДВА МЕДИЈСКА СЛУЧАЈА

Александар ТАСИЋ

Некад су Србија и Југославија медијски пузали, осим у односу према домаћим медијима, у Босни и Хрватској. Данас је та црна тачка, сем и даље домаћег терена, Космет. Како то власт још не зна да ради показују случајеви такозване хуманитарне раднице, Британке Сали Бекер и немачког новинара Ериха Ратфелдера.

Извесна Сали Бекер, британска држављанка, такозvana или самозвана хуманитарна радница, ухапшена је 18. јула због илегалног уласка и покушаја илегалног изласка из СРЈ као вођа пута групе грађана албанске народности са Косметом у Албанију. Осуђена је за прекрај (!?) на 30 дана затвора. Озлојеђена на владу своје земље која је није

12. АВГУСТ 1998, 13:20

Дуж пута Дечане-Баковица јуче и прошле ноћи, албански екстремисти су извршили више напада на полицију и цивиле. Недалеко од Глођана, јуче пре подне рањен је полицијац Срећко Гаршић. Он је рањен у минобаџачком нападу албанских екстремиста на полицију. У нападу на полицију, код Глођана, јуче су лакше рањени и полицијаци Ђуро Вабарош и Миле Николић. Код села Ереч око 10 сати је рањен полицијац Милен Гашић. Он је пребачен у Приштински клиничко-болнички центар и живот му, према изјавама лекара, није у опасности. Прошле ноћи, албански екстремисти су минобаџачима гађали полицијске положаје на Еречкој чуки, близу Бабалоћа, код Дечана. Повређених није било. Током ноћи, групе албанских екстремиста нападале су цивиле и полицију у дечанском селу Побрђе. Повређених нема. Синоћ, око 22 сата, минобаџачима и аутоматским оружјем нападнуто је село Бирач у општини Сува Река. Напад је извршен из правца села Слопушани.

12. АВГУСТ 1998, 13:45

Албанци из села Фирај, општина Ђаковица, данас су полицији предали оружје, које су претходних месеци добили од албанских екстремиста. Полицији је предато осам пушко-митраљеза, неколико ручних бацача, већа количина аутоматских и полуаутоматских пушака, као и око 4000 метака. Ово је девето албанско село у општини Ђаковица које је властима предало оружје у последњих недељу дана.

12. АВГУСТ 1998, 13:45

Екипе "Електрокосмета" данас су почеле да поправљају далековод који снабдева електричном енергијом део Метохије, на потезу Ђаковица-Пећ. Албански екстремисти су пре-

тходна два дана минирали десетак далеководних стубова па је овај део Метохије остао без струје. Рачуна се да ће далековод бити поправљен врло брзо.

12. АВГУСТ 1998, 14:30

Црвени крст Србије је данас поново затражио од Међународног комитета Црвеног крста (ИЦРЦ) да предузме све што може како би се сазнала судбина 118 Срба са Косова и Метохије, које су протеклих месеци киднаповани наоружани албански екстремисти. Истовремено је затражено да ИЦРЦ, путем своје хуманитарне мисије, учини све како би киднаповани Срби били ослобођени. Упркос свим досадашњим напорима локалних власти, многих хуманитарних организација на Косову и Метохији и рођака, судбина киднапованих грађана још увек није позната, а многи од њих су у заточеништву већ више од два месеца.

12. АВГУСТ 1998, 15:40

Село Глођане, југоисточно од Дечана, данас од 14 сати и 30 минута је под потпуном контролом полицијских снага. Ово село је последњих месеци било једно од најјачих упоришта албанских екстремиста. Полиција је данас, према тврђењу општинских власти у Дечанима, разбила јаке терористичке базе у Глођанима и околини, одакле су претходних дана непрестано нападани полиција, војска и цивили, дуж пута Дечани-Ђаковица. У овим нападима животе је изгубило пет полицијаца и два припадника Војске Југославије, док је више од десет полицијаца лакше и теже рањено.

Разбијањем терористичке базе у Глођанима створени су услови за потпуну нормализацију саобраћаја путним правцем Дечани-Ђаковица.

12. АВГУСТ 1998, 17:00

Из Јуника, југозападно од Дечана, и данас је, као и у последња три дана, отварана миноба-

Протеривање без возног реда

одмах ослободила из затвора (?!), а која се, узгряд, оградила од њеног поступка и званично саопштила да с њеним деловањем у СРЈ и на Космету нema никакве везе, Бекерова је започела штрајк глађу и жеђу. И последњег дана јула одлуком Вишег суда у Приштини ослобођена је даљег издржавања казне (!), претерана је из Југославије уз зајмну уласку у СРЈ. Тако је ова приватна авантура подигнута на ниво могућег дипломатског спора који је предупређен нашим милосрђем и на нашу штету. А што се зајмну уласку у Југославију тиче, Сали Бекер је и онако улазила и излазила из СРЈ илегално кад је и колико хтела, све док није ухваћена! Па то може, упркос званичној забрани, да чини и убудуће.

У држави развијене демократије из које је извесна Сали Бекер дошла на Космет да би инкосно решила наше проблеме, и када добијете визу за улазак не значи да ћете сигурно ступити на британско тло. Тако је било и у време СФРЈ када Југословенима визе за путовање на Острво нису биле потребне, тако је и сада.

Погранични службеник има, наиме, дискрецијоно право да процени да ли ће путника који има уредну визу, новац, повратну карту, обезбеђен смештај, није на каквој потерници нити је учинио раније неншто због чега не би могао да уђе у ову земљу, пустити у Британију. Може да га пропусти и у пасошу му удари печат са дозволом боравка одређени број дана, или да га одмах врати

назад. Без икаквог образложења.

Тако Британци који, такође, имају "Космет", само што се зове Северна Ирска, штите, поред осталог, свој државни интегритет, суворенитет, интерес и углед.

Онда се појавио извесни новинар Ратфелдер са причом о масовним гробницама код Ораховца. Текст је објавио бечки лист "Ди пресе" а када је, логично, уследила жестока реакција са свих страна, тај такозвани или самозвани новинар изјавио је да је гробнице "открио" на основу "неподношљивог смрада из земље и булдожера

КОСОВО И МЕТОХИЈА, ИЗ САТА У САТ, У ТОКУ ДВЕ НЕДЕЉЕ

чачка ватра на полицијске положаје са којих се контролишу сви прилазни путеви овом највећем метохијском селу. Полиција већ десет дана држи под блокадом Јуник у којем се налази неколико стотина албанских екстремиста који су одбили више позива на предају. Полиција није одговорила на ватру.

12. АВГУСТ 1998, 19:30

У данашњим активностима Министарства унутрашњих послова Србије на разбијању терористичких база албанских екстремиста у селу Глођане и околини, у општини Дечане, није било повређених нити погинулих припадника полиције. Приликом разбијања терористичких упоришта албанских сепаратиста полиција је запленила велике количине оружја и муниције.

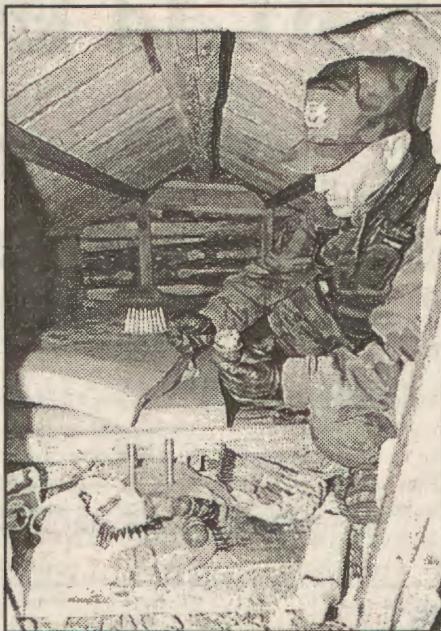
13. АВГУСТ 1998, 13:30

У Јунику је у претходних неколико дана у више наврата дошло до сукоба између различитих група унутар такозване "ОВК". Према тврђењу албанских цивила који су напустили Јуник, у једном од ових сукоба рањени су и команданти албанских екстремистичких група Наим Маљоку и Наим Тофај. Они су, према овом извору, рањени приликом покушаја да из Јуника побегну у Албанију, али им то друга група екстремиста није дозволила. Маљоку и Тофај се лече у импровизованој болници у засеку Тофај код Јуника. Албански цивили који су напустили Јуник, изјавили су полицији и општинским властима да екстремисти стрељају Албанце из Јуника који намеравају да се предају полицији.

15. АВГУСТ 1998, 11:30

Рано јутрос јаке групе албанских екстремиста напале су аутоматским оружјем и минобацачима полицијске снаге које обезбеђују пут Дечани-Пећ. Напади су извршени из правца

седа Вокса. Полиција је отворила на ватру. Сукоби још трају. Нема информација о повређенима. До сукоба је дошло и у околини села Ђоћа, недалеко од Пећи. Полиција потискује нападаче према околним шумама.

15. АВГУСТ 1998, 18:00

Полиција од данас после подне потпуно контролише шире подручје села Вокса, јужно од Дечана. Из тог подручја су јутрос јаке групе албанских екстремиста извршиле напад на полицијске снаге које обезбеђују пут Баковица-Дечани-Пећ. Полиција је одговорила на напад и групе албанских екстремиста су се разбјале по шумама.

који је био у близини", изјава нејменованих локалних "сведока" и "тврдњи једног данског и једног америчког новинара да су пронашли масовне гробнице" и, на крају, једне кравље главе у пластичној врећи! Он је чак, како су неке новине објавиле, преbroјао 567 мртвих Албанаца међу којима 430 деце!

Реаговао је на то чак и генерални секретар НАТО Хавијар Солана изјавом радију "Кадена сер" да "такве врсте масовних гробница о којима је писао један лист, не постоје". Вест је демантовала и мисија Европске уније и специјални извештилац Уједињених нација.

Југословенске власти су новинара протерале и забраниле му улазак у СРЈ, а савезни

министар за информисање Горан Матић њега и њему сличне назвао је "медијским шљамом". Најављена је и тужба против новинара и листа који је објавио његов текст. И тачка. У новинарству је, међутим, познато да сваки деманти, колико год аргументован био, има упола мању снагу од претходно објављене информације на коју се односи. Поготово ако је та информација негативна и сензационалистичка као ова Ратфелдерова. На своју несрету открио је једни Матић, мислећи, ваљда, да је то добро, како је овдашњим "надлежним државним" службама познато да многи новинари не траже акредитације нити се званично пријављују кад долазе да раде у Југославији и да извештавају одавде, него улазе у СРЈ као туристи а редакцијама јављају и оно што нису видели или што им ја пре пута наручено. Чега се паметан стиди, луд се поноси. Или је

Матић неко рекао, или је сам закључио да су управо то сазнање типа "зnam шта ми радиш, а ја ћутим" и толеранција илустрације степена демократизације, отворености наше државе и вид заштите њеног интегритета, суверенитета, интереса, угледа и важан, добитни поен у медијском надметању. Погрешно.

Баш као што је погрешно веровање да је презентацијом Србије и Југославије на Интернету све решено, а да је број корисника Интернета који посећују ту презентацију објективни показатељ да "праву истину о Србији спознаје све више људи". Морали би Матић и њему слични да знају да постоји међународна

федерација новинара са седиштем у Бриселу која окупља огроман број новинара из више од 100 националних удружења и више од стотину држава. И да се питања професионалног рада новинара могу решавати и посредством ове Федерације,

17. АВГУСТ 1998, 15:15

Прошле ноћи, око поноћи, са територије Албаније, из ручног баџача исцрпане су две гранате на југословенску територију у подручју граничне карауле Кошаре, северозападно од Баковице.

17. АВГУСТ 1998, 15:15

Јутрос око осам сати, на подручју граничне карауле Морина, западно од Баковице, неколико десетина метара у дубини југословенске територије, граничари ВЈ су приметили једно лице у униформи албанске војске и троје деце. После упозорења граничара лице у униформи се вратило на територију Албаније и одатле отворило ватру уз аутоматске пушке. Граничари су потом троје деце безбедно вратили на територију Албаније.

17. АВГУСТ 1998, 19:15

Јуче касно поподне и синоћ погинули су полицајци Драган Стојановић, припадник ОУП-а Куршумлија, и Зоран Аничић, припадник СУП-а Београд.

Током претраживања терена, и у селу Лоћа код Пећи, полиција је јуче пронашла тела полицајаца Срђана Перовића и резервног полицајаца Милорада Рајковића. Обојица су киднаповани током сукоба полицији и албанских екстремиста у селу Лоћа 6. јула.

17. АВГУСТ 1998, 19:15

У селу Стари трг код К. Митровице, наоружани албански екстремисти су данас око 12 сати извршили напад из снајперског оружја на полицијску патролу. Рањен полицајац Небојша Бољевић.

можда и ефикасније од појединачног претеривања.

Морали би да знају да и даље у Југославији раде новинари и уредници, наши држављани, у нашим листовима, који удворички, како диктира дневна политика, тачније интереси партије на власти и лична корист тих људи, прекрајају извештаје дописника са Космета. За њих не постоје правила професије и морал, већ навијају, додају, измишљају, дописују а ретко се потписују. Сопствене љубљувотине стављају изнад потписа почетника, неафирмисаних колега којима вешто манипулишу ученама разних врста. У томе су се испраксали током свега што на овим просторима догођало од 1990. године до данас. Због чега би, раме уз раме са непосредним извршиоцима ратних злочина и политичарима који су подстакли на рат требало да седну на оптуженичку клупу Суда за ратне злочине.

КОСОВО: ШТА ЈЕ ПОНУДИЛА КОНТАКТ ГРУПА

Милица ЂОРЂЕВИЋ

Реч "аутономија" састоји се од грчких речи које значе "сам" и "закон". Речници српског језика аутономију обавезно тумаче и као "политичку независност". Када би неко међу преговараче о статусу Косова убацио и којег лингвисту, постало би одмах јасно да се Срби и Албанци бију непотребно. Мисле да хоће супротно, а заправо траже исто. Међутим, план Kontakt групе квари ово генијално откриће. Изгледа да нема ничег тежег него применити један од постојећих модела разних политичких независности. Или, ако то не може, онда направити добру компилацију. Када је компилација својевремено понуђена Србима у Краини, прошла је као путници кроз тамни вилајет: они који су одлучили да не узму ништа, највише се кају, на крају. Фамозни план З-4, подсећамо, ишао је дотле да је национално мањини давао право на сопствену валуту и симbole које имају државе (грб, застава). И тај план је поново у игри. Кад је први пут промовисан, Албанци су седели на трибинама као посматрачи. Њима је још онда З-4 изгледао добро.

ТРИ ГЛАВНА УЗОРА

Британски амбасадор у Београду, Брајан Донели, 9. августа уручио је предлоге Kontakt групе странама у косовском сукобу. Документ није никде званично објављен, али су Радио "Дојче Веле" и лондонски "Фајненшел тајмс" успели да сазнају да је препоручено бар пет модела за решавање статуса Косова. Сви су састављени тако да предвиђају "нешто" између аутономије и републике. Значи, да се каже и сто први пут како се Косово неће отцепити. Амбасадор Донели је могао да потврди чега неће бити, а то је аутономија према Уставу СФРЈ из 1974.

Суштина тајанственог документа Kontakt групе, према речима Донелија, јесте да не даје рецепт, него само предлоге који би могли бити корисни у преговорима. Реакције југословенске владе, каже, "позитивне су", ма шта то значило. Политички прваци косовских Албанаца још разматрају документ, а британски лист "Индепендент" објављује интервју са једним од све бројнијих комandanата ОВК. Овога пута за новине је причао извесни Бесњику. Наговестио је да и ОВК приhvата аутономију уместо независног Косова, с тим да "не долази у обзир

Да остану или као да ће да оду

Тражећи њо белом свету моделе аутономије који би мојли бити прейсани на Косову Kontakt група је дошла до три мојућа узора: Татарстана, Аландских острва и Јужне Тироле.

ТАТАРСТАН

Данашња Руска федерација несумњиво има највише искуства са тежњама за осамостаљивањем, пошто на њеној територији живи више од 100 националности. Најброжнија је руска, која чини 82% од 147 милиона становника. На другом месту су Татари, са 5,5 милиона, и тако редом. Федерација је састављена од двадесет аутономних република, што је за пет више у односу на имовину Сов-

свега три, колико-толико примерне аутономије. Једна од идеја је дело домаће памети, и узор јој је статус који у Италији има Јужни Тирол. Сједињене Америчке Државе проблем би одложиле на три године до трајног решења. Увеле би врсту "тихог протектората" као што је онај у Мостару. Руска федерација је из обиља личних примера извукла један једини, државу Татарстан. Од других решења из Европе поменута је аутономија Аландских острва у Финској.

јетског савеза. У десет република Руси представљају већинско становништво.

"Национално буђење" почело је у Совјетском Савезу крајем осамдесетих година, у време реформистички расположеног председника Горбачова. Националне особености које су једнопартијском систему намерно негирале, у вишестраначком животу нагло су добиле могућност да прерасту у политичке покрете. Узрок првих међународних сукоба била је чврста рука централне власти у

односу на федералне јединице. Део и целина нису могле да се споразумеју око количине суверенитета, што се најбоље видело у економској сфери. Почетком 1991. више од 150 административних јединица тражило је да федералне власти образују "слободне економске зоне". Ова идеја је одмах била одбијена, иако је јасно упозоравала да федералне јединице озбиљно жеље економску самосталност. Други узрок процеса сепарације и формирања нових аутономних јединица развио се у оквиру република. Титуларни и мањински народи нису могли да се договоре око дефинисања статуса и права, што је и прва конкретна сличност са ситуацијом у СРЈ. Наиме, према подацима британског листа "Економист" из 1989, у Татарстану је тада титуларна националност била заступљена са 49%, а Руса, који су доминантан народ у Федерацији, било је нешто мање, 43%. Још је боље поређење однос између титуларног народа и мањине у бившој Чечено-Ингушетији: Чечена је било 58%, а другог титуларног народа, Ингуши 13%. Руса - само 23%, што је много више него што има Срба на Косову.

Најрадикалније у захтевима за самосталност биле су републике Татарстан, Јакутија и Чечено-Ингушетија, које су још за време владавине Горбачова усвојиле декларације о независности. До краја 1993. такве декларације усвојиле су и остale републике у Федерацији. Процес сепаратизма у Татарстану је отишао толико далеко да, рецимо, у Уставу републике стоји да је "Татарстан суверена држава и субјект међународног права", а у Закону о војној обавези и војној служби грађана Републике Татарстан записано је да "сви грађани Татарстана служе војни рок искључиво у границама републике". Своје двориште и своју оградом нације су наставиле да траже и после распада СССР 1991. када је формирана Заједница Независних Држава. У појединим деловима Русије национални екстремизам и територијални распад спречени су потписивањем Федералног споразума 1992. Свака страна-потписница се Споразумом обавезала да поштује територијалну целину Руске Федерације, а зауврт добила права (која произлазе из Споразума) и имају сличности са одредбама Устава СРЈ: право сваког народа да чува и развија своју културу и језик укључујући помоћ државе малобројним и територијално расутим националним групама; стварање услова за све народе и националне групе да могу да развијају и одржавају културне везе са сродним и истим народима ван матичне земље. Разлика у односу на наш Устав је да се у руском Споразуму тражи обезбеђење принципа равноправног учешћа у структурама власти, значајним службама и институцијама; гађење руског (тј. национално јединственог) патриотизма са стављањем акцента на позитивне стране вишенационалне руске државе и одлучно заустављање свих масовних међуетничких конфликтата, укључујући и увођење председничке управе на територијама које не поштују Устав Руске Федерације.

ПРОБЛЕМИ И УНУТАР АУТОНОМИЈА

Овај документ нису потписали Татарстан и Чечено-Ингушетија, с тим што је с Татарстановом током 1993. године накнадно потписан специјални споразум. Сукоб извршне и

законодавне власти, оличене у сукобу председника Русије и председника руског парламента 1992. године искористиле су регионалне власти. Да би биле лојалне једној или другој страни, почеле су да наплаћују све већу цену. Татарстан, Башкирија и Јакутија забраниле су да се на њиховој територији наплаћује федерални порез, и одбиле да пошљу своје регрутете у војску.

Устав Руске Федерације донесен је крајем 1993. да би се утврдили односи између центра и федералних јединица које су до тог времена установљене. Лоша страна Устава је то што није решен однос врха према 25 милионима припадника руског живља ван матичне републике. Државне власти су пре свега имале на уму компромис са политичким противницима и националистичким елитом, како би државна територија осталла у комаду.

Према првим члановима Устава "јединствени носилац суверенитета јесте њен вишенационални народ" (глава 1, члан 2). Територијална целовитост утврђена је чланом у коме се каже да се "било које акције органа државне власти не могу сматрати сувереним акцијама. Проглашење државног суверенитета које се не заснива на вољи вишенационалног народа Руске Федерације, противно је Уставу" (глава 1, члан 6). Ипак, Устав Заједнице Независних Држава ни у једном члану не везује нацију са државом, тј. њеном територијом, вероватно да би се избегло подржавање националног сепаратизма као државног сепаратизма. Уместо тога, само се утврђује равноправност свих "субјеката" Федерације, и да они делују у оквирима јединственог правног система. Руски устав, пре него Татарстан, даје модел који може да анулира бар дилему око тога да ли Косово називати покрајином, републиком или некако другачије. Руски територијални ентитети почасно се називају "државама", али бежања нема.

Проблем Косова много је сроднији са оним који Русија има са Чеченијом. Упорни захтеви чеченских екстремиста изазвали су рат са руским властима у периоду од 1994 до 1996, иако им је Устав Федерације нудио бољи административни положај него што га имају косовски Албанци. Федерална влада признала је Чеченији специјални статус, чиме је само на кратко обезбеђен мир. Почекли су сукоб унутар Републике, између екстремиста који и даље желе територијално отцепљење, и снага лојалних руској власти. У међувремену, Чечени нису држали руке к себи ни када се радио о територијама суседних руских области (краткотрајни рат између Северно-Осетинске и Ингушке републике).

Лоше последице сепаратистичке политике региони су могли да осете одмах по проглашењу самосталности. Увидео се да централизована власт, од које је све почело, није једина препрека националној срећи. Отворили су се нови међунационални проблеми, или чак проблеми унутар исте нације: утврђивање граница, однос регионалног центра и мањих центара, а пре свих - економске тешкоће. Смиривању националистичких тензија допринело је и то што су поједине републике претиле да се распадну. У том случају распали би се и национални покрети, јер не би више имали могућност да

дођу на власт на локалном нивоу. И, коначно, руска нација доминира у већини "држава". Само у шест република преовлађује неруско становништво: на Северном Кавказу у Дагестану, у Ингушетији, Кабардино-Балкарији, Северној Осетији, у Туви и Чувашији. Сматра се да та чињеница чува ЗНД од распада. Наиме, Руси су неравномерно распоређени, али их има у свакој републици. Ако 100 милиона душа пожели да се уједини, то би изгледало сигурно другачије него кад самосталност тражи 899 хиљада Чечена.

АЛАНДСКА ОСТВРА

Татарстан и Аландски архипелаг имају особину која одмах може да их скине са листе модела за Косово: оба подручја су острва. Наиме, положај Татарстана је такав да нема националну матицу у комшилуку са којом би могао да се уједини. Може само да буде "матица" којој теже Татари "у дијаспори". Интегритет Финске чува море.

Шведска и Финска углавном су рашичили историјске несугласице тиме што је Финска била у саставу Шведске све до 1809. године. Тада је постала део руске империје, да би 1917. прогласила је своју сувереност. Осим тога, Швеђани у Финској потомци су досељеници из 12. века, а они на Аландским острвима имају претке који су се доселили још у 6. веку нове ере. Уставним законом прецизираје да су оба језика национална, што природно решава добар део осталих административних проблема који би се могли појавити. Швеђани се формално не сматрају националном мањином, и службени назив им је "становништво које говори шведски". Та околност можда угрожава осећај националног идентитета, али зато даје Швеђанима културна и социјална права каква би пожелеле и понеке националне већине. Ипак, фински Швеђани радо истичу своје порекло, а још увек огромна већина гласа за Шведску народну партију. У политичком животу представља их Скупштина финских Швеђана, која има саветодавну улогу.

Занимљиво је да је један од најснажнијих сецесионистичких покрета постојао почетком века управо на Аландским острвима. Циљ му је био стављање архипелага под управу шведске државе. Од 24.000 становника, 23.000 су Швеђани, па није било препреке да им се законом загарантује културна доминација. Последња верзија Закона о аутономији Аланда донета је 1996. године, и њоме се утврђује локална самоуправа, која се сматра изузетно широком: покрајина је једнојезична и демилитаризована, иако представља крајњу југозападну границу Финске. Председник републике и Државни савет Финске морају затражити мишљење гувернера Аланда пре него што донесу било какву одлуку која се тиче интереса покрајине. Службе и надлежни органи аландске управе имају право да заједнички са својим колегама из финске владе решавају проблеме свог региона. Становници Аланда имају и посебно регионално држављанство које додељује искључиво аландска влада. На локалним изборима могу учествовати само Швеђани, и они имају једини право да постану власници некретнина. Финци не могу да купују, нпр. земљиште на Аланду.

Школовање је искључиво на шведском језику, иако се школство финансира из фонда финске владе. Чак се финском становништвом не дају гаранције да, ако то жели, има наставу на матерњем језику. Формално, Финци имају право да пред судовима, као странке, говоре својим језиком и да на финском комуницирају са државним функционерима у покрајини, и да уз документа која примају од тих органа добијају и превод на фински.

Према финском закону, "лице које је завршило неку од образовних институција на Аланду може, како је даље предвиђено одлуком, да буде примљено на неку од образовних институција које финансира и субвенционише држава, а ради даљег образовања на шведском језику или двојезичног образовања, и дипломира у њима, чак и ако нема доволно добро познавање финског које је потребно за упис и дипломирање". Оваквом аутономијом незадовољни су једино Финци.

ЈУЖНИ ТИРОЛ

Аутономија Јужног Тирола модел је који према геополитичким условима највише подсећа на Косово и околину. Обухвата северни део италијанске аутономне области Трентино - Алто Адије. Од око 890.000 становника најбројнији су Немци, а има и припадника ладинске етничке групе, који говоре посебним језиком. Када се на рушевина ма Аустроугарске монархије формирала нова држава Аустрија, њен политички положај је био слабији у односу на Италију. Јужни Тирол је зато 1918. године ушао у састав Италије, иако је и тада германско становништво било у већини на подручју. Други, северни део Тирола остао је у Аустрији. Италијанске власти су убрзано почеле да раде на италијанизацији како подручја, тако и становништва. Гашење свих националних права, укључујући забрану употребе матерњег језика и немачких презимена нарочито је запамћено у време Мусолинија. Након Другог светског рата у оквиру мировног уговора потписан је и Споразум о давању аутономије Јужном Тиролу. Једна од потписница, Аустрија, тражила је припајање, које није добила, али је постала легитимни заступник немачке националне мањине. Сви су били задовољни сем Немаца из Јужног Тирола. Споразумом је аутономију добила цела провинција Трентино - Алто Адије, а не само "немачка" регија, Болзано (Бозен). Тако је немачко становништво поново стекло статус националне мањине. Ипак, изменени су ригидни закони из времена фашистичке управе. Немцима је у Италији дозвољена употреба немачких презимена, добили су право на основно и средње образовање на матерњем језику, двојезичност у административним службама, равноправност при запошљавању... Италија се није придржавала свих тачака Споразума, а покрајину је у међувремену преплавио талас италијанских досељеника са сиромашног југа. Немачка мањина је сматрала да су је дошљаци приморали да се повуче из градова у провинцију. Општа последица биле су прве терористичке акције, које су озбиљно угрозиле италијанско-аустријске односе. Италија је и

даље, притом, одбијала да додели посебну регионалну аутономију за област Болзано. Током шездесетих година питање Јужног Тирола стигло је на сто Уједињених нација.

Осам година су трајали преговори, али и терористичке акције. Коначно су, 1969. године министри иностраних послова Италије и Аустрије, Алдо Моро и Курт Валдхајм, потписали Пакет мера, уз сагласност представника немачке мањине. Потписан је и тзв. Календар операција, договор о временском редоследу и року у коме би требало да се заврши обиман и компликован посао спровођења стварне аутономије. Највише мера односило се на одлуку да се на Јужни Тирол са већ постојеће регионалне аутономије пренесу законодавне надлежности у читавом низу привредних грана и области јавног живота. Потом, да се спроведе стварна језичка равноправност, и да се формира интерна комисија која ће пратити проблеме области Болзано.

Предвиђено је да кад се обавезе испуње, Аустрија да изјаву којом овај спор сматра окончаним, а такође и да буде потписан италијанско-аустријски споразум о надлежности Међународног суда у случају будућих спорова. Пакет мера није изменио статус Аустрије као сile заштитнице становништва Јужног Тирола. Аустрија је намеравала да у будуће сарађује са јужнотиролским органима, и да све евентуалне активности и кораке предузима само уз њихову сагласност. Италијанска страна предвидела је рок од две године за реализацију најбитнијих мера, а приликом потpisивања споразума Курт Валдхајм је изјавио да Аустрија четири године неће покретати питања у вези са испуњавањем обавеза из Пакета, како би се италијанској страни дало времена за цео тај процес.

СТАНОВНИШТВО НИКО НИЈЕ ПИТАО

Процес је трајао много дуже од свих рокова. Статут аутономије, који је постао основа проширене аутономије Јужног Тирола донет је јануара 1972. године. Отпочела су маратонска заседања разних експертских група и комисија. Италија и Аустрија су у међувремену потписале 1971. године билатерални уговор којим су прошириле одредбе Европског споразума о мирољубивом решавању споразума из 1957. године који је закључен у Савету Европе. Наиме, овим споразумом предвиђено је да се његове одредбе не односе на сукобе који су настали пре његовог доношења. Италија и Аустрија су сада, међутим, одлучиле да у међусобним односима одредбе тог споразума примењују и на питања која су настала пре 1957. године. Тиме се дејство документа о обавези мирољубивог решавања спорова проширује и на сва питања која су искрсле у билатералним односима Аустрије и Италије поводом проблема Јужног Тирола.

Решавање статуса Јужног Тирола доста је успоравало и стање у италијанској извршијој власти. Због сукоба политичких снага владе су се често смењивале. Решење за статус Јужног Тирола које је на основи Париског уговора из 1946. и каснијих договора о

конкретним мерама у Копенхагену 1969. године по оцени италијанске и аустријске владе у 1992. године и примењено, није, међутим, имало апсолутну подршку становника Јужног Тирола. Поред струје која је још увек за припајање Јужног Тирола "матици", и која има своје представнике у јужнотиролском парламенту, постоји и покрет за "целовити" Тирол, тј. да се од Јужног Тирола и његовог аустријског дела створи европска тиролска регија.

Иако су терористичке акције престале када се у спровођењу стварне аутономије уз напредовало, почеле су да стижу примедбе на Пакет мера. Пре свега, чињеница је да становништво нико није питао да ли жели да остане у Италији или да се регија приклучи Аустрији. У Пакету постоји низ повољних одредби. То су, пре свега оне у вези са стицањем значајних компетенција на привредном плану и права на убирање веома високог дела локалних пореза, затим гарантовање двојезичности и коришћење немачког језика у судству, а такође и обавезе за функционере да владају и италијанским и немачким језиком. Међутим, нема гаранција да ће се та права и остварити у корист немачког становништва Јужног Тирола.

Полиција, наиме, и даље остаје у надлежности централних италијанских власти, а и италијански језик је већ укорењен и доминантан.

Оно што би могло највише да гарантује успех модела Јужног Тирола (али само у Јужном Тиролу) јесте чињеница да се целиокупно подручје налази у економскијем региону него што је Косово. Обе земље које су 1992. године потписале споразум, биле су заступници тренда интеграције у Западну Европу. Осим тога, што су границе земаља Европске уније отвореније, све мање значајне постају за своје житеље. Нова генерација Немаца, према многим изворима, не посматра статусне проблеме као њихови пречи. То је већ трећа генерација која не зна за другу државу, па се навикла на двојезичност, заједнички живот и остale "затечене" услове.

Уколико би се применио јужнотиролски модел, требало би да се "примени" и друга држава, у уз洛зи земље заштитнице интереса косовских Албанаца. Политички лидери косовских Албанаца у том случају морали би да пристану да се сведу на представнике националне мањине који ће давати (формалну) сагласност двема владама да делују и потписују. Српска влада је већ требало да има спреман предлог решења, и то тако добар да се допадне прво страним, потом и до мајим Албанцима. За терористичке акције смо мало закаснили, пошто се о сукобима на Косову већ прича у војним терминима. Да скратимо поређење: у периоду од потписивања Пакета мера о аутономији Јужног Тирола, до извештаја италијанске владе да се "аутономија врши", престале су терористичке акције. За европске, па ни за италијанске медије Јужни Тирол није више био интересантан, што је допринело да се проблем пренесе на дипломатски терен. И ту се са последњим моделом враћамо на почетак.

Никола БУРЗАН

Kолико дуго још треба да чекамо на решење - или, макар, почетак решавања - косовске кризе? Сви се чудимо: прођоше толико људи, а та велика и моћна међународна заједница, са свим својим политичким, дипломатским, војним и осталим експертима, никако да понуди "модел" за будући статус Косова! И ту сви грешимо: није косовска криза избила почетком деловања тзв. ОВК; она траје већ ГОДИНАМА, пуних десет година! А то што смо и ми и свет чекали да дође до крвопролића да би се почело трагати за решењем, само је потврда да ништа нисмо научили из онога што смо већ доживели и преживели на овим просторима. Ништа нисмо научили ни на сопственим, ни на туђим грешкама.

Фамозна Контакт група је сачинила некакав план и доставила га и српској и албанској страни. Али, пошто је реч о "поверљивом документу", детаљи се тешко пробијају до јавности. Немачки амбасадор у СРЈ Вилфред Грубер изјавио је да "Контакт групу највише интересује које ће бити надлежности законодавне, извршне и судске власти на Косову". И још је "открио":

"Нови документ Контакт групе садржи препоруке за увођење самоуправе на Косово. Он указује на решења која су примењивана у другим регионима, а била су садржана и у негдашњем ПЛАНУ 3-4, који је био предложен за Србе у Хрватској"!?

И ЗА КОСОВО - 3-4?

Сличну изјаву дао је и британски амбасадор у СРЈ Брајан Донели, истичући само да "документ нуди и једној и другој страни неколико предлога како би се могло доћи до идеје за мирно решење проблема". Оно што је најзанимљивије у његовој изјави јесте да постоји "почетно задовољство" југословенске владе квалитетом понуђеног документа! Па се нешто питам: како то да званичном Београду сада одговара ПЛАН 3-4 за Косово, а није му одговарао онај за Крајину, за Србе у Хрватској?! Значи ли то да је ипак нешто научио из искуства или је "дотерало цара до дувара"?

Карактеристична је и изјава америчког амбасадора Кристофера Хила, главног посредника између Београда и Приштине, да документ Контакт групе садржи "много различитих идеја, од којих неке могу бити корисне, а неке не"! Тако и тај најновији план остаје загонетка, али и потврђује оно о чему се "шушка" - да и међу западним савезницима постоје размишљајења.

По мом скромном мишљењу, право - а можда и једино - решење предложио је директор Одељења за источноевропске студије у Вашингтону Јануш Бугајски: "НАЈБОЉЕ РЕШЕЊЕ ЈЕ ДА СЕ У СРБИЈИ УСПОСТАВИ ДЕМОКРАТСКА ВЛАСТ КОЈУ ЋЕ И АЛБАНЦИ ПОШТОВАТИ"! То је то. Јер, каже Бугајски, политика председника Милошевића и његове владе

**НИ ПОСЛЕ 10 ГОДИНА НЕМА РЕШЕЊА
ЗА КОСОВСКУ КРИЗУ**

У трагању за изгубљеним временом

Најбоље, једино џраво и трајно решење за Косово џредлаже Јануш Бугајски - "да се у Србији усјостави демократска власт коју ће и Албанци поштовати"! - Јер, каже он, "Милошевић није нормалан џолитичар и нема нормалне џолитичке поузде"

води ка могућности да Србија изгуби Косово! "Милошевић није нормалан политичар и нема нормалне политичке поузде. Он се на власти одржава етничким ратовима, изазивањем страха, параноје и међународне изолације".

МИЛОШЕВИЋ "ОТПИСАО" ПОЛА КОСОВА?!

Бугајски је "запрешађен" како српски народ може да подржава Милошевића и у таквој ситуацији, поготово што су због његове политике већ "истерани" Срби из Хрватске и изгубљен део БиХ. Он сматра да ће Косово "бити проблем за Србију" под садашњом влашћу, чак и у случају да остане унутар ње, јер ће оптеретити економију и безбедност и представљати сталну демографску бомбу.

По мишљењу Бугајског, "сада нема разлога за директном војном интервенцијом НАТО на Косову, али ће међународна заједница веома брзо реаговати уколико конфликт добије разmere босанског рата, буду откриви концентрациони логори или масовне гробнице. Постоји и македонска (!?) теорија да Београд жели да изазове интервенцију НАТО, јер је Милошевић већ отписао барем половину Косова! По овој теорији, интервенција би му била оправдање да га није дао он, већ је међународна заједница "отела" Косово из Србије! Шта је све досад радио и како се понашао, не би ме уопште изненадило да му се и ова идеја врзма по глави!

Међутим, Бугајски истиче да званични Вашингтон не види решење у подели Косова, јер би то водило стварању велике Албаније и масовном пресељавању становништва, што је за САД неприхватљиво. И из политичких и из економских разлога. Јер, према анализи америчког Министарства финансија, Југославији прети економски колапс:

"Југославија је далеко одмакла па путу ка привредном хаосу, какав је већ искусила десетак година, али влада не даје знаке да уопште схвата неодложну нужност радикалне реформе - пише у тој анализи, недавно достављеној и Милошевићу! "Тужна је чињеница да је Влада СРЈ пропустила да предузме систематске привредне реформе, иако је себи као приоритет поставила: чланство у међународним финансијским организацијама, убрзана приватизације, привредни раст и напредак..."

НОВА ВЕЛИКА ИНФЛАЦИЈА?

Због великог притиска и оскудице девиза, спољнотрговинског и фискалног дефицита и косовских трошка, амерички стручњаци процењују да ће немачка марка ускоро дестићи курс од 9 динара и најављују нову велику спиралу инфлације. И закључују да нема побољшања нема разлога очекивати у "предвидљивој будућности".

И док Савет безбедности позива на хитан прекид ватре на Косову, НАТО припрема - отварање ватре?! Генсек НАТО Хавијер Солана саопштио је да је припремљена цела скала операција за употребу сile на Косову, прецизирајући да "те опције укључују употребу копнене и ваздушне моћи, а посебно целу скалу опција за антажовање ваздушних снага"!

Тако, ето, засад ствари стоје. И ништа нам, на жалост, добро не наговештавају, напротив! Злослутни су и најављени маневри НАТО на нашим границама - у Албанији и Македонији. Јер, у Бриселу су уверени да Милошевић реагује на притиске само ако су они пропраћени претњом употребе сile! Благо њему, а тешко нама! И тако већ пуних десет година! Па ми све ово личи на трагање за изгубљеним временом... А ко је највећи губитник, зна се - ми!

**ДР ПРЕДРАГ СИМИЋ, "ТВОРАЦ"
"ТИРОЛСКЕ АУТОНОМИЈЕ" ЗА КОСОВО**

Како је Мартић глупошћу шокирао Албанце

Када је у јуну месецу изједало да ће стварно доћи до војне интервенције НАТО, у тренутку када је ОВК држao 40% територије Косова, и када се љомишиљало да ће се ствар развијати као у Босни, Београд је Загаду учинио велику услугу. Сузбио је ОВК, па изједало да ће ОВК броји као што је бројашо Мартић у Крајини због одбијања љана 3-4.

Александар ЦВЕТКОВИЋ

Недавно је јавност у Србији упозната да се међу пет могућих модела за решење косовске кризе које је разматрала Контакт-група, налази и Вашингтон, по узору на већ постојећу аутономију Јужног Тирола, покрајине на северу Италије. Можете ли нам објаснити о каквом се предлогу ради?

Прича је следећа. Када се 1992. године, поред осталог, поставило питање будућности Косова ми смо у Институту за међународну политику и привреду пошли од идеје која је гласила овако: нема потребе да експериментишешемо него да видимо како су то решиле западноевропске земље. Како је свака од тих држава појединачно која их има решила те етничке проблеме. Као први принцип поставили смо да ми у својој кући можемо прихватити све што је нека западноевропска земља била спремна да примени у својој кући. Другим речима, они од нас могу тражити само оно што је добро за Велику Британију, Италију, Аустрију... али не и више од тога. Све што би било више од тога водило би у некакве експерименте, а и сам Устав из 1974. је био експеримент таквих размера да је практично и довео до распада целог претходне Југославије. Од њега непосредно потиче и садашња фаза кризе на Косову.

Ми смо, дакле, направили читаву серију тих тзв. студија случајева - од Северне Ирске, Белгије, Швајцарске, Корзике, Јужног Тирола, Аланда, Северног Шлезвига

итд. Закључили смо да су за наше услове само два модела интересантна - Аландска острва и Јужни Тирол.

ТИРОЛОМ ПРОТИВ РЕПУБЛИКЕ

У чему је основна разлика између та два концепта аутономије?

Аландска острва су архипелаг у Балтичком мору на коме живи око 24.000 становника шведске националности и налазе се под сувениитетом Финске. Та територија је демилитаризована а Финац који не прихвати регионално држављанство тамо чак не може ни да купи земљиште. Значи, ради се ступњу аутономије који је сличан а у нечemu чак и већи од оног за Косово по Уставу из 1974. године. Зашто помињем овај модел? Он је био подлога за план 3-4; којим је нуђена аутономија Србима у Крајини, па сада може да се види колика је заправо била фатална грешка Мартића и свих оних који су тај план одбацили.

Али, с друге стране, ко зна, можда је данас то поштедело Србију да такав план примени и на Косову, јер у то време су Албанци имали план "К+К" - шта год тражи и добије Крајина, тражимо и ми за Косово. Због тога је пад Крајине изазвао онако велики шок на Косову, могуће чак и већи него у Србији.

Тирол је подручје које је 1918. године додељено Италији, као награда за њено учешће у рату на страни Антанте. Насељено је било већинским становништвом које говори немачки, а Аустрија се са тим губитком никада

није помирила. Међутим, Мусолини је то подручје у међуратном периоду доста етнички "очистио" и успоставио односе који су много мање неуравнотежени него што је случај на Косову. И поред тога, шездесетих година ту је било појава тероризма и вероватно би такво стање трајало унедоглед да Аустрија није закуцала на врата Европске уније. У том тренутку Европска унија је, као што то тражи од сваког свог новог члана, захтевала да Аустрија разреши своје проблеме са суседима, конкретно са Италијом. А Италија је, узгряду буди речено, требало да гласа о аустријској молби, јер без консензуса нема ни пријема у ЕУ. Онда су две искусне земље селе да преговарају (тешко ћете наћи искуснију дипломатију од оне у Риму и Бечу) да би постигли компромис који је до малтене најнижих нивоа, најситнијих детаља, регулисао то питање аутономије.

Према овом моделу, постоје тростепена овлашћења. На основном нивоу све је у надлежности локалних органа власти. Ипак, ради се о овлашћењима по питањима која су потпуно неспорна за сувениитет једне земље - да ли ће се, рецимо ловостај увести у мају или јуну, а комунална питања решавати овако или онако. Друго, уведене су одређене рестрикције да би се спречила мајоризација, тј. да не би могло немачко или италијанско становништво да донесе одлуку науштрб овог другог народа, што је и у случају Косова важно јер се ту уводи право вета, консензуса итд.

Међутим, како изаћи из ситуације, какву имамо у "дејтонској" Босни? Видимо да је тамо све парализано, Вестендорп одлучује о свему где Босанци не могу да се договоре. Ствар функционише док су Вестендорп и СФОР тамо, али шта после тога?

У Јужном Тиролу проблем је решен тако што је арбитража поверена Уставном суду у Риму. Мислим да би и овде то било право решење, да о спорним питањима одлучује Уставни суд Србије.

Како је тај Ваш пројекат стигао на сто чланова Контакт-групе?

Пре три године немачка фондација "Бертелман" основала је радну групу у коју је укључена једна јака екипа српских експерата и сматрам такође веома компетентна албанска екипа. За протекле три године ми смо прошли, као на неком тренажеру, малтене све ситуације српско-албанских преговора. То је претпостављам главни разлог што су албански учесници тих сусрета чланови и претходног и садашњег Руговином преговарачког тима.

Прошле године у Минхену ми смо имали три радне групе. Једна се бавила статусом "статус кво-плус", другим речима унапређењем међусобних односа без промене статуса. Она је дала један широк каталог, отприлике полазећи од споразума о образовању, како би се нешто слично могло радити у области културе, здравства, медија итд., и могу да кажем да је постигнут висок степен сагласности. У овом папиру контактне групе утвђене су практично све њихове предложене мере за јачање поверија па мислим да је то био успешан подухват.

У другој групи, која се бавила аутономијом, били смо Газменд Пульја и ја. Имали смо задатак да понудимо два папира. Односно један, ако бисмо успели да се договоримо,

што није био случај. Ја сам понудио предлог о тзв. вертикалној аутономији, а Газменд о хоризонталној. Да будем сасвим конкретан, ја сам понудио тиролски модел за Косово, он је понудио трећу републику. Ми смо се сложили и у једном и у другом случају да је то тзв. интерно самоопредељење, без права на отцепљење. Самоопредељење би постојало у смислу да мањинска група добија заштиту својих права и одређен степен територијалне аутономије. Али, када смо дошли до конкретног модела ту је прича стала, јер за мене нормално ништа није долазило у обзир што је изван Србије, а за њега је управо то било неприхватљиво, он се залагао за све што би било изван Србије. Водили смо око тога дугу расправу, у којој су учествовали и неки стручњаци ОЕБС-а. Расправу између нас двојице координирао је Штефан Требст, директор Европског центра за мањине у Фресбургу у Северном Шлезвигу, један од најискуснијих немачких стручњака за то питање. Међутим, ми једноставно око тога нисмо могли да се договоримо.

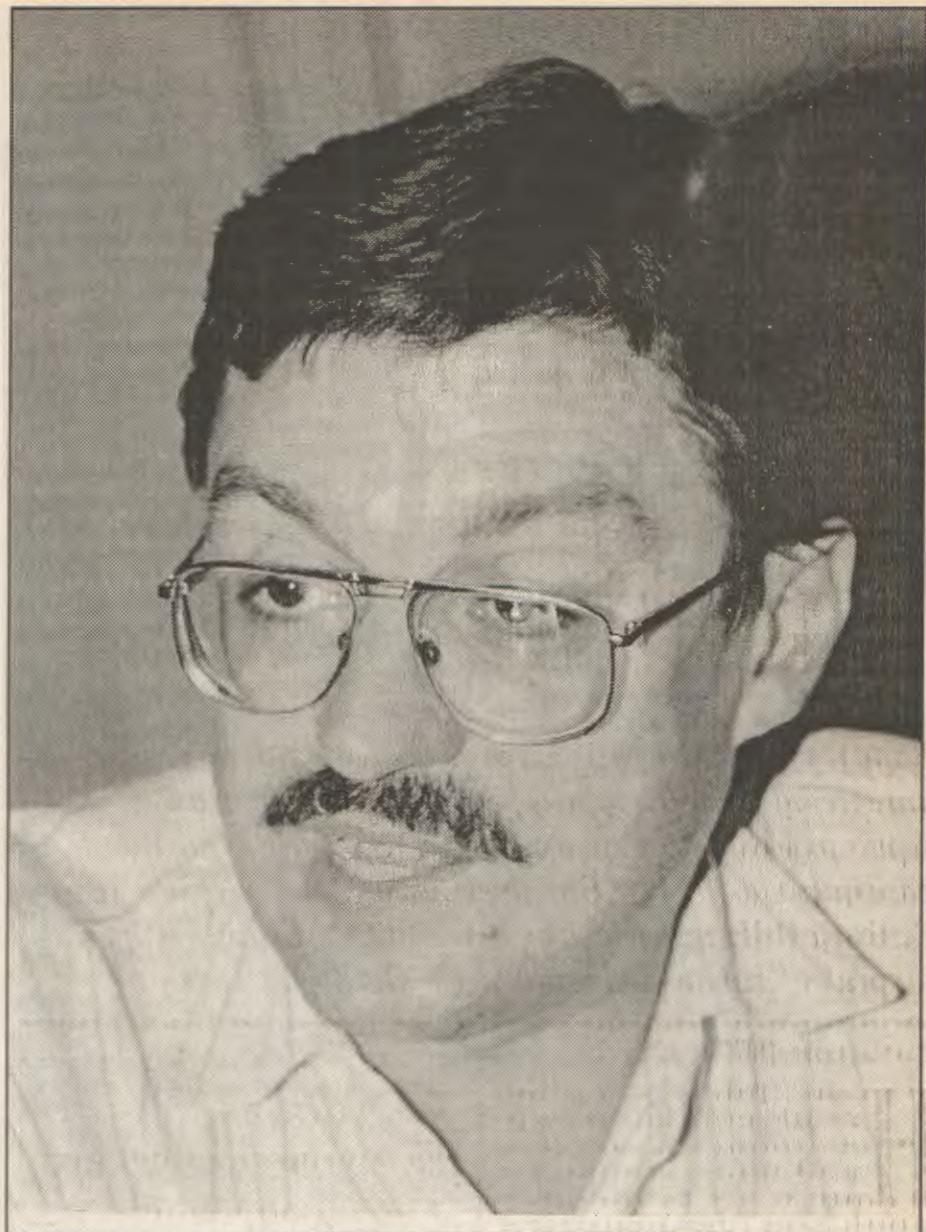
Чињеница је, такође, да је папир проистекао из тог пројекта "Бертелсман" ставио на располагање Контакт-групи преко амбасадора који су и сами учествовали у нашим расправама (који су били укључени око постизања споразума о образовању). А пошто смо заједно са њима радили нека решења до којих смо дошли већ су у старту су била позната бившем генералном секретару западноевропске уније Ван Екелену, Фрејзеру Камеруну, саветнику Ван ден Брука и другим компетентним људима. Из тога су проистекли папери који су сада стigli и у форми званичних ставова контактне групе. Лично сматрам и осећам се задовољним што је Контакт-група у тим нашим напорима прећвала неки интерес. Нама је и био циљ да понудимо нешто што је њима разумљиво и близко, што је део њиховог властитог искуства.

ДРЖАВЕ СЕ ЛАКШЕ ДОГОВАРАЈУ

Због чега сте се посебно определили за модел Јужног Тирола?

Када сам то предлагao имао сам следеће у виду: прво, Тирол је њихов модел и они ће према таквом предлогу осећати извесну обавезу. Друго, издржавање тиролског модела кошта Рим три хиљаде долара по глави Тиролца, што Србија нема, што би значило да свако решавање проблема на Косову мора да обухвата отварање врата Србији и Југославији према европској интеграцији. И сама перспектива европске интеграције, стварање фондова као што је ИНТЕРЕГ, из кога се финансира развој европских пограничних подручја, европски региони и сл. То би у старту променило постојеће оквире, јер је досада вођена игра тзв. нулте суме - што Албанци добију Срби изгубе и обрнуто, па би и једни и други имали перспективу развоја, подстицај привреди, инвестиције, а Југославији у целини би била отворена врата европских интеграција.

Због чега сматрате да би овакав модел имао веће шансе да га преговарачке стране на крају прихвате, с обзиром да је балканско историјско искуство ипак у многим аспекти-

ма другачије од западноевропског?

Речи ћу вам нешто што ће звучати донекле контроверзно. Ми увек кажемо да је Косово унутрашње питање Србије и оно то јесте, нема спора. Али, Тирол је показао а касније и мађарско-румунски и северноир-

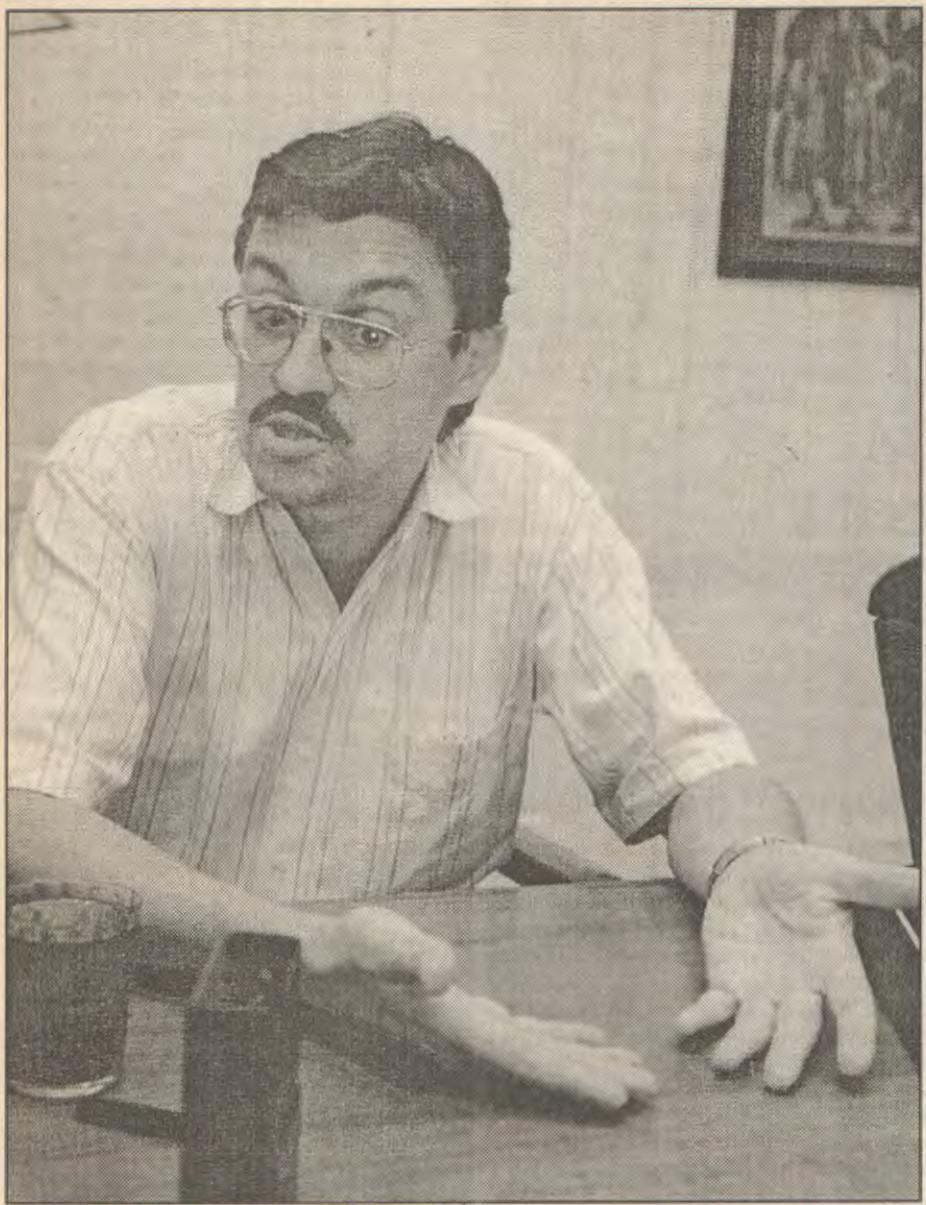
ски случај да се ти споразуми о превазилажењу етничких проблема много лакше постижу између држава него између етничких покрета. Јер, пазите, етнички покрети су по природи романтичарски, себе доживљавају као "ослободиоце" и често не могу да дођу до одређених практичних решења. Државе, какве год биле, као ипак рационални чинионци, имају и национални или и државни интерес. Сетите се само како је уведен ембарго на Дрини због тога што је руководство босанских Срба одбило да прихвати план на који је Београд пристао, па је њихова одлука запретила да увуче и Србију у тај вртлог. Такође, власти у Србији су прошле године, врло лако разговарале са властима у Тирани. (Још само када би власт у Тирану била стварно власт у читавој држави то би итако олакшало посао). Београд и Тирана биле у том случају много брже маргинализовали деловање ОВК, јер је заједнички интерес Србије и Албаније као држава да се што пре извуку из економске кризе и заосталости и што пре уђу у европске интеграције.

Ову тезу потврђује и развој догађаја у преговорима око Северне Ирске, где су Велика Британија и Република Ирска успоставиле

НИСАМ ЈА

Немачки радио "Дојче веле" јавио је да су Ваш нацрт одобрili Министарство иностраних послова и председник СРЈ лично. О чему се заправо ради?

Да будем прецизнији: ја нисам аутор документа о коме се говори. Ја јесам идејни творац овог предлога, али је касније, колико ми је познато, једна група правника близка српском преговарачком тиму радила неку своју варијantu и вероватно се због тога помиње да тај план одобравају и председник Југославије и Министарство иностраних послова. Не могу поуздано да тврдим, али нисам далеко од уверења да је то тако. Ако су изнете претпоставке тачне драго ми је, јер је то ипак решење у интересу Србије и Југославије.

малтене неку врсту кондоминијума над Северном Ирском, као једини начин да се та несрћна ситуација коначно стави под контролу. Код нас на Косову углавном се полиција бави ОВК-ом, а у Северној Ирској је постојала директна контрола британске армије, и погледајте само у филмовима које данас снимају и сами Енглези шта су тамо радили и како су поступали, а то није ни избила целој истини. Према томе, ту не би требало имати комплексе. Етнички проблеми су типично европски проблеми. Европа их је решавала мање-више успешно, па сматрам да то што је добро за Велику Британију, Италију, Немачку или Аустрију биће добро и за Србију.

ОДРЖАВАЊЕ МИРА СКУПО

Како би удаљем току преговора о моделу аутономије по узору на Јужни Тирол изгледала улога трећих земаља, односно Европске уније? До сада се она углавном ограничавала на залагање да доведе непосредно заинтересоване за преговарачки сто.

Сваки компромис, који је неизбежан, мора бити гарантован од стране међународне заједнице, у првом реду од Европе, и мора

бити подржан од стране Европе, у чему је суштина мог определења за тиролско решење. И Србији и Албанији се мора помоћи да што пре реше своје проблеме. У крајњој линији, ако Немачка неће 120.000 косовских азиланата на својој територији, које покушава безуспешно да врати, и ако неће да јој дође још 200-300.000 нових, мора да инвестира у стварање услова који ће тај народ задржати на Косову.

Да ли је Контакт-група пегде недвосмислено учинила понуду економске помоћи у случају да Србија постигне споразум о статусу Косова?

То је једна мука преговора са западњацима. Ми смо о томе разговарали прошле године на грчком острву Халки. Сећам смо на два питања потрошили практично све време. Једно је било осуда тероризма. На је велико изненађење и нездовољство, пристни албански представници нису хтели ни да чују да у било какав званичан папир уђе осуда тероризма. Српски представници су у понуђеној формулацији били спремни да се изнесе осуда репресије српских власти и албански тероризам. Они то нису хтели ни по коју цену. Сложили су се да се осуди репресија српских власти али не и албански терор-

изам. Па смо ми рекли: хајде да избацимо и српски и албански, а да кажемо да осуђујемо и репресију и тероризам. Они нису хтели ни то, јер су оценили да би се препознало ко су репресори а ко терористи. Пазите, већ тада, у септембру прошле године они су одбијали било какву оштрију осуду те врсте. То ме је веома узнимило.

Друго питање је било обавезивање међународне заједнице на економску подршку јер тиролски модел подразумева управо то - велике фондове. У том тренутку западњаци су се мало повукли а ја сам почeo да им директно упућујем питања. Идеја је толико логична да је све време висила у ваздуху. Али, очигледно је постојала тактика са њихове стране да се не истрчава много са обавезама. Иако је свима јасно да ће било какво решење до кога се дође на Косову, морати да плаћате као што плаћају одржавање мира у Босни. Много је јефтиније за Запад да се проблем решава тамо где је настао него да увезу тај проблем, као што се већ догодило са азијантима, избеглицама итд. Рецимо из Бона на основу споразума са Београдом пошаљу 70 људи недељно назад а за исто време им дође 200 нових. А и од тих седамдесет, бар шездесет се врати следећим авионом у Немачку. Косовски проблем јесте проблем Европе и мислим да свој део обавеза мора преузети Европска унија. На тај начин обезбеђује се стабилност унутар европског континента.

РУНДА ЗА СРБИЈУ

Да ли је досадашње ангажовање Запада у погледу Косова по Вашем мишљењу било сасвим принципијелно са становишта проглашених универзалних вредности, стандарда поштовања људских права и слично, а како они сами обично представљају своје мотиве?

За Запад није толико важно како ће проблем Косова бити решен, под условом да се не угрожава интересе Запада. А тај интерес на Балкану садржан је у спречавању да се сукоб не прелије у Македонију, јер би то довело до распада Македоније; да не доведе до грађанског рата између присталица Србија Берише и Фатоса Наноа, јер су они тако и подељени; да не увуче Грчку и Турску у њихове старе спорове око Кипра, егејских острва, Тракије; и да не увуче Бугарску, где је на десници већ подграђан иредентизам сукобом на Косову. И да на крају, или на првом месту, отцепљење Косова не сруши Дејтон, што би се сигурно догодило. Чак и неки екстремни националисти овде у Београду сматрају: нек иде Косово само да добијемо Републику Српску. Тиме бисмо створили заокружену националну државу са још преко милион Срба који данас живе изван наших граница и не бисмо више морали да се бавимо албанским питањем. Запад је да би то спречио био спреман да ратује.

Када је у јуну месецу изгледало да ће стварно доћи до војне интервенције НАТО, у тренутку када је ОВК држао 40% територије Косова, и када се помишљало да ће се ствар развијати као у Босни, Београд је Западу учинио велику услугу. Сузбио је ОВК, па изгледа да ће ОВК проћи као што је прошао Мартин у Крајини због одбијања плана

3-4: До тог тренутка крајишким Србима су нуђене опције, после тога су платили цех свог одбијања. На Косову неће у потпуности бити тако, али вероватно ће Београд инсистирати на томе да физички уништи ОВК. Колико зnam, наши полицајци су се баш намерачили на неког тамо Садија Челику и још неке који су добро запамћени као вође. И чим је ОВК дошла у кризу на сцени су се поново појавили Ругова и Демаћи.

Закључак је следећи: ако се Косово може држати мирним и не изазивати проблеме у суседству Европе ће са тим живети, као што су после Дејтона сви, руку на срце, заборавили на Косово. До појаве ОВК је и дошло јер су Албанци закључили да ако се не ухвате за пушку нико се неће осврнути на Косово, па макар тамо била и највећа репресија.

С друге стране има ту не мало цинизма. Косово је врућ кромпир и боље га је оставити Србији. Дејтон показао веома скупим, тамо-власта мир или нема стабилности ни трајног решења. Сигурно је само то да Запад не жели Велику Албанију као што није желео ни Велику Србију ни Велику Хрватску, јер би свака велика балканска земља смањила утицај Запада у региону. А да ли ће Косово коштати дневно милион или два милиона долара Србију и бити стални камен око врата Србије, о томе на Западу нико неће много бринути. Чак ће неки пронаћи у томе неку правду, да ће Србија бити кажњена тиме што ће морати да и даље држи тај врућ кромпир.

Српска влада очигледно нема намеру да мења састав свог преговарачког тима. Под којим околностима би могло да дође до његовог проширивања?

За сада до тога неће доћи јер владајући коалицији у наступу према Косову сасвим добро иде, самим тим што су успели су да сузбију ОВК без контраефекта. Можда ће у тренутку када буде дошло до компромиса са Албанцима (који неће бити сасвим идејан, а компромис и јесте губитак за обе стране) постојати већи интерес за постизање консензуса између власти и опозиције у

Србији. За сада, колико ја видим, власт је доста самоуверена у тим својим потезима, што је констатовао и "Вашингтон пост" у свом коментару под насловом "Рунда за Србију". Иако Запад није много срећан због јачања Београда и власти у Србији, они не могу да подрже ни ОВК јер представља опасност по цео регион.

МОРАМО И ДА ЖИВИМО ТАМО

Шта у законодавном смислу везано за Косово Србија мора одмах да учини да би дошло до напретка у преговорима?

Пре постизања било каквог решења Србија ће највероватније морати да промени свој устав. Уосталом, Устав Србије се мора променити јер датира из претходне Југославије. У сваком случају, Србија мора да заштити неалбанско становништво на Косову, да ли преко тиролског модела или, као се поново чује ових дана, успостављања неке врсте два ентитета. Таква размишљања заснована су на претпоставци да је мало вероватно да ће Србин тако лако прихватити Албанца као полицајца испред своје куће

ЕНВЕРИСТА

Колико су реална очекивања, о чему је било доста речи у последње време, да се сама ОВК подели, као што се то својевремено дододило и са ИРА, на војно и политичко крило, како би опстала и директно учествовала у преговорима али и задржала претњу оружаног деловања?

То се већ дешава. Постоји је Јуник као последње територијално упориште ОВК изгубљен, а да је очигледно ће ОВК своје деловање наставити кроз некакву хайдучију, свесна да од косовског Дејтона и интервенције НАТО нема ништа, Албанци су брже

боље, уз помоћ са стране, формирали две политичке опције. Једну предводи Ругова који се мало повратио из политички мртвих и именовао свој нови преговарачки тим.

Другу опцију представља Адем Демаћи који је целог живота сањао о томе да постане албански "отац нације". Последњих месеци отворено се нудио и ОВК да буде њен политички представник. Мислим да ту има и нечег дубљег. Овде, у Београду сви мисле да су стручњаци за Косово, па се често помиње утицај ислама и слично. Морам да кажем да без обзира што су тамо регистровани добровољци из Јемена и мање групе исламских фундаменталиста, ја се увек сетим оне Фрашеријеве изреке да је религија Албанца албанство, да су они у првом реду Албанци па све остало. Сви национални покрети полазе од тога. Погледајте, рецимо, како се поздрављају припадници ОВК. То није поздрав мусулмана, већ поздрав марксиста-лењиниста, стиснута песница. Не би требало заборавити да је и сам Демаћи део свог затворског "стажа" провео не као националиста већ као марксиста-лењиниста, тј. енервериста.

Мислим да ће се у почетку све карте ставити на ову прву групу, Руговин тим, за који се коначно и сам Клинтон определио уложивши свој лични ауторитет. А ако ствари не буду ишли како треба друга опција увек фигурира као средство притиска. Ако би Руговин тим био принуђен да попусти, остаје му одступница у виду ОВК и Демаћијеве опције. За балканску политику то није баш неуобичајена стратегија.

или Албанац српског судију у неком свом облигационом спору. Вероватно ће ипак морати да се повуче нека физичка граница надлежности тих аутономија. Албанска аутономија треба да буде потпuna само на територији где су Албанци апсолутно доминантни, а тамо где су Срби у већини мораће да постоје разлике.

Шта би још, поред нужних политичких реформи, у припреми за дуготрајан процес преговарања и договарања требало претходно извршити на плану друштвене и привредне реорганизације - да би се Косово истински и демократски интегрисало у будућност Србије?

Сматрам да пре било каквих преговора и избора Србија мора да изврши нови попис становништва на Косову. Са што више страних посматрача, и из Њујорка и из Москве, или и из Тиране и Скопља. Да се утврди колико има заправо Албанаца на Косову. Цифре које се данас помињу веома су проблематичне. Уосталом, сећате се да су Албанци тврдили да су половина становништва Македоније, па су на крају бојкотовали изборе који су одржани под међународним надзором - што их је дефинитивно искључило као равноправне партнere. Јако је важно утврдити колико има Албанаца на Косову са документима Републике Србије, али и Срба и припадника осталих етничких група, због легитимитета преговарача пред светом.

Има ту још идеја које су можда мало неартикулисане или ми се чини да би Србија морала да размисли о свом већем присуству на Косову, не само у лицу српског полицајца или војника. Ја сам имао велико задовољство да разговарају са владиком Артемијем закључим како у Српској православној цркви дувају неки нови, врло свежи, модерни ветрови. Можда је идеја о повратку српске Патријаршије у Пећ претерана и нереална или је значајна већ због саме чињеници да данас тамо живе млади монаси и да се тамо налази Сава Јањић, који је стекао светску славу као први "кибернетски" монах и до-принео промени конзервативног имида Српске православне цркве. Зашто не би и Српска академија наука и уметности више својих пројеката реализовала на Косову? Зашто Скупштина Србије неко своје наредно заседање не би одржала у Приштини, Ђаковици или Пећи? Српска влада је одржала своју седницу тамо или би требало то мало чешће да чини. Србија мора да покаже да стварно постоји на Косову, да живи и да ће сутра живети на Косову. Закључак наших саговорника у оквиру тог "Бертельсмановог" форума, па и добронамерних, често је гласио: добро, ви сте тамо живели, и цео Запад признаје право да ви тамо заштите своју историјску баштину, али Срби су се одселили на север. Према томе, мораћемо да докажемо да Србија живи тамо да живи.

Било би такође веома значајно када би влада Србије сва предузећа која желе да улађу на Косову пет или десет година ослободила или одредила минималне порезе, а ова предузећа стручњацима обезбедила далеко веће плате него у другим деловима Србије...

Само таква политика довешће нас до одговора како да Косово и даље остане српско.

МАЛО КОСОВСКИ, МАЛО СПОРТСКИ МОТИВИ

Не треба замерати ако неко дакаши не може одмах да се сети како је, на пример, ономад г. Ивица Дачић на пајаја кола наружио извесног Роберта Гелбарда, мада, руку на срце, то је догађај за памћење, јер коначно је морао да се нађе неко ко ће да приземљи те надмене Американце. Али, нипошто не може бити у реду да заборављамо ма и један државнички корак председника Савезне нам државе. Не можемо, дакле, да не држимо у памети и чињеницу да је г. Слободан Милошевић - таман у јеку офанзиве полицијских ешелона (у званичној верзији, за Војску Југославије, као ни до сада, ни овај пут није било посла, мада она чезне да сви њени успеси на Косову

јер све се то већ ради. И баш кад су избегли Шиптари, да не кажемо Арнаути, и Срби закричили све прилазе, на пример, Ораховцу - појављује се она креатура од новинара, по имени Ерик Ратфелдер, Немац, са морбидном вешћу о томе како баш у Ораховцу постоје масовне гробнице у које су затрпани лешеви више од пет стотина побијених Албанаца, међу којима је било највише цивила, а међу њима опет да су већина деца. Дакако, вест је врло брзо и ефикасно "демонтирана" као и свака "темпирна бомба" кад се открије на време.

С друге стране, можда то и није била ни "темпирна", ни "нагазна мини", него је могуће да је то плод рђаве обавештености, жеље

дали (су) у окршајима са полицијом". Што ће рећи нису вредни ни помена а камоли жалења. И надаље, према "Политици", пуковник Филић је рекао да су "породице преузеле петорицу од 13 идентификованих тела", а да је "на мусиманском гробљу у Ораховцу сахрањено 40 од укупно 58 погинулих албанских терориста приликом деблокаде града".

Врло могуће, али ипак је ту нешто остало нејасно. Све новинарске екипе акредитоване у Приштини, а за које тамошњи Медиа центар одмах "организова посету" локалитетима на којима би наводно требало да буду једна или више масовних гробница, односно стратишта побијених Албанаца - застала су крај депоније смећа на периферији Ораховца. И одмах су сви констатовали (не само новинари, него и други истраживачи) да ту не може бити масовна гробница о којој је писао Ерик Ратфелдер.

Међутим, на многим новинским фотографијама, нарочито на телевизијским снимцима

Игара, или без хлеба

Дојађаји на Косову и у вези с њим смењују се невероватном брзином: тзв. Ослободилачка војска Косова разбијена је у юардмарчад; овдашње владајуће структуре срплемне су да ће прославе победу "српској оружју над терористичким бандама"; Ибрахим Рујова је ћејтеран уза ћид и са својим новим тимом мора да седне за преговарачки сто, итд. Једном речју, није лако ћејти токове.

изађу на светлост дана!) на упоришта тзв. ОВК - примо у Белом двору г. Кристофер Хила, изасланника америчке администрације. Из званичног саопштења које је одмах лансирано из политичке централе на Дедињу лепо се види како наш председник не само да лично "прави јасну разлику између грађана албанске националности и терориста и криминалаца", него ће ту дистинкцију чинити и "како државни органи, тако и грађани Савезне Републике Југославије у целини".

ИМА ДА СЕ НАГЛЕДАЈУ

Тиме је створена једна од битних претпоставки да се "проблеми који оптерећују живот у јужној српској покрајини могу решити", а како другачије него - "искључиво политичким средствима, а никако насиљем". (Ништа ново: ненасиље се као лајтмотив провлачи кроз свеколико председниково благородно и мудро вођење српске и југословенске државе, упозоравају нас - сувишно! - његови гласноговорници.) "Он је (тј. председник) нагласио" - стоји даље у саопштењу - "да су јавни позиви грађанима да се врате у своје домове праћени одговарајућим мерама материјалне помоћи". Нема друге, после овога ће избегли Срби и Албани (ови други изразито), можда чак и загрђени, да нахрупе у своје разрушене куће, на уништена имања: кад председник позива на повратак, размере беде и трагедије има да се и не гледају!

У ствари, овде не треба говорити у футуру,

зато сензацијом, или напротив резултат новинарске глупости. Било овако или онако, овдашња власт и њена пратећа апаратура учиниле би неопростиву грешку да нису искористиле тај изузетан поклон у информативно-пропагандној сferi. И искористиле су га максимално. Чак је и министар за информисање у Влади Републике Србије, г. Александар Вучић, по повратку из вишедневног званичног боравка у Атини, изјавио како су Грци тек после његове презентације сазнали шта су то праве вредности Србије, и како су тек након његове интерпретације схватили суштину косовске кризе. А да је, онако узгряд, раскринкао Ратфелдера и оне који иза њега стоје, о томе не треба трошити речи. Наравоученије: шаљимо младог министра што чешће по свету и процветаје истина о Србији и СР Југославији!

КАКВЕ СУ ТО МОТКЕ

Што се пак тиче погибија Шиптара у борбама за Ораховац, није да их није било, но "све су то били терористи" и о сахрани (сахрани!?) њихових земних остатака праву информацију тек је понудио портпарол МУП-а Србије пуковник Божидар Филић. Човек је, бар према извештају београдске "Политике", пред буљуком домаћих и страних новинара изјавио да у Ораховцу "не постоји никаква масовна гробница", него да је то "чиста лаж и дезинформација". А кад је нешто "лаж", па још "чиста", а уз све то и "дезинформација" - онда је то аксиом.

Додуше, према пуковнику, тачно је да су у Ораховцу погинули "53 мушкараца и пет жена", али "сви су били наоружани" и "стра-

лепо се видело да из депоније штрче неке мотке, а на њима табле на којима су исписане некакве бројке. По албанским изворима из Приштине, а који се опет позивају на Ратфелдера, то би требало да су ознаке неидентификованих лешева побијених Албанаца бачених у смеће и затрпаних будложерима. Тако је тај део приче о масовним гробницама на Косову остао недовољно расветљен: шта значе оне мотке, табле и шифре на њима; ко их је и зашто тамо поставио?

Биће, иначе, да је тзв. Ослободилачка војска Косова претрпела тежак пораз у борбама вођеним на целом "косовском ратишту" у последњој седмици јула и у првој половини августа. Пораз би и припаднике ОВК могао присилити да напокон седну за преговарачки сто. А шта ако сад друга страна остане упорна у одбијању не да преговара, него да се уопште и суочи са "терористима", изузев преко нишана? Ништа!

Јер, г. Југослав Костић (половод кошаркаша) рече како (смо) "ми доказали целом свету да је српски народ неуништив и да можемо да се носимо са свим народима у свету", јер да (смо) "генетски потенцијал који други народи немају"! Благо Србима!

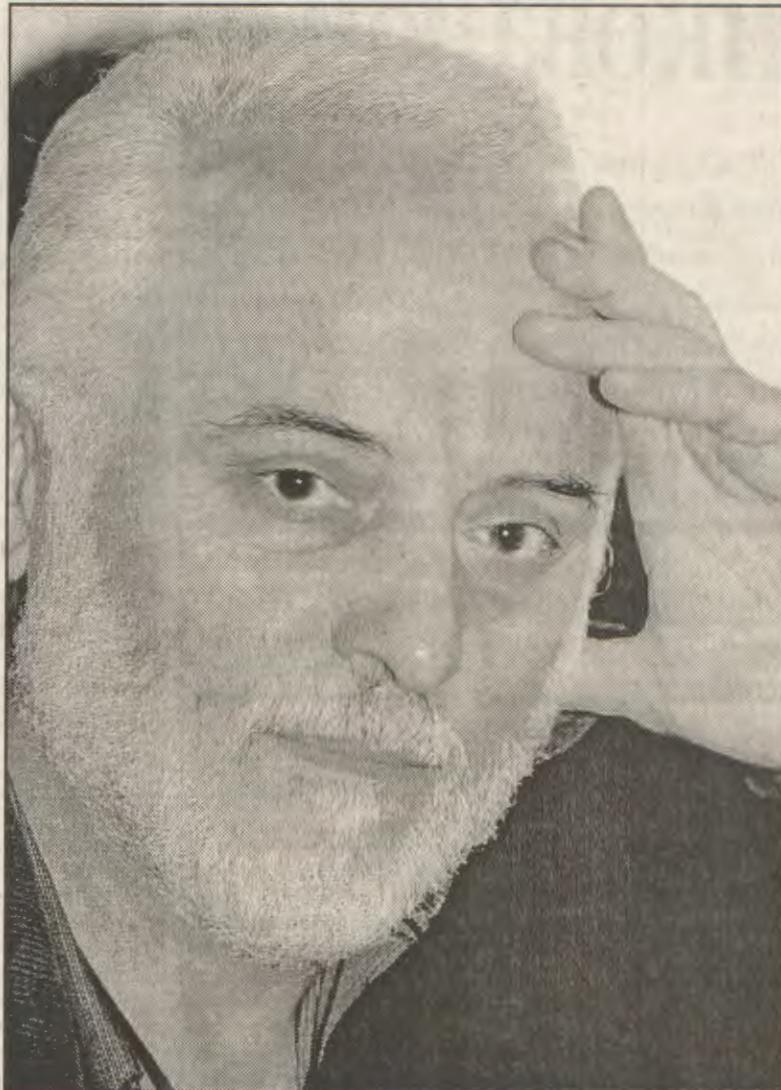
За то време експерти америчког Министарства финансија својим саузаном анализома најозбиљније упозорили да бисмо већ колико за месец или два - и то због енормних ратних трошкова на Косову - чувену максиму "хлеба и игара" могли да редукујемо само на њен други део, тј. на израз: игара, али без хлеба!

Домаћи задатак Осце

Постали смо први политички народ (за нацију ћемо још сачекати). Постали смо због тога што више ништа не може да прође без јавности... Чак се прочуло и тамо до вас у другој држави да је Света Маровића, предсједника Скупштине ЦГ, ујела оса... Не једна но три. Детаљно су сви писали о томе и пратили га до болнице и натраг. Није се улазило у детаље је ли Свето улазио у осињак или је изазвао осе на слободном простору својим слаткорјечивим говором. Осе оће на слатко као ниједна друга мува. На то је Свето алергичан и за мало је претека на опште запрепашћење и задовољство.

Шта је чоек, наметнуло ми се само од себе то судбинско и судбоносно питање свеукупног човјечанства? Одolio је толиким притисцима споља и изнутра, толиким пресијама и репресијама, толиким расцјепима у партији, изборима и предизборним кампањама и ништа... Ни по прсту... А онда се појави једно обично летеће живинче и згоди га посред "Ахилове пете". Свето одједном занемоћа и хитно буде пребачен тамо ће му је већ други пут за годину и по дана указивана помоћ, у КБЦ Подгорица. Једном, оно онда када је имао неки нагли притисак у глави од партијског судара и ево сада под притиском осе, доша је на исто мјесто! Тада га је оно згодило у скupштини а ево сада у родном крају ће би се рекло да га ништа изненадит не може и да га сви знају па и осе. Међутим, та оса је била организована, није дошла сама на њега него са још двије пратиље и згодиле су га на незгодно мјесто. У новинама не пише ће тачно, али се претпоставља да није у језик (који је како рекосмо сладак). Ће гођ да је то уједање оса обавила и ће гођ да га је пецнула далеко се чуло чак до Београда, па сад Слобо зна на шта је Свето неотпоран... И ту ће га и он гађат ако га западне.

Црногорци су се били потресли толико темељно да је чак и једна једина "независна" дневна новина у ЦГ донијела нагло у рубрици "Савјет љекара" одговор стручног човјека на питање "Ујед осе"? Све како бог заповиједа а да при томе

државној новини (такође једној једини) није на ум пало да се побрине за сличан јавни савјет. Ођељуде уједа свака мука али нема савјетодавних стручњака да им помогну. Сада бар знамо шта нас чека ако навали инфлација оса. Овђе су до ове жестоке суше боравили неки дивовски скакавци и опустошили многа поља прије него их је докрајчила безводица али о томе нико није ништа никога савјетовао него је скакавцима било допуштено да скачу по нама и нашој окolini. Сад се народ пробудио и трагао из дубоког сна у који је био запао због успјешних избора "да живимо боље"... И да нам Свето није претека не би нам ко има испунит то "боље"... Овако са његовим "преживљавањем" бољему се надамо. Шта ти је судбина? Од толико Црногораца који нијесу ни на шта осјетљиви (а осе и не осјећају), једна мала обична оса је осјетила ко је осјетљив. Има и сумњи да је то Мараш завршио кад је био код Слобе на "недоговорену" причу и мож-

да је он (који све зна) сазнао за Светову осјетљивост и послао га у осињак.

Да Клинтон има Мараша не би га онако нарисали јавно пред цијелим свијетом што је ушао у осињак онаквој женској каква је Левинска. Марнуо би је да нико не зна и то више пута на исто мјесто. Да је Клинтон Црногорац ми би на њега били поносни што је на њојзи био више пута а онолики Американци оће да га смакну са пријестола. Опалајивање Левинске изједначили су са ратом на Близком истоку, са Јасером и Нетињахуом, са ратом на Косову, са Дејтоном, са експлозијама у Африци и Иром... Важније је Америци је ли Клинтон опалио ону малу него оће ли НАТО опалити нас. Дотле се ми бавимо осицама. Добро би било да сваког Црногорца опали по једна оса да мало отекнемо, да нам се габарит повећа, пошто смо грудно опали и омршали чекајући да живимо боље. Мораће неко да нас опали да би устали да се бар за нешто боримо пошто од избора ништа изборили нијесмо.

П.С. Свак на нас нешто диже па су и осе почеле...

ЦРНА ГОРА, ДОК ТРАЈЕ ЉЕТО

Нема 600 марака у "одликованом"!

Ко зна зашто је за црнојорску власт добро што су избори за нови парламент одржани њосљедњеј дана маја?! Услиједиле су несносне врућине, па су пожари, недостатак пијаће воде, лоша туристичка сезона и сличне теме, одијениле надања да ће већ први дани реформске власти донијети очекивано blaјстане. Лажна обећања, ипак, тешко да може скрити и неподношљива подјоричка врућина, па је све више оних који признају да су преварени. Реформе и бољи живот, које је током предсједничких и парламентарних избора најављивала актуелна црнојорска власт, остале су ексклузивно власништво државне телевизије. У стварности их нема, или их то, можда, обични смртници још не пријмећују.

Небојша РЕПИЋ

Мјесец и нешто од комплетирања кабинета премијера Филипа Вујановића, Небојша Медојевић, савјетник у Владиној агенцији за преструктуирање привреде, констатује: "Предвиђене реформе се не могу спровести док год је Црна Гора у оквиро државној заједници. Јасно је да савезна власт под притиском Милошевићевог режима води антиреформску, мафијашку политику, и нереално је очекивати да се на том плану нешто може промијенити".

Слично размишља и премијер Вујановић који је у свом програму упозорио да је Црна Гора стављена под режим "унутрашњих санкција" од стране Београда. Но, за анализу остаје на чему заснива оптимизам којим је најавио реформе и бољи живот. О томе већ мјесецима говори и предсједник Мило Ђукановић, настојећи да одржи континуитет своје предизборне приче. Но, са терена вербалног није се удаљио ни за милиметар.

КАКО РЕАЛИЗОВАТИ

Ни стручњаци не могу улити превише најде реформској власти коју многи све чешће стављају под наводнике - они процјењују да је сада сасвим јасно да се из Вујановићевог програма не могу остварити најмање три кључне ставке: Црна Гора се не може одбранити сопственим државним механизмима од злоупотреба савезне администрације, нема шансу да се самостално повеже са међународним финансијским и тр-

говинским организацијама, а под упитником је и реализација масовне ваучерске приватизације. Такве прогнозе имају своје реално утемељење.

Савезна држава и даље Црној Гори дугује око 400 милиона динара, износ довољан за исплату четири мјесечне пензије. Пошто је немоћна да их наплати, скоро одмах након избора пензије у Црној Гори су смањење за 14 одсто и исплаћују се са закашњењем. Разлика у односу на предизборни период, када су бенефиције пензионерима биле значајан адут Ђукановићеве власти, очигледна је. Од средине маја црногорски привредници и предузећа нису од савезне администрације добили ниједну увозну дозволу. Због тога је обустављен уговорени привредни аранжман са Словенијом вриједан неколико милиона марака, а у царинским складиштима заробљена је и вриједна пољопривредна опрема набављена из Словеније. Није помогла ни одлука црногорске Владе да се од Београда преузме надлежност у издавању увознозивозних дозвола. Када је на ред дошла операцionalизација послана, испоставило се да нико не зна како финализовати наруџбе за домаће наручиоце. Тачније, посљедњу ријеч о свему ће имати Михаљ Кертес, познат по својој "дарежљивости" према Црној Гори.

Ни овог лета нису укинуте визе за стране туристе, што ће црногорски туризам, када се саберу ефекти сезоне, коштати најмање милијарду долара. И даље су затворене границе према Хрватској и Албанији, због чега ће Црна Гора изгубити до краја године око 90 милиона долара. Просјечна плата креће се

око 150 марака, а трошкови живота повећавају се сваког мјесеца... Ипак, и поред тих поражавајућих података, црногорска власт и даље убојеђују грађане да су ефекти њених реформи већ на дохвату руке, а заједничка држава најушна потреба и велика предност.

ГОРКО ПИВО

Актуелна власт се посебно компромитује због начина приватизације државних фирми. Сумње да се огроман капитал неконтролисано прелива у руке директора и људи блиских власти све више се износе у јавност, истина, из уста ријетких преосталих опозиционара. Управо је у току неколико афера због проблематичне приватизације, а највећи одјек добио је случај никшићке пиваре "Требјеса". Прије девет мјесеци 60,84 одсто акција ове стогодишње и тренутно најбоље црногорске фирме продато је белгијској компанији "Интербрех". Најављен као најзападнија и најуноснија приватизација, сада се показало да је овај посао, судећи по тврђама пиварних радника и Републичког синдиката, био велика превара! Радницима је, поред осталог, у вријеме продаје пиваре саопштено да ће имати загарантоване минималне плате од по 600 марака. Међутим, убрзо се показало да је то празно обећање. Недавно су радници успјели да дођу до уговора о купопродаји, који је до сада чуван као велика пословна тајна, и ујвере се да то није једини обмана. Радници су организовали протесте, а Савез самосталних синдиката најавио је да ће поднijети тужбу против три државна фонда који су "Требјесу" продали белгијској фирмама и обманули не само запослене у њој него и јавност. Занимљиво је да је уговор о купопродаји закључен и обједињен између два круга предсједничких избора, па се сада сумња да је тај потез имао за циљ придобијање изборних гласова за Мила Ђукановића.

Откривањем ове преваре подгријане су сумње и у начин приватизације осталих црногорских фирм, а афера је избила управо у тренутку када треба да се заврши и посљедња фаза масовне подјеле ваучера пунолетним грађанима. Ових дана Влада је најавила да ће сваком пунолетном грађанину подијелити ваучере у вриједности од по четири хиљаде марака. Међутим, прије три године подјелу ваучера иницирао је Либерални савез, а по тадашњим рачуницама ваучери су вриједили чак по 16.000 марака. Стога се сада поставило питање: шта се десило са разликом од 12.000 марака? Либерали тврде да је тај капитал прешао у цевове оних који су на власти и блиских њој, док се власт невјешто брани да је он у међувремену обезврјеђен због инфлације и разних других економских проблема.

НЕДЈЕЉИВА ОДГОВОРНОСТ

Полемике око приватизације и ваучера тек добијају на жестини, а у њих се укључује и све већи број радника из раније приватизованих предузећа, који подржавају општински и републички синдикат. С обзиром на то да економски експерти најављују нову инфлацију, односно скок марке за чак 80 одсто, све су прилике да ће током јесени кулминирати огромно нездадовољство радника и

грађана социјалним протестима. Чудно је, изјавио је прије неки дан предсједник црногорских синдиката Данило Поповић, како радници мирно трпе све веће сиромаштво и неправду. Оваквих радника нема нигде на планети, оцијенио је Поповић, прецизирајући да "нигде нема радника који би на тако миран начин подносили све бројне невоље и неправде које им чине, као што је то случај у Црној Гори".

- Ове године "славимо" десетогодишњицу оног чувеног митинга гладних, приређеног у тренутку када су просечна примања била око 800 марака. Данас, када су примања једва 200 марака, нема озбиљнијих радничких протеста - наглашава Поповић, признајући чак да је "у периоду у којем су фондови били већински власници трансформисаног друштвеног капитала, вриједност процјењене имовине у Црној Гори смањена са четири, на само једну милијарду америчких долара".

Реакција првог човјека црногорског Синдиката није добила запажен ефекат у државним и парадржавним медијима, што би могло да имплицира закључак да је и Синдикат доста пактирања са властима. Уколико је заиста тако, односно, ако није упитању само пробни балон за могућа радничка незадовољства, најесен би политика реформиста могла бити на озбиљном искушењу.

Уосталом, ни дојучерашњи предводници реформских процеса не показују одушевљење токовима најављиваних политичких и економских реформи. Истакнути привредни и финансијски стручњаци све чешће тврде да постоји сасвим реална опасност да од реформи не буде ништа. Славко Дрљевић, један од најпознатијих црногорских банкарса и човјек који се као потпредсједник претходне црногорске Владе залагао да Црна Гора уведе перпер као свој новац како би се одбраница од монетарних удара из Београда, јавно је посумњао у реформску способност Владе Филипа Вујановића чим је она изабрана: "Међу онима који ће бити у Влади не видим да има много таквих који би се заиста ухватили у коштац са суштинским структурним промјенама економског система Црне Горе". Дрљевић је одbio Вујановићеву понуду да опет буде у Влади, потврђујући тако да је њен састав више резултат компромиса коалиционих партнера, него скуп стручњака спремних и способних да испуне предизборна обећања.

Када се свemu додају неспоразуми међу коалиционим партнерима, који ових дана доживљавају заплет, није немогуће да кул-

минација њихове сваје услиједи много прије него се и покуша кренути реформским путевима. Наиме, тајни и јавни сусрети **Мила Ђукановића** са **Слободаном Милошевићем** толико су ражестили лидере Социјалдемократске партије и Народне странке, да су се они чак осудили да јавно прозову предсједника СДП-а чак запријетила и раскидом коалиционог савеза!

Умјесто да ствари покуша скренути на други колосјек и понуди неку нову шарену лажу која би умирила коалиционе партнere, **Ђукановић** им је поручио: "Ја сам са задовољством прихватио да будем на челу заједничке изборне листе и одговорно ћу се надаље односити према обавезама које из тога произлазе. Али, кад је упитању мој предсједнички мандат, не смије бити никакве дилеме. Грађани Црне Горе нијесу гласали за нас двојицу или тројицу, него за мене, и ја са пуном одговорношћу приступам тој обавези. Ни до сада нијесам ни од кога тражио помоћ да подијелим одговорност за послове које сам обављао у посљедњих неколико година, па нећу ни овога пута!"

КО ЈЕ НАРУЧИЛАЦ РАДОВА

Након свега, "народњаци" и СДП-овци морали су да схвате каква им је улога намијењена. Ипак, упркос нимало њежном **Ђукановићевом** наступу, и једни и други уздржали су се од продубљавања сукоба унутар коалиције, настављајући тамо где су стали као портпароли реформске власти. Тако, у само неколико дана, членци Народне странке више пута затраже референдум о осамостаљењу Црне Горе, лидери СДП-а теоретски и практично образложе да Црна Гора нема шта да тражи у државној заједници са Србијом, док представници ДПС-а све вријеме ујеђују грађане како, упркос свему, не одустају од пројекта названог Југославија.

Но, хетерогеност коалиције њеминовно ће

условити нове расколе. Несагласност у односу на национално и државно питање, те питање цркве, тешко да може бити прикривана избегавањем власти да се позабави тим проблемима. Управо зато, немогућност да се крене у реформе и тако прикрију разлике у питањима која се дефинишу као предполитичка, условије све чешће неспоразуме који би могли резултирати и промјеном односа снага у парламенту. Наиме, ако би само пет посланика, колико има СДП, отказали послушност **Ђукановићу**, **Вујановићева** Влада више не би имала већинску подршку у Скупштини Црне Горе! Ипак, многи вјерују да је тако радикалне искораке маленог СДП-а тешко очекивати, с обзиром на чињеницу да је та странка, баш као и **Килибардини** Народна, по многима била само параван за изборне манипулатије власти, па је, сходно томе, дефинисана и њена улога.

Ипак, оно што је извјесно и што више нико не може оспорити јесте да се предизборни "антимилошевићевски фронт", ако га је суштински и било - распао. Истина, три странке које су га, наводно чиниле, и даље су у формалној коалицијоној вези, али се мало ко из њихових редова јавно поноси одредницом из кампање. Штавише, предводник фронта, предсједник Републике **Мило Ђукановић**, више не таји своје сусрете са **Милошевићем**, када је тако, онда није претјерано констатовати како од концепта који је побиједио на изборима, није остало готово ништа. На жалост оног дијела грађана Црне Горе чију је политичку енергију **Ђукановић** најприје покренуо, а потом пашификовao. Није мало оних који су склони да устврде како му је то, управо, био и задатак. И да је наручилац "радова" био са Дедиња? У Црној Гори каква је данас, ништа, па ни то, није немогуће.

Дилетанти трче деструктивни круг

Тито је отерао са Филозофској факултету осам наставника, а Шешељев декан Маројевић ће са Филолошкој, одмах, џреким судом, да отера, како је обећао, десет! То се зове, у совјетологији, "стихи и престижи, другови!"

Александар ИЛИЋ

Неопходно је најпре нагласити да је Закон о универзитету - реформа универзитета без сагласности универзитета. Својевремено сам предложио да се о новом закону организује референдум међу наставницима. Тврдио сам и тврдим да би га огромна већина наставника одбацила. Може се прихватити да је реч о стварању државног универзитета, или невоља је у томе што ми немамо неутралну, објективну државу. Влада која све одрађује састављена је данас (наглашавам ово данас) од коалиције три странке, СПС, СРС и ЈУЛ - како за сада ствари стоје, универзитет неће бити неутрално државни, него страначки у најгорем значењу те речи. Ако уз мало раног, ренесансног либерализма још и можемо разумети то што странке међу собом деле делове града у којима су победиле на изборима, то се у случају универзитета не може прихватити. Сасвим конкретно: ако странке на општинском нивоу деле својим присталицама за провизију киоске, да би од нечег живеле, а и да би грађани у њима запослени од нечег живели, то се може разумети. Али делити универзитет као киоске, то је пропаст универзитета.

НОВА РУКОВОДСТВА НА ФАКУЛТЕТИМА И УНИВЕРЗИТЕТУ

Главни критеријум избора нових руководства на факултетима и универзитету морао би бити пре свега стручност, а не политичка припадност. Политичка припадност би ту морала бити другоразредна, не би је за право требало ни узимати у обзир. Са тог становишта, на пример, за мене не представља проблем то што је ректор универзитета данас Јагош Пурић. Нисам, нарavno, уопште компетентан да процењујем

његов научни допринос, али сам из свих релевантних извора, од озбиљних људи, обавештен да је реч о значајном научнику - то кажу и његови политички противници. Али исти тај ректор на универзитету мора да спроводи објективну политику, а не политику своје странке. Политику ЈУЛ-а неко може да спроводи искључиво у тој странци, у јавном политичком животу, али не на универзитету. Ми данас живимо у сложеном, плуралистичком друштву, у политичком смислу вишестраначком, и свака политичка пристрасност имала би погубне последице. Замисlite незамисливо: дођу, рецимо, либерали на власт, поставе новог ректора и декана и отерају Пурића на улицу. То би био и политички и научни злочин. Нови Закон о универзитету допушта такву манипулатују. Не могу слобода науке и аутономија универзитета зависити од одлука политичких странака. Ја моје студенте не питам које су вере, нације и политичког убеђења, нити да ли пишу еквицијом или ијеквицијом, ћирилицом или латиницом. Постоје програм, литература и питања за испит - и то је једино релевантно. Код мене је полагао студент, припадник секте Харе Кришна, и добио деветку. Ја нисам из Харе Кришнe, него православац, али ако православац не зна, он пада.

ШТА УЧИНИТИ ЗА ОДБРАНУ АУТОНОМИЈЕ УНИВЕРЗИТЕТА

Неопходно је поново расправљати и после расправе повући нови Закон о универзитету. Недавно писмо лорда Дарендорфа, једног од водећих интелектуалаца у свету, и његових колега, у којем се устаје у одбрану аутономије нашег, београдског универзитета, потврђује ову неопходност. Реформа институције као што је универзитет могућа је само уз равноправну сарадњу чинилаца "одоздо" (универзитета) и "одозго" (друштва, државе), али само уз учешће квалификованих учесника, а не несвршених студената права какав је потпредседник Српске радикалне странке Томислав Николић - хиљаде и хиљаде студената заврше права, само је њега јад-

ничка ранији систем онемогућио, па то је ван памети! Овакви, благо речено, медиокритички не би смели ни да учествују о расправи о универзитету. У међувремену - постоји и у новом Закону извесна шанса да се спасе што се спаси може. Реч је о улови Наставно-научног већа. Закон допушта да ово веће делује у пуном саставу и да битно утиче на многе важне одлуке које се тичу факултета. На већини факултета то начело је и очувано, што је и научно и демократски исправно, јер сви наставници и сарадници учествују у одлучивању. Универзитет је специфична установа у којој се не може доктор наука третирати као ђачић.

ДРАМАТИЧНА СИТУАЦИЈА НА ФИЛОЛОШКОМ ФАКУЛТЕТУ

На неким факултетима, пре свега на Филолошком и Електротехничком, на којима су декани Шешељеви миљеници, ситуација није таква, и зато је можемо оценити као веома рђаву, драматичну. Довољно је само погледати статут декана Филолошког факултета, који је себи дао нечувено широка овлашћења. Таква овлашћења немају ни Слободан Милошевић, Момчило Перешић и Јовица Станишић заједно. Ту недостају само још два члана: право прве брачне ноћи и јавно батинање неподобних професора на Студентском тргу. Са консултативне седнице већа изашло је у знак протеста 129 наставника, док је са деканом остало највише тридесет. Па сад да видимо: 135 (потписника протеста) према тридесет деканових присталица. Наш декан, кадар Војислава Шешеља, жели да веће сведе на двадесет чланова које он сам именује и још двадесет које предлажу катедре (и још горе, у време писања овог члanka, декан је издјствовао, а управни одбор прихватио, још горе решење, по коме декан именује више чланова већа од оних које предлажу катедре - мисли да се тако дефинитивно обезбедио, а можда и јесте, за спровођење необичних реформи за које се залаже).

Декан Филолошког факултета заступа

некакву чудновату реорганизацију - жели да од постојећих четрнаест катедри створи пет, и то назива "укрупњавањем", можда је то нека подсвесна успомена из комунистичке младости на комасацију. Већина наставника и сарадника, од редовних професора до асистената, противи се таквој замисли што долази само из једне главе, деканове. Ма како та глава била велика, из ње реформа једног факултета не може изаћи. Ја се никада не бих усудио да оцењујем компетентност новог декана, тек пасивно читам руски. Али декан сматра да може да оцењује све - и класичну филологију, и англистику коју жели да споји са германистиком, да не говоримо о низу његових бизарних изјава о грчком, мађарском, албанском или хрватском језику и књижевности.

ОНАЈ КО СЕ У СВЕ РАЗУМЕ, ПО ДЕФИНИЦИЈИ ЈЕ ДИЛЕТАНТ

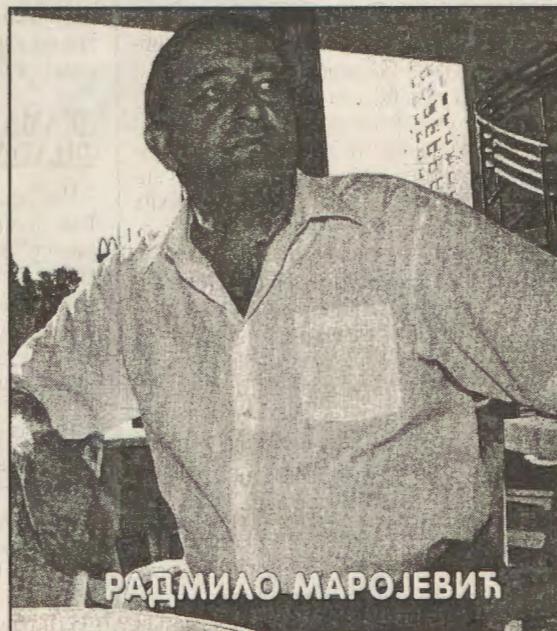
Онај ко се овако наводно у све разуме, по дефиницији је дилетант. Није случајно да се декан придржио странци Војислава Шешеља и Томе Николића, јер је то странка дилетаната, који се у све разумеју и хоће о свему да одлучују. То је, наравно, у исто време и примитивизам, али мора се истаћи и то да је наличје оваквог агресивног дилетантизма заправо деструкција. Циљеви деканове реформе потпуно су промашени. Наука још од Аристотела - погледајте само наслове његових списка - јесте диверсификација, специјализација, а не "укрупњавање". А у оквиру сваке диверсификовane, специјализоване науке, настоји се на равнотежи између општег, теоријског и конкретног истраживања. Постоје, такође, чисто специјалистичка истраживања, и у исто време и претежно општи, теоријски предмети. Али све што смо поменули никакве везе нема са "укрупњавањем". Са научног гледишта - то није ни потребно доказивати, то је опште место - циљ "укрупњавања" представља чист промашај, то јест разарање Филолошког факултета. Са становишта средстава којима се декан уз помоћ већ поменутог статута служи, ствар је, логично, једнако рђава. Нема дијалога, нема научне расправе, него се стално нешто наређује, забрањује, прети. У праву је колега Сибињовић, један од наших истакнутих слависта, када каже да факултет под овим деканом почине да личи на логор (ја бих додао: Стаљинов логор). Сва писма која је декан до сада упутио колегама нису ништа друго до наредбе, претње, застрашивања. Ни до сада се нисмо плашили ни много опаснијих и грђих од њега. Кога он то мисли да застрашује? И где ће кукавац кад му ова "реформа" пропадне? Филолошки факултет су обликовао покољења научника, "корак по корак", "део по део", а једини који су тим изузетно скромним људима кварили и живот и рад били су наопаки "реформатори", од Крсте Црвенковског до Стипице Шувара, далеко им ружна кућа. Али тада су бар неке партијске

комисије, уз неке стручњаке, о нечemu јавно расправљале, данас све то излеће из једне главе, чије руке држе кнуту.

Професора Сибињовића, који га је помало невољно и довео на факултет, Маројевић је отерао у превремену пензију (позната "шешелењска" захвалност). Професора Бугарског, који је са ранијом управом факултета имао договор да још две године ради на факултету, на општу корист, свакако, Маројевић је такође декретом отерао у пензију. Кабинет који је користио професор Новица Петковић (није реч о Петковићевом професорском кабинету), испражњен је насилички за један дан. Омаловажавање колега чији рад нити познаје, нити је квалификован да оцењује, не престаје - и таква имена као што је Павле Ивић, на пример, налазе се на списку овог декана. Вук Каракић је аустријски шпијун. На последипломским студијама уводи декретом руски језик као обавезан - што је најбољи пут да студенти, без икаквог стварног разлога - замрзе руски језик. Они који нису у стању да увере, својим указивањем на значај тог језика, студенте у то, уводе га наредбом - опет нешто што долази из Стаљинових времена.

НАПАД НА КАТЕДРУ ЗА ОПШТУ КЊИЖЕВНОСТ И ТЕОРИЈУ КЊИЖЕВНОСТИ

Посебно је на мети новог декана катедра за општу књижевност и теорију књижевности. На нашу катедру се увек пријављује (на конкурс) двоструко више кандидата од броја који је предвидело Министарство просве-

РАДМИЛО МАРОЈЕВИЋ

те. Супротно је, у погледу броја студената, са русистиком на којој Маројевић предаје, или, тачније, гостује из Москве, јер је у последњих седам година био више у Москви него у Београду, и то често без икаквог одобрења факултета, а другима држи лекције о "реду, раду и стеги", како гласи позната Павелићева парола. Катедру за општу књижевност напада зато што је "светска". Пре него што је почeo да нас омаловажава, на крајње неук и неколегијалан начин,

Маројевић се отело да смо ми "елита" катедра. "Укрупњавање" иде заједно са медиокритетством, зар не?

У свим тоталитарним, па и у неким ауторитарним режимима, компартистика је прогањана и забрањивана. Незамислива је под Стаљином и Хитлером (комунисти су освојили власт пре нациста, да подсетимо младе). "Совјетска наука" не признаје компартистику, па су највећа имена у струци, Роман Jakobson, Рене Велек и многи други морали да беже од Стаљина и Хитлера чак у Америку (тамо су, јасно, радили за ЦИА у доколици). У роману Владимира Војновића о војнику Чонкину једног јунака хапсе зато што зна латински. Убио се доказујући да стари Рим више не постоји, па не постоји ни држава за коју би могао да шпијунира. То је то - параноја! У нашем контексту компартистику су прогањали стаљинисти, односно информбировци. Данас је прогањају Шешељ, Жириновски (и мрачне сile које су га створиле, противници Јељцина, Јањајев и особито Крјучков). То је за мене политичка страна те ствари.

СРБИ И РУСИ, ТО ЈЕ НЕКА ДРУГА ПРИЧА

Ако растерамо маглу коју декан око себе шири, његово позивање на српство и на Русију обичан је трик, јер се он у суштини позива на Стаљинов комунизам. То су они што их данас са смећом препознајемо у комадима Душана Ковачевића. За мене је релевантна Русија Бориса Јељцина, Бориса Њемцова и свих оних реформатора који се боре да Русија буде слободна земља, ослобођена страха, јер се само без страха може политички и економски развијати. Стаљинистичка "Русија" побила је највише Руса у историји (Стаљин је побио више Руса него Хитлер), док данас Жириновски гласно говори оно што је некад Стаљин говорио, али само пијан у оној неславној дачи.

Што се српства тиче - какво српство! Од када то целоживотни титоистички адепти, као Шешељ, па и нови декан Филолошког факултета, знају шта је српство? Па и они се само такмиче са Титом у антирспрству - Тито је отерао са Филозофског факултета осам наставника, а Маројевић ће одмах, преким судом, да отера, како је обећао, десет! То се зове, у совјетологији, "стихи и престихи, другови!" Уосталом, код нас је Слободан Селенић у једном свом роману, па и Антоније Исаковић, описао тај феномен пада информбировца у ново, наводно православно лудило... То с православљем такође нема никакве везе, јер је на дну феномена тек стаљинистичко-комунистички *фанатизам*, повезан са искључивошћу, бруталношћу и бескрупнозношћу.

Србија је, наравно, најпре Србија, али у исто време и део Европе и света. Ко то доводи у питање, своди Србију у крајњој линији на Албанију - али из времена Енвера Хоџе.

Једина до сада забележена победа Шешеља и његових следбеника јесте победа над Србима и српством, они све српско брукају и уништавају. Да закључим: нови декан Филолошког факултета само је продужена рука Шешељеве политике разарања српства и српских установа.

Трибунал "Код Гилета"

У Крајеву су 7. августа убијени Слободан Миљковић "Лујар", његов пријатељ Миодраг Бранковић "Француз" и власник кафане у којој се све дошло, Драгиша - Гиле Раковић. Осумњичен је, потом и ухашен локални политичац, Бранислав Луковић, који те вечери није био на дужности. Прича је моја да се заврши као још један случај кафанске туче са трајним крајем, нарочито с обзиром да су и убијени Миљковић и убица Луковић познати у праду као људи преке нарави.

Међутим, два дана касније, крајевачки адвокат Татомир Лековић је за прадску телевизију рекао да је његов бивши клијент, Миљковић, био "још једна у низу ликвидација које се изводе у режији МУП Србије и Службе државне безбедности, како би се уклонили докази о умешаности Слободана Милошевића и његових служби у рату у Босни". Наиме, Слободан Миљковић се још 1995. нашао на листи ојтужених за ратне злочине почињене над Хрватима и Мусиманима у периоду између априла и јула 1992. У разговорима за домаћу штампу одавно је претио да ће отићи у Хајд "проговорити", и да крајњи осуђени неће бити он, него добар део југословенској државној врха.

МУП Србије се оправдио ог његовима својим радника Луковића. Адвокат Лековић тврди да поседује документацију којом ће све што је говорио доказати. "Српска реч" није морала да објави фотокопије документа. И да је морала, није меродавна да утврђује да ли је реч о аутентичним документима или фалсификатима, будући да се ради о најнепосреднијој до сада ојтужби уђеној људима из највише државне власти. Зато објављујемо причу Татомира Лековића.

Слободан Миљковић је био један од људи из ланца којим је кренуо процес ликвидација и атентата. Прва карика је покојни први човек српске полиције, Радован Стојчић Баца.

На Слободана Миљковића до сада је атентат вршен три пута неуспешно. Извршен је атентат на још једно лице чији је предмет стигао до Трибунала. То је Милан Симић. Од последица атентата Симић је остао доживотни инвалид.

Убиство Миљковића више личи на кафански обрачун, а Милан Симић је остао жив. Уколико се заиста ради о политичким ликвидацијама, зар се не би могло очекивати да атентати буду извршени на професионалнији начин?

Метод ликвидације министра мора да се разликује од ликвидације обичног грађанина. Миљковић је био радник. Волео је да

попије, да се дружи са људима. Професионални атентат или ликвидација, нпр. у затвору, подигли би више прашине. Зато су морале да се ураде три ствари. Пре свега, да се припреми јавно мњење: полицијски доушници су ширили фаму о Миљковићу као човеку који је програв, склон тучи, убиствима, да је криминалац и злочинац. Као његов адвокат знам да никоме ништа није украо, никога није рекетирао.

Други начин је тај што је Миљковић увек био окружен људима из полиције и њиховим доушницима. Сви ти људи имали су задатак да му говоре да је "цар", да је најачи, најпаметнији, да га се сви плаше, да му се сви склањају. Уз алкохол, на тај начин подстичали су код њега агресивност и стварали му лажно самопоуздање.

ПРЕ ПЕТ ГОДИНА, У ПРОВОДАЈУ ДА СЕ МИЉКОВИЋ ЛИКВИДИРА, ЗАДУЖЕН је један младић да му постане близак. Ишли су по кафанама, пили заједно. У једном тренутку, младић је извадио из цепа пиштол који не може да се набави "на црно", и који поседују само специјалне службе. Миљковић је то видео, јер је и сам прошао кроз сличну обуку. У једном тренутку "пријатељ" му је окренуо пиштол ка грудима. Миљковић га је ухватио за руке, почели су да се отимају и младић је погинуо. Све то не би било интересантно, да нема чињенице да је цела кафана ("Венера" у Крагујевцу) видела шта се дододило: направљена је смртоносна рана, из тела несретног младића извраћен је метак, а - пиштол је нестао.

Пиштол је могао да нестане јер је атентатор највероватније имао и пратиоца који је са лица места однео оружје. А преко покрка оружја могло би да се сазна ко стоји иза атентата.

Шта се потом дододило са Миљковићем?

Дошла је полиција и ухапсила га, поднета је кривична пријава за убиство. Саслушани су сведоци који су потврдили његову причу. Доказано је да је у питању била нужна одбрана.

Следећи атентатор је био неки човек из Крајине, који је тада био настањен у Крагујевцу. Погодио га је са више пројектила. Покренут је поступак против атентатора. Човек је прво осуђен, а касније је пресуда укинута.

Трећи пут Миљковића су напала три младића у Улици Светозара Марковића, са леђа, ашовима. Спасли су га случајни пролазници. Тај предмет никад није стигао до суда, јер су нападачи успели да побегну.

ДБ ХУШКАЛА ЈЕДНЕ НА ДРУГЕ

Да ли су се догађале још неке необичне ствари непосредно пред убиство?

Слободан Миљковић је позван да иде да ратује на Косову, у саставу јединице МУП Србије. Међутим, био је веома огорчен због досадашњег става полиције према њему, а бојао се и да ће га ликвидирати. Поставили су му рок да се предомисли. Када је "пробио" и тај рок, рекли су му да ће бити ликвидиран. Неколико пута је већ у новинским интервјуима претио да ће отићи у Хаг и рећи истину.

Шта је то Миљковић знао што би могло да уплаши људе из државне власти, будући да је јавна тајна да Србија и Црна Гора нису

УБИЈЕНИ СЛОБОДАН МИЉКОВИЋ "ЛУГАР"

баш невине када се ради о ратовима у Босни и Хрватској, и да би таквих сведока као што је Миљковић могло да буде још?

Први план, за Српску крајину, између представника Срба и Републике Хрватске, Југославија је потписала као гарант. Дејтонски споразум је потписао Слободан Миљковић, не као представник зарађене стране, него као овлашћени пуномоћник босанских Срба, јер су том споразуму претходили састанци у Београду. Сам текст Споразума ми је познат онолико колико је објављен у средствима информисања. Он садржи, осим дела који обавезује босанске Србе, и поглавље које се односи и на Југославију, где се смањују војни ефективи земље. Зато не треба поистовећивати те доказе са онима о

којима говорим, а који се односе на учешће МУП Србије у операцијама у Босни и везом са највишим руководиоцима.

Слободан Мильковић и његови саборци су обучавани на територији ове државе, а онда су хеликоптерима Министарства убаџивани на територију друге државе, што произлази из докумената које ми је оставио, мада је он и сам илегално прелазио границу. Докази због којих је Мильковић убијен говоре о операцијама, у којима су команданти били људи из ове земље, не из РС.

Затим, има докумената који оптужују руководиоце ове земље, да су паралелно радили на разбијању СФРЈ, и на разбијању Босне као републике, и то заједно са америчким, француским и другим обавештајним службама. Док су под фирмом заштите српског народа од хрватског и мусиманског терора наши полицијски и војни инструктори наоружавали и обучавали Србе, истовремено, и у дослуху са нашим војним и полицијским руководиоцима, (међу којима има још увек "активних", или оних који нису званични руководиоци а, чуче у сенци и чије су руке краве до лаката), француски и амерички инструктори спремају Мусимане и Хрвате и хушкају на Србе.

Слободан Мильковић је заробио једног од тих инструктора. Уместо да се према њему примећују уобичајене норме о ратним заробљеницима, дошао је специјални хеликоптер из Београда, и наводни заробљеник се са војниог аеродрома у Батајници по хитном поступку враћа одакле су га одвели.

Које су врсте ти докази, и како их је Мильковић прикупio?

Навешћуједан пример. Американац који је припадао и америчкој и француској војсци обучавао је Мусимане и Хрвате и ратовао са њима против Срба. Приликом његовог заробљавања, Мильковић је успео да му узме службену легитимацију и пасош и они су међу доказима. Живи су Хрвати и Мусимани које је тај човек обучавао, и они су на крају остали без својих кућа. Човек се звао Котон Пери. Нисмо успели да утврдимо његов идентитет, али смо из докумената сазнали да је завршио највише војне школе у Сједињеним Америчким Државама.

Имам и обимну документацију о суђењу Мильковићу у Бањалуци, када је оптужен за оружану побуну, и за убиство Каракићевог војника. Тада су, између осталих, саслушавани команданти Јовица Симић и Јово Вукобрат. Када се предмет ишчита, види се да је једно лице, службеник Државне безбедности, причало једну причу Мильковићу, као што је: "Спремају ти атентат, то су комунистички генерали", а "Убије вас Мильковић" командантима поменутих јединица. Изазвана је тензија, потом и ексес, и у њему је погинуо поменути војник. А заправо их је ДБ хушкала једне на друге.

ПРИМЕДБЕ "ПАТУЉАКА"

Да ли је полиција пре или после Мильковићеве смрти долазила у његову кућу, звала чланове породице?

Полиција је очигледно потценила мог клијента. Рачунали су да је ликвидација довољна да га ухукта. Нису знали да он има писмена документа, или су сматрали да, и ако их је имао, да их је негде склонио.

Очигледно нису очекивали да ћу да се осмелим и да кажем оно што знам.

Зашто сте се осмелили, зар се не бојите да ће вас снаћи Лугарева судбина?

Један политички "патуљак", из партије која би у нормалним државама требало да буде мрђа, али у коју су убаџивали агенти службе Државне безбедности, па је та партија слабила тако што се делила, много пута, поводом мојих изјава на ТВ Крагујевац казао је, отприлике, следеће: "Морамо да видимо ко је тај Лековић, и шта стоји иза свега, ако знамо да је он члан Југословенске левице, да има добре везе у полицији и да је више пута обмањивао новинаре".

Ликвидација људи, ма од кога долазила је најтежи криминал, и заслужује осуду и пажњу. Иза свега што сам рекао не стоји ниједна политичка партија. Стојим као адвокат. Левичар сам, био сам члан Савеза ко-

на седници Савета безбедности наложила банана-државама које су настале на рушевинама СФРЈ да саме суде ратним злочинцима. При том да међународна заједница пошаље своје представнике да буду надзору како би се судило по правди. Таква пресуда би имала већу моралну и правну тежину него пресуда донета у Хагу.

Замисао о сврси Трибунала је добра: злочинце треба гонити и ратни злочин никад не застарева. Неопходно је да се утврди постојање злочина, као и да је злочин починио одређени човек, чак и у случајевима када се том човеку не може изреди казнена мера, јер он више није жив. И требало би да се све то уради у земљи у којој је злочинац живео, тј. где је злочин починио.

У ХАГУ БИ БИО ОСЛОБОЂЕН

Слободан Мильковић је био на листи оптужених за ратне злочине. Иако је веровао да ће бити убијен, зашто се није склонио? Убијен је у кафани, након конфликта за који се тврди да га је сам изазвао.

Имао сам у рукама потерницу за Мильковићем када се први пут појавила. Носио ју је сваки војник ИФОР-а. Мильковић је био одмах иза Ратка Младића и Радована Карадžićа. Он је и сам знао како је ишао у Босну. Није отишao сам да се преда и зато што је био окружен полицијским доушничима који су ометали његову одбрану. Сугерирали су му да не иде, јер се тамо не изводе докази и да је довољно бити Србин да би био осуђен. Са друге стране, чињеница је да правила поступка Трибунала нису најсрећније решена, и да постоји могућност да човек буде невино осуђен. Затим, догађања са умирањем Срба у тамницама код Мильковића су стварала отпор према Трибуналу. Истовремено је добијао и претње да ако оде и буде "певао", мртв је човек. Неко време говорили су му да је под заштитом Службе безбедности. Међутим, после повратка из Румуније и Украјине, саопштено му је да више не може отићи ван земље, и да ће бити ликвидiran. То су све разлоги због којих се није појавио пред Трибуналом, иако сам га саветовао да оде у канцеларију Хадија-ког трибунала у Београду, или да пређе у Републику Српску и да се преда првим јединицама ИФОР-а.

На основу доказа које ми је предочио, и казивања које ми је дао последњих месец дана када је постало извесно да ће бити ликвидiran, сигуран сам: да је отишao у Хаг, био ће бити oslobođen. Али сам сигуран и у то да би се на основу његовог сведочења и доказа које је поседовао оптужници проширила на најмање пет или више људи из ове земље, и да би и они били оптужени.

Колико је људи било на Мильковићевој сахарни?

Преко две хиљаде. Трудили смо се да спречимо снимање, да бисмо обезбедили сигурност људи који су дошли на сахарну. Са своје стране, организовао сам да се цела сахарна сними, јер је примећен велики број људи који су дошли по службеној дужности, а не да изразе саучешће. Ако ова земља постане правна држава, тражићемо да се проговори ко је био Слободан Мильковић, и ко је стајао иза његове егзекуције. Зваћемо

НАЈАВА ВЛАСТИТЕ СМРТИ

Како што је случај са свима са "хашке листе", јавност је и овога пута мање занимала да ли је убијени заиста крив за ратне злочине, а више да ли би могао да сруши постојећи режим да је стигао до оптуженичке клупе у Хагу. Без одговора су остала и многа питања, као што су на пример ова: како је човек скромног образовања, "обичан радник", како је рекао његов адвокат, знао да би још од 1991. године требало да скупља доказе које би могао да употреби против својих налогодаваца. Према сопственим речима, у последњем интервјују датом "Демократији", Мильковић је рекао: "Ми смо заиста веровали да се боримо за оно што су нам (политичари) причали". Како су налогодавци могли да буду тако несмотрени и да остављају писане или друге трагове о којима говори адвокат Лековић, а који би могли да их повежу са недозвољеним и криминалним радњама и ратним злочинима? Са друге стране, Слободан Мильковић је без пасоша бежао по земљама европског Истока. Вратио се, и био све гласнији у оптужбама, чак је у разговорима за штампу најављивао сопствену смрт.

муниста. Човек који себе легитимише као легалну опозицију, а данас је власт у овом граду, никад није осудио ликвидације људи. Зашто? Зато што је син бившег уdbаша, и плаши се Државне безбедности. Са друге стране, тврди да, према партијској линији, имам нешто против Европске уније и Сједињених Држава. А закључак је извео јер отворено кажем да Хашки трибунал није најбоље решење за суђење ратним злочинцима.

Уколико се повеже оно што сте до сада рекли - да Американци, и страни политичари уопште, нису такви непријатељи најима властима као што власти покушавају да нас убеде - са Вашим мишљењем о ефикасности Хашког трибунала који је подигао оптужници против Мильковића, и ту стао, испада да Хашки трибунал штити режим у Југославији.

Камо среће да је међународна заједница

те људе да буду сведоци.

Необично је што тако оптужујете, а члан сте ЈУЛ-а. Да ли сте још увек члан, јесу ли вам се јављали из партије?

Не знам колико ћу остати члан Југословенске левице. Нико ме до сада није позивао на одговорност, и сматрам да не би требало да било ко то учини. Уосталом, у Програму ЈУЛ-а стоји слобода мишљења и активности.

ПАРАПОЛИЦИЈСКА ПОЛИЦИЈА

Као бивши судија пајбоље знате шта сте хтели да кажете кад сте за штампу изјавили: "Наши судови су такви какви су, али обратићу се њима". Шта ћете урадити са документима за које кажете да поседујете, да ли сте обавестили Хашки трибунал, и какав расплет очекујете?

Суд, ма како се звао, морам да поштујем као институцију. Са документацијом коју ми је предао Миљковић поступићу како је он желео, и доставићу је Трибуналу. Трибунал

"ИЗВИКАН"

Адвокат Татомир Лековић је један од двојице одборника ЈУЛ-а у крагујевачкој Скупштини. Крагујевац је све познатији као средина где се партијска припадност не мора бранити животом, тако да се може додогодити да "јуловци" гласају за предлоге Коалиције "Заједно" у скупштини, да "споловац" оде оцу "демократе" на сахрану да искаже поштовање, да "јуловач" буде први комшија радикалу, и томе слично. ЈУЛ се до закључења броја није огласио због неуобичајеног "испада" свог одборника, само се чују непроверене вести да га је Дирекција у тајности искључила из чланства. Пријатељи Лековићеви кажу да је знање о службама система стекао још док је био истражни судија, да заступа још неке људе са хашке оптужнице, и да се не понаша као "извикани" београдски адвокати који стално одлазе у Хаг, и при том узимају 4000 ДМ по "туре". Познат је као храбар човек, кажу. Да ли је адвокат Татовић на путу да постане "извикан", или својим излађењем у јавност жели да се заштити, показаће, као и увек, време.

ће да процени колико ти документи вреде, и у том домену верујем у тај суд.

Што се тиче домаћих правосудних институција, због оваквих ситуација које остављају утисак потпуне анархије и безакоња, и земље у којој нема имовинске и личне сигурности, већ је у току израда кривичне пријаве која ће бити поднета надлежним институцијама. Пријава ће бити поднета против Слободана Милошевића и неколико његових најближих сарадника, из "оног" и овог времена, који су или на власти, или близу ње. За сада имена не бих помињао. Пријава на којој сам радим биће завршена када буде поткрепљена материјалним доказима, документима, са датумима, сведоцима... Надлежне правосудне институције ће одлучити да ли ће поступати према пријави, или неће. То је већ питање части, потом и зависности

или независности судова. Биће то тест стања у земљи.

Полиција је такође институција, а Ви сте изјавили да се ради о "највећој паравојној, параполицијској и терористичкој организацији", која је "бедем Милошевићеве диктатуре и крвљу исписане епохе". Зашто сте се овако изразили, да ту озбиљну оптужбу можете да докажете?

МУП Србије је организована по војним правилима. По начину према коме је опремљена, полиција је такође војска. Јединица је полиција на свету која има противавионске топове, тешку артиљерију, оклопна борбена средства. Бројка од 200.000 је импозантна, и значи да има више припадника него војска неке европске земље средње величине. Припадници те организације имају редовне плате, и боље су материјално обезбеђени него припадници Војске Југославије.

"Параполицијска организација" значи да су полиција само по називу. Обављају полицијске послове приликом које показују нарочиту бруталност. А поред тако велике машинерије и читавих института који раде за ту машинерију, нарочито у домену криминалистичке технике, имамо црну бројку

АДВОКАТ ТАТОМИР ЛЕКОВИЋ: МИЉКОВИЋ ЖРТВА ТЕРОРИСТИЧКЕ ОРГАНИЗАЦИЈЕ

нерасветљених кривичних дела и по томе смо у врху у свету. Зато што је управо та организација умешана у већину таквих догађаја. Ако грађанин иде у зграду полиције са страхом да ће бити можда претучен, ако се пређијају грађани који мирно демонстрирају, чак и деца, ако се људи прикључују на струју, као што је било случајева у Крагујевцу, онда ствари морамо назвати правим именом.

Такође, у питању је тероризам најстрашнији од свих - државни тероризам. Само је сплет околности био такав да су оружани сукоби прво избили на Косову. Да нам се није "догодило Косово", сигурно би сукоби и побуне избили у Београду, Крагујевцу и другим градовима, јер је терор достигао такве разmere да се приближио критичној тачки, када би нездовољство људи експлодирало у бунт.

ЕТО И ТО

ПРОГРАМ

У америчкој држави Цорцији покренут је контроверзни програм који треба да омогући тамошњој деци да развију математичке способности кроз слушање класичне музике.

ФАБРИКА

Линет Саутхол (36) из Дербија очекује најсамоје шест година. Линет у Британији зову фабриком беба, пошто је испоручила пет наручених беба паровима који не могу да имају деце. Иначе, она има своје двоје деце и већ и једно унуче.

УЧИНАК

За последњих шест месеци МУП Србије је од 60.000 извршених кривичних дела успело да разјасни 20.000, а 33.000 су извршена од непознатог извршиоца. Од украдених 3.000 возила пронађено је 750.

ОТМИЦА

Полиција у Ленксингтону, Кентаки, тражи наоружаог Делберта Батрија. Оптужница га терети да је киднаповао човека и натерао га да му покоси траву око куће.

ПРЕВИД

Девет милиона свеже израђених кованица ЕУ због пропуста мора да буде поново изливено, што ће коштати 200.000 фунти. Новчиће су направили Французи, а требало је да буду пуштени у промет у оквиру јединствене европске монете. Међутим, апарати за сортирање кованица не могу да их разликују.

ИЛУЗИЈА

Вики Кинг (21) је родила девојчицу само пет минута након што су јој у болници у Лутону саопштили да је трудна. Вики је назвала лекара због болова у stomaku, а родила је девојчицу тешку три килограма. Вики није знала да је трудна, иако има већ два сина, мислила је да се само угојила.

КОЗЕ

Хотели у Јапану нашли су начин да унапреде услугу верним муштеријама, а неверним мужевима. Опремили су себе тонском опремом која пушта звуке воза, што помаже прељубницима да имају алиби када телефоном зову кући.

ВАТРОГАСАЦ

Стјуарт Мидлтон из Евешама, возач ватрогасних кола, одговарајући на хитан позив, ударио је у аутомобил при чему је четворо људи повређено. Мидлтон (24) је имао дупло више алкохола у крви од дозвољеног. Сам је дао отказ, а суд му је на две године одузео возачку дозволу.

ПОЗАЈМИЦА

Маникира Трејси Петрик писмом је замолила Опру Винфри да јој позајми своје дијамантске минђуше за свадбу. Опра није могла да јој позајми баш те минђуше, али је организовала да Трејси на венчању носи скupoцену дијамантску оглицу од 60 карата, наруквицу и минђуше од белог злата и дијаманата, позајмљене од чуvenог њујоршког јувелира Херија Винстона, које иначе на доделама "Оскара" носе филмске звезде.

ДОЈКЕ

Брајан Зембик (37) уградио је пластичне дојке како би добио опкладу од 100.000 долара. Кладио се да ће издржати са имплантима "Ц" величине целу годину, али их је задржао већ 20 месеци јер су се много свиделе девојкама.

ВИДОВЊАК

Хамид Панахи, бакалин из Техерана, све је спаковао и напушта Иран, као и хиљаде других Техеранаца, који су поверовали видовитом Словаку (74) који је најавио жесток земљотрес у овом граду. Словачка амбасада у Техерану издала је саопштење да њихов видовњак "никада ништа није погодио".

САМОУБИЦА

Хамиду Намајо, учитељ из Уганде, пошто је скинут са платног списка као технички вишак, разлушен је ушао у полицијску станицу, трајио да га смesta убију и добио плату од 56,65 долара.

ЗАШТИТА

Служба обезбеђења добила је наређење да прошири своју заштиту новог филипинског лидера Џозефа Естраде на његово десеторо деце, укључујући седморо ванбрачне са пет различитих жена. Имена све деце почињу са словом "Џ".

ПЛАН

Парламент у Риму испитује могућност градње највећег висећег моста на свету, већ названог "осмо светско чудо", који би био изграђен до 2009. године. Мост би имао такву чврстину да би могао поднети експлозију мање атомске бомбе на удаљености од пола километра, а према предвиђањима дневно би мостом могло да пређе 100.000 аутомобила и 200 возова. Изградња моста коштала би око 8,6 милијарди марака.

ЗАМЕНА

Седмогодишња Латиа Робинсон је спасила живот своме оцу тако што га је одвезла у болницу у Вашингтону, пошто се онесвестио за воланом за време саобраћајне гужве. Девојчица је прешала у крило свог оца који је био без свести и одвезла кола четири блока даље.

ПАД

Британски војник Пол Делејни (26) из Херфорда у Енглеској, преживео је пад са 1.400 метара пошто му се није отворио падобран за време војне обуке у Канади. Делејни је сломио обе ноге и карлицу и био је у коми 24 сата након што је пао на једно поље центра за обуку падобранаца 50 км северно од Калгарија.

УОБИЧАЈЕНО

Полиција је у Казану зауставила возача чији је ниво алкохола у крви био више него двоструко већи од једног који се званично сматра фаталним. Тест је показао да човек има 12 грама алкохола по литру крви, а 5 грама се сматра погубним по живот. Центри за лечење алкохолизма у овом руском граду са мусиманском већином кажу да то за њих ништа необично.

ДИПЛОМАЦ

Ерл Воткинс је импресионирао затворске чуваре у Хјустону стекавши диплому Иравног факултета током издржавања 35-годишње казне. Зато су му и дозволили да организује прославу, током које је успео да побегне.

ВОАЈЕРИ

Универзитет Јута плаћа студентима 20 долара на сат да би гледали слике голих жена. Овај универзитет је добио 250.000 фунти да открије зашто слике више подстичу на секс мушкице него жене.

ЖЕНЕ

Мерлин Стјуарт из Тексаса се вратила кући и затекла мужа у кухињи како се жестоко тресе. Унезверена жена је видела да је једна жица ишла од његовог струка до чајника. Желећи да спасе мужа од струјног удара брзо је узела дрвену мотку и свом снагом га опаучила, сломивши му кључну kosti руку на два места. Тек када се човек почeo превијати од болова, схватила је да на себи има вокмен и да је , у ствари, играо.

МЛАДЕЖ

Тринаестогодишњи дечак осуђен је због покушаја да организује ланац проституције међу својим школским друговима у Рестону, у Вирџинији. Према сведочењу, дванаестогодишња девојчица врбовала је путем претњи још седам других да наплаћују "упознавање" дечацима и неколико дечака је платило 10 до 20 долара за секс, иако нема доказа да је до секса заиста дошло. Дечак је 75 долара, колико је "зарадио", потрошио на мајице са ликом свог спортског идола.

ГЕН

Канадски истраживачи су пропашли ген (СОД1 - супероксид дисмутаза), који може да

продужи живот ћелија тако што зауставља процес њиховог старења. Како преноси ДПА, воћне мушкице којима је пресађен овај људски ген живеле су 40 одсто дуже него обичне воћне мушкице.

ПАДОБРАНАЦ

Херб Тарнер (92) из Охaja, који има утражено вештачка колена, ушао је у Гинисову књигу рекорда као најстарија осoba која је искочила из авиона падобраном, а да притом није била везана за неку другу особу.

УДАР

Немачки суд пресудно је да двојица француских камионија морају да плате по 4.000 марака зато што су 9.000 пачића изложили топлотном удару. Шоferи нису поправили разледни уређај, који се покварио на путу од Швајцарске до Мађарске, а тиме су прекршили немачки закон о заштити животиња.

ПИЋЕ

Сваки Рис (у просеку) годишње попије близу 170 флаши ватке од поља литре, што спада међу светске рекорде.

ИНТИМА

Сузана Веленбрин (23), немачка глумица, пожелела је да се породи пред својим обожаваоцима, у директном ТВ преносу, али су све велике ТВ станице одлучно одбиле њен предлог.

ВАНЗЕМАЉЦИ

Ентузијасти опседнути НЛО и ванземаљцима планирају да саграде амбасаду за њих, како би они могли да долазе на земљу и Земљанима преносе знања и високу технологију. "Светској организацији за мир" ово здање је приоритетан задатак, а амбасаду би хтели, по жељи свемира, у Јерусалиму, или Израел још није одобрио захтев - молбу.

ТЕСТ

Крајем године космонаути "Мира" треба да поставе и тестирају сателит који рефлектује сунчеву светлост јачине као 10 Месеца. Срећни Земљани у одабраним градовима биће окупани 13 километара широким споном светlosti из космоса, током зимских северних ноћи.

ТЕСТАМЕНТ

Маријана Милетић, Пољакиња, која је зарадила читаво богатство тргујући некретнинама у САД, оставила је тестаментом милион долара свом родном селу Крашевице које има око 900 становника, а удаљено је 270 km од Варшаве.

СТИЛ

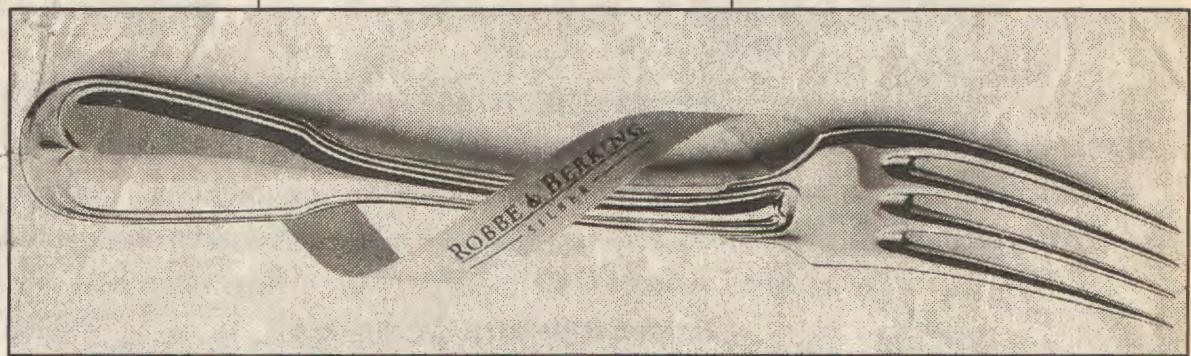
Брзинско надметање у ношењу жена је стапа, традиционална спортска дисциплина у фин-

ском месту Сонкајарви. Стазом делимично прекривеном песком, травом или асфалтом, са две веома ошtre окуке и препракама у виду јарка пуног воде и оборених балвана мушкарци треба да претрче носећи своје супруге, а ако им испадну добијају 15 казнених секунди. Од пре три године дозвољено је учешће страних екипа, а ове године стазу дугу 253,5 метара најбрже су претрчали Естонци, освојивши и прво и друго место. Они су увећали нови стил ношења, наиме, жене су, окренуте наглавачке, висиле на леђима тркача, ногу пребачених преко њихових рамена и укрштених на грудима.

суђења у Салерну. Двојица шефова Каморе само су подигла клупу у специјалном кавезу и тунелом ископаним испод ње отишла у слободу. Одмах после тога полиција је ухапсила 80 лица осумњичених за пружање помоћи у бекству.

КЊИГА

Канађанка Ив Летис дугује јавној библиотеци у Викторији 7.200 канадских долара. Она није вратила књигу 82 године.

ДЕПРЕСИЈА

Болька социјалних фондова у 21. веку биће депресија. Светска здравствена организација саопштила је да је широм света више радних дана изгубљено због психичких, него због физичких болести. Само у САД, депресија "кошта" земљу више од 53 милијарде долара годишње.

НАЦИСТИ

Неонацистички компјутерски пирати убацили су се на тридесетак израелских сервера и уништили стотинак сајтова.

ДУЖНИЦИ

Једна шведска проститутка (34) већ изнервирала тиме што њени клијенти пропуштају запазане термине решила је да тужи њих шесторицу за накнаду штете коју су проузроковали својим недоласком. Она је снимала на касети сва заказивања, која су вршена преко телефона, а једном шведском дневном часопису је изјавила: "И кад закажете код зубара, а не одете дужни сте да му ипак платите".

ДИНОСАУРУСИ

Национално географско друштво у Вашингтону представило је јавности између осталих и диносауруса с перјем под именом каудиптериск зоуи. Ово је до сада најбољи доказ да птице потичу од диносауруса. Наиме, научници тврде, на основу испитивања фосила старих преко 120 милиона година који су пронађени на североистоку Кине, да диносауруси нису изумрли, већ су се видно смањили - па цвркућу и скакућу по гранама.

БЕГ

Шефови мафије Ђузепе Ауторино и Фернандо Ђезерано успели су да побегну за време

УСПЕХ

Амерички истраживачи Универзитета Мичиген су уз помоћ генске терапије успели да уклоне урођену глувочу код мишева. Они су убрзали ДНК здравих мишева у оплођену јајну ћелију, која има ген Шејкер-2. Из ћелије се развио миш који може да чује.

ШИБАЊЕ

Конзервативни посланик британског парламента Лиам Фокс изјавио је да жели да провалници који су украдли из његове куће видеорекордер и 60 компакт дискова буду ишибани. Конзервативна партија је саопштила да се ради о личном мишљењу њеног угледног члана, никако о ставу странке.

САН

Проналазач Скот Луис Фалатер из Феникса, Аризона, рекао је да је био у чврстом сну када је 44 пута забио нож у своју жену док је држао њену главу под водом у базену наочноглед многих комшија. Притом је за убиство ставио рукавице, завио своју посекотину, уништио криваву одећу, све то у дубоком сну. Није могуће, изјавио је експерт за поремећаје снова.

ПАС

Ветеринари у Сан Франциску су Фроду, шеснаестомесечном кинеском мобсусу, у року од три минута поставили силиконске тестисе. Он је први пас на свету коме је изведена ова операција.

ЕСТРАДА

Хенри Естрада, робијаш из Гватемале, непосредно пре почетка суђења за убиство отео је двоје судских службеника и држао их пуних 20 сати у заточеништву. У безизлазној позицији Естрада је сам себе разнео гранатом. Таоци су спашени.

Бабо се не постаје у сандуку, већ у срцу

"Која још српски народ изабере мени одјовара као њаргнер у Предсједништву. Не сијадам у категорију оних који имају амбиције да и другом народу огређују вође. На ту тему није добро шаметовати, не само мени већ и другима, те да првојењује шансе или оцењују да ли некој прихватају или не. Док то не уважимо као принципи и да прихватимо све које праћани другој ентитету изаберу, нећемо бити кооперативни. А будућност БиХ је у кооперативности три народа".

Миладин МИХАЈЛОВИЋ

Мада у кандидатуру за члана Предсједништва БиХ, а и за парламент БиХ, ФБиХ и РС, иде из изјегличког статуса у Ријеци са својом тзв. дописном кандидатуром оптимиста је и то не мали. "Агрокомерц" у егзилу и "Финаб" су фирме у Хрватској у чијем заглављу вирмана своје име ставља, њиме гарантује и потписује "великоладушки бабо", а то је у мусиманском народу титула која се даје срцем, а не убацивањем листића у сандуке, на овим просторима тешко досањаних демократских избора.

"Срби и Хрвати мени вјерују. Мусимански народ је занемарио, а Алија заборавио, да је Фикрет Абдић пре рата био Бабо. Предсједник јеси па ниси, а Бабо вјечно остајеш. Изетбеговића на мрзим. Шта сам могао више, дао сам му функцију предсједника", подсећа на предратне изборне резултате Фикрет Абдић, напомињући да би се ти изборни резултати поновили и сада да има услове за цивилизацијску кампању на просторима БиХ, поготово у њеном федералном СДА дијелу.

У ХАГ САМО КАО СВЈЕДОК

Фикрет Абдић, међутим, не одустаје од кандидатуре истичући да то неће успјети ни Алији Изетбеговићу тиме што ће увијек наметати некакве злочине и Хаг.

"Побиједио бих и у Сарајеву, и у сваком другом мјесту кад би људи знали истину. Ако СДА не може да нам обезбиједи равноправно учешће на изборима, онда то мора међународна заједница. Какав Хаг? Ја тамо могу ићи само као свједок, једини прави који има сву документацију, ни у ком случају као оптуженик", самоувјeren је овај најпознатији Великоладушанин, а сада како истиче, мада му је овај град на срцу, силом прилика Ријечанин и принудни хрватски држављанин.

Екс-Бабо по СДА, али по његовом то је титула која се не одузима, сматра да је Босна

сада оно што је Велика Кладуша била када је њену судбину узео, давно прије рата, у своје руке и довео до позиције када се размишљало и најобзилније планирало да се купи тадашња у европским кошаркашким куповима непобједива Цибона. Мисли да му је све оно што је урадио прије монтиране афере са "Агрокомерцом" створило имаџ који не може створити ниједан Мусиман, те да, кад му је народ на прошлим изборима давао власт, уопште није имао у виду банду око Алије.

"Странка коју сам својим именом довео, односно поклонио јој власт, не добровољно него да не бих ратовао, све је преузела. Зар да неки млинар Ченгић буде државник. Једни исправају вођа мусиманског народа је Фикрет Абдић. Док се неки чуде како у БиХ долази мало средстава, ја се чудим како много средстава долази. Ја очекујем ефекте, којих нема. У Кладуши, у "Агрокомерцу", пису примили плате ни за јануар, а ја сам и током рата створио услове да живе, да не буду гладни, а то сам стварао 35 година. Кад смо истjerani из Кладуше, није требао никакав донатор. Остало је преко десет милиона вриједности. Све је послиje разграбљено. Мафија влада западним Босном. Велацић, Дудаковић и друштво око њих, све по правилима мафије, а капо -

Алија у Сарајеву".

БИХАЋ - ВУКОВАР, ЛАЖ НАД ЛАЖИМА

О мусиманском медијском Наполеону, браниоцу Бихаћа, у медијима приказиваног као босанско-херцеговачког Стаљинграда, па о последњим експанзијама, искрцањима и успјесима на "ослобађању" од Петровца до Санског Моста, Абдић говори као о велиkim преварама.

"Бихаћ - Вуковар ??? Па ништа није срушен. Говорило се да нико не зна лагати као Срби. Шта знају Алијини Мусимани, не знају свијет заједно!"

Прво изгнанство Кладушана на територи-

ју под Мартићевом контролом Абдић коментарише "петокорпусним" непристајањем ни на какво помирење.

"Нисмо пристајали на понижавајуће услове помирења. Нема никог да таквих Мусимана који су два пута дали свој понос да би престало убијање. У изјеглиштву се није јела Алијина храна, чак ни на његов захтјев. Био сам са Мартићем и ако је крив нека одговора за своје злочине, али да није било њега од глади би помрло 70.000 Мусимана. Поносан сам и ја јер сам спасио да 70.000 људи не помре од глади".

О шверцу у опкољеном Бихаћу, својеврсним "Шентиљима", око ове свим профитерским бојама обожене ратне престонице, у подвигима у којима је и тадашњи крајишко "бибита-век-бомбаш" Миле Mrkšić имао уједијао да се покушавао да са шлеперима са "бибитом", "веком", детерцентима са убрзаним вирусом мишије грознице заузме. И тако "заузео" тај град. Абдић у стилу главног кладушког ороza, коме сад ће Алијине кокоши и пилад покушавају смјестити имају одговор.

"Сви о мом "шверцу". Нико не говори да је у Бихаћу све било десет пута скупље. Од Срба сам врећи брашна куповао за 80, а ови Алијини у Бихаћу је продавали за 1.000 њемачких марака. Разлика у цијени је ишла у дубоке Ганићеве, Харисове, Расим Делићеве, Дудаковићеве и Дрековићеве цепове. И Сарајево 1993. године није требало бити гладно, могао сам хранити и Сарајево. Трајио сам коридор и добио би га, али Алија то није хтио, он је велики Мусиман. Сваки пут кад сам ишао у Сарајево договарао сам да не пущају. И није се пущало", говори Абдић подсећајући на Изетбеговићеве ријечи "да ће ратовати, без обзира на жртве", а самода би остао вођа.

КОГА ПРЕДСТАВЉА ЕУП ГАНИЋ?

Абдић помиње да је Изетбеговић око себе окупио слуге који ће му кликати и уз пут по

коју мрвицу за себе уградити, а да су се ти послије до те мјере осилили да га више и не поштују.

"Након првих сукоба у БиХ ишао сам у Бијељину, три пута у Босански Брод, Дервенту, Маглај, други нису смјели. У Сарајеву сам остало до почетка августа 1992. године, а 2. септембра те године дошао у Кладушу. Распадом Југославије Ејуп Ганић је остао без своје базе. Он је изабран да заступа Југословене. Ко овласти Алију Изетбеговића да му Ејуп буде замјеник. Када је Алија 1992. изашао из заробљеништва ЈНА, зашто није пружио руку Ганићу? Питајте их оба. Који су то принципи, који су то људи? Ма, нисам се ја заклео и немам никакве одговорности према том сенилном старцу. Обавезан сам само пред народом!"

За све оптужбе који су против њега покренуте од Алије Изетбеговића Абдић истиче да су "документоване" и потковане свједочењима његових и СДА људи.

"Увијек ме исти људи гоне. Случај "Агрокомерца" су монтирали Раиф Диздаревић и Алија Изетбеговић, нема то никакве везе са Београдом. Је ли Хамдија Поздерац више сметао Раифу Диздаревићу или Србима? Мене је тада Раиф планирао да "деложира" на мјесто министра пољoprивреде. Као напросјечан директор био сам опасан. Главног свједока у тадашњој афери изградње Старог Града Шефика Садиковића, Алија 1995. године поставља за директора "Агрокомерца", а другог, Асима - Брашу Ђемаловића за конзула у Њујорку. А Срби и Мујо Хрњица, главни кривци, ни крви ни дужни. Срби као тада нису дали да се постави споменик који је готов и зна се где је. Што га сада Алија није поставил?"

О щансама као кандидата за члана Предсједништва БиХ на предстојећим изборима, на којима ће главног противкандидата имати у "лику и дјелу" Алије Изетбеговића, Абдић не жели пуно да прича.

"Не бавим се процјенама. У садашњој економској и политичкој ситуацији у БиХ врло је важно да Демократска народна јединица (ДНЗ) избаци свог кандидата за предсједништво БиХ и наравно да је одлука странке да то будем ја", говори без лажне скромности лидер ДНЗ. "Бићу кандидат за члана Предсједништва БиХ од данас па све док будем политички жив. То је у интересу мог, а и два друга конститутивна народа у БиХ. Прије свега, имам у виду врло тешко стање у БиХ, а и то да сам неопходно потребан како би дао своју понуду бирачима, те да се укључим у позитивну промјену постојећег стања. Могу дати много, а на бирачима је да се одлуче."

ДОПИСНА ОБН - КАСЕТНА КАМПАЊА

С обзиром да ДНЗ нису омогућени промотивни наступи у предстојећој предизборној кампањи, а још увијек је на снази СДА-потјерница за Фикретом Абдићем, а његова, и његових близјих, и ближих сарадника, глава у зборници или на било који други начин достављена, пожељнија у Сарајеву од било које српске, Бабо не би био Фикрет Абдић и обрнуто, да и за то нема рješenje: одговор на питање кампање и програма презентације ДНЗ-а.

на електронским медијима. Замјеник и потпредсједник странке Раиф Долић ових дана гостује на Телевизији Тузла, потом на ТВ Сарајево итд. Ја се нећу директно појављивати на медијима. То ћу учинити путем видео касета које ћу дати телевизији ОБН, који ће то пустити. Видјећемо како ће то ићи. Кампања је тек на почетку. За сада на медијима РС углавном преко касета, без директног сачевања... У Федерацији БиХ вјерујем да ће се тај бојкот највише одразити кроз мање просвећени простор, али и да ће бити третиран лошије од других кандидата. Први интервју који сам дао магазину "Дани" и "Слободној Босни" говори све. Њихови новинари су дошли само са једном некоректном намјером. Питања су била у смислу: "Дошао бака да критикује уику што не слуша ѡједа".

ПРВИ КОРАК

Да нема јасних визија и планираних приоритета у обнови и економској реинтеграцији ових простора БиХ, а и шире, Абдић истиче да не би ни ишао на изборе.

"Стање у БиХ је катастрофално лоше, а посебно на просторима Федерације. Морају се учинити радикалне реформе. Економски живот БиХ је мртав и он се налази у фази једних глобалних анализа и процјена актуелних власти, као "стање је тешко, у БиХ су присутни велики економски организми, то су творевине ратнијег система, ми не можемо да дјелујемо" итд, а све без икаквих аргументација. Прво ћу доказати да су то снажни ресурси који су потребни овој земљи, да није тачно да се не могу покренuti и да не могу дати изванредне резултате.

Због специфичног начина дјеловања, ДНЗ ће углавном дјеловати преко повјереника.

"Нама се још мора отворити простор Федерације БиХ, а сада да идемо у друге дјелове БиХ, чак и у кантоне са већинским хрватским становништвом или у РС прије него одемо у кантоне где је сада СДА на власти, то не иде. Управо би водећи страници тиме ишли на руку и они би могли рећи "ево, они са сваким више сарађују него са нама". И онако смо познати као "издајници" мусиманског народа. Имамо кандидата за Предсједништво БиХ, кандидате за парламент Федерације, Скупштину Уиско-

санског, Зеничко-добојског и Тузланског кантона, као и за Скупштину РС".

ЈАЛОВА ГОДИНА ПОВРАТКА

О проблему рјешавања статуса изbjeglica, о до сада само проглашеној, али јаловој години повратка, проблемима те најпроблематичније проблематике Абдић ће, како истиче, у последњој изборној рунди.

"Подржавамо повратак изbjeglica, све по Дејтонском споразуму. Једино ми имамо врло конкретне програме. А о детаљима програма током завршног дијела кампање."

У пријави ОЕБС-у за изборе Абдић је пријавио и своје имовинско стање.

"To је већ објавило сарајевско "Ослобођење" и већина медија је то пренијела. Међутим, ијављени дио мог имовног стања је спаљена кућа у Великој Кладуши и о њој се не може говорити док се не пронађе почини-

лац. То писам приказао због тога што још нисмо дефинисали неке ставове странке у погледу приватизације. Дионички капитал моје су вриједности. Смјештај је мала сума. Вриједности дионичког капитала којег имам у "Агрокомерцу" који је 85% приватизован и ја сам највећи дионичар. У питању је огромни дионички капитал који је нама одузет уз образложение да је то фирма од каптоналног значаја."

Фирма "Финаб", чије је сједиште у Ријеци, поред "Агрокомерцовог" представништва за Хрватску је уз дионичарски капитал сада у већинском власништву Фикрета Абдића. У "Финабу", од првог до последњег човјека, ради избеглице из Велике Кладуше, Цазина.

"Финаб" има посебну задаћу ревитализације прије свега "Агрокомерца", а и других економских организама на просторима западне Босне. "Агрокомерц"? Било би жалосно да није смјешно сада говорити о било каквој "Агрокомерцовoj" рентабилности. То је фирма која је, тек након што су стала ратна дејства, потпуно опљачкана. Све што је покретно је продано, од виљушкара, електромотора, камиона, трактора, комбајна, агрегата, па до врата и прозора, дакле све што је могло, продато је. Сви покушаји покретања производње су неуспјели. Једно катастрофално стање. Диопчари су код кућа и не раде. Тамо су сада само чувари и нешто мало људи који су на радионом мјесту или ништа не раде. "Агрокомерц" у Хрватској којим ја руководим је врло мала фирма, која је регистрирана само да би одмах након рата "Агрокомерц" имао инфраструктуру. Након што сам избацио први програм дјеловања фирмама на просторима Хрватске мислио сам да то радим преко "Агрокомерца" у Хрватској. Одмах се појавило то да се ради о бесправном кориштењу имовине и средстава, и све своје активности "Агрокомерца" сада обављам преко "Финаба".

"ФИНАБ" И ЛИСТА КООПЕРАТИВНИХ

На сада актуелне шпекулације информацијама да ОЕБС у БиХ финансира предизборну кампању "кооперативних и љубазних странака", те да је и ДНЗ на том списку спонзорисаних, Фикрет Абдић каже:

"Не знам да ли су и друге странке добиле нешто, али знам да ДНЗ ни од кога није добила ништа. ДНЗ подржавају и финансирају само њени чланови и присташе".

Последња дешавања у Републици Српској, власт предсједнице Плавшић и премијера Додика као и своје предизборне шансе су нешто за шта сад Фикрет Абдић нема времена и није му на листи приоритета.

"Нисам се бавио процјенама ни мојих изборних шанса, а камоли о процјенама политичара у РС. Ја сам највише ангажован па економском програму. Тај економски програм ДНЗ је веома добар. У том програму и фирма "Финаб" има своје мјесто, али и стотице сличних фирм али "Финаб" имаје своје мјесто у томе."

О постсептембарском друштву у предсједништву БиХ Фикрет Абдић не жели да размишља. Да ли ће то бити лидер социјалиста Живко Радишић или Момчило Крајишник, СДС-овско-радикалска нада на септем-

барским изборима, то је за њега аутономно право грађана и његово је, а и свих који буду на том тројском трону, да то беспоговорно прихвате.

"Кога год српски народ изабере мени одговара као партнери у предсједништву. Не спадам у категорију оних који имају амбиције да и другом народу одређују вође. На ту тему није добро паметовати, не само мени већ и другима, те да процјењује шансе или оцјењују да ли неког прихватају или не. Док то не уважимо као принцип и да прихватимо све које грађани другог ентитета изаберу, нећemo бити кооперативни. А будућност БиХ је у кооперativnosti три народа".

погрешни потези и процјене владајуће СДА. Она то користи јер је сјесна да сам на првим вишестраничким изборима својом великом харизмом и угледом код грађана њој доније побједу и знају да је ДНЗ њима једини права опозициона странка."

Садрјај те оптужнице је попуњен, према СДА, наводним концентрационим логорима које је Фикрет Абдић за вријеме рата држао у рејонима Дрмаљева, Дубрава, Брезици, Миљковићима и неким другим мјестима у околини Велике Кладуше.

"Концентрационих логора нисмо имали. О томе су написане читаве књиге, постоје измишљени логораши. О тим "логорима" се говори да се не би отворили неки други, први концентрациони логори. У страпци већ имамо контрааргументе којима ћemo све побити. Доћи ће вријeme па ћemo говорити о логорима власти Федерације, стране која нас оптужује. Ма, ДЗН нема разлога да се уопште правда, а посебно не Фикрет Абдић".

КАД ШИХАД УДАРИ НА ШИХАД

Абдић је сада држављанин Хрватске и не зна ништа о наводном захтјеву Хрватској од стране БиХ за његово изручење. Ваљда би му јавили. За сада, каже, ништа није чуо.

За сукоб унутар сопственог народа Фикрет Абдић се не осјећа кривим. О сарадњи и размјени оружја и другим трансакцијама са ВРС у вријеме борби са Армијом БиХ око Бихаћа, Цазина, Велике Кладуше и времену када је, како су то у шали говорили припадници Бабине војске, а често није била ни шала, ишли у борбу у разним комбинацијама: сада ћете видјети како изгледа кад "цихад удари на цихад", чуло се тада из уста бабиних редова, а свједоче и о томе и многи припадници ВРС који су са грабешке, надбихаћке или НАДБИХАШКЕ голети чекали дан када ће настрадати, бити обогаљени, или томе нешто слично. У овој кампањи не жели пуно да прича, али не избегава одговор напомињући да је то тема за коју је потребна једна шира елaborација.

"У овој кампањи не бих пуно говорио о прошlosti. Ако би се бавио прошloшћu, мислим да бих ишао само наручку СДА. Одговор да или не не значи пуно, то би се морало једном приликом шире елaborirati. Апсолутно се не осјећам кривим. Ми нисмо напали никог, ми смо били нападнути. Само смо се бранили до мјере која је била неопходна да би ми и наша опција опстали. Нема никакве наше кривице за тај сукоб. О томе ће се већ морати изјаснити сваки члан Предсједништва БиХ понаособ, зашто није реагирао на неовлашћену самовољну одлуку појединача да се оружано иде на цивилно становништво. Последица те одлуке је међумусимански сукоб. Ми смо 1993. године ишли на проглашење аутономије да би се народ и у рату сам организовао и утврдио привремени облик управљања до завршетка рата, како не би мафија узела маха. Пошто се то није прихватило ово сада је логична послеђица. Да није било челника у СДА мафија апсолутно никада не би могла настати".

Разговор није ауторизован

ТРГОВАЦ

Фикрет Абдић, творац некадашњег југословенског привредног чуда званог великоладушки "Агрокомерц", на првим вишестраничким изборима у Босни и Херцеговини са највише гласова и кандидат за предсједника бивше социјалистичке републике коју ће послиje захватити ратни пожар.

Прије рата важио је за једног од најспособнијих привредника у Југославији. Сломљен је великом афером око мјеница без покрића, познатом као "Афера Агрокомерц". Вратио се послиje скраћене затворске казне и демантовао оптужбе. Бивши члан ЦК СКЈ СФРЈ. Основао 1993. па изгубио АП Западна Босна. Данас је избеглица из те своје бивше, сада непостојеће покрајине и избеглица из БиХ. Познато је и то да је током рата нешто потписивао, од тога је било мало вајде, али је важно и остало је запамћено, да је Милошевић свједочио, и као за све, својим потписом гарантовао. Фикрет Абдић је данас директор и власник фирме "Финаб", те власник или сувласник онога што је остало од некадашњег "Агрокомерца" у Хрватској. Кандидат је на предстојећим септембарским изборима у БиХ за бошњачког члана у Предсједништву БиХ испред Демократске народне заједнице (ДНЗ), чији је предсједник, творац и идејни вођа.

Противници, а није их мало, у рубрици националност уз његово име уписују: трговац.

О пословним и политичким контактима и везама са властима и бизнисменима у РС.

"Немам контаката са властима ни на простору Федерације БиХ, а камоли у РС. С обзиром да се пуно не крећем писам ни имао могућности за то."

ИЗРУЧЕЊЕ, НИКАД ЧУО!

Лидер ДНЗ-а истиче да власти ФБиХ увијек, као по неком за СДА корисном правилу, пред изборе покрећу оптужнице против њега за некакве наводне ратне злочине.

"Пред прошле су организовали суђење у мојој одсуности, па су када су прошли избори прекинули ту смијурију. Сада су то послали у Хаг и чуде се како то Хаг не реагује. То је јединствен примјер да неки народ тражи злочинце у својим редовима. То су

**МИРОСЛАВ ВЛАОВИЋ, НЕДАВНО
СМЕЊЕНИ ПРЕДСЕДНИК СКУПШТИНЕ
ОПШТИНЕ ТИТЕЛ**

Кандидоваћу се из ината

Ако Уставни суд не донесе јправду не остаје нам ништа друго већ да на следећим изборима ојет ћебдимо! - Пре 19 месеци преузели смо јправу у банкротираној општини на чијем је рачуну било 170 динара, а када су нас истерали имали смо 180.000 динара, а то социјалисти и радикали нису моји да нам ојросте!

Мирела ПЕТРОВИЋ

Доласком опозиције на власт у општини па све до недавног несхватљивог и необјашњивог увођења принудне управе, Тителска општина која има око 18.000 становника од којих се 80% бави земљорадњом, имала је за градоначелника человека из народа у Тителском крају, надалеко познатог Мирослава Влаовића, јединог земљорадника ове садашње а и бивше Југославије који је "догурао" до председника општине. Мирослава Влаовића је кандидовао Српски покрет обнове. Повод за овај разговор је управо то увођење принудне управе која је, да све буде још компликованије, заведена без икаквог званичног обrazloženja од стране Републике Србије а потписао ју је г. Ратко Марковић или изгледа "тајно" и на своју руку, јер о тој одлуци, наводно, председник републичке владе г. Марјановић "не зна ништа".

МАРКОВИЋЕВА ДИКТАТУРА

Господине Влаовићу, зна ли се коначно разлог "Марковићеве диктатуре" и све што јој је претходило?

Нисам изненађен принудном управом. Сетите се да су социјалисти покрали изборе 1996., да су преварили земљораднике, штедише, пензионере, произвели Језду и Дафину... Зашто би било чудно да самовољно уведу принудне мере у једној од најмањих општина? Нама је тиме претио председник Јужнобачког округа г. Обрад Милошевић још у фебруару, а када смо о томе разговарали са министарком за локалну самоуправу, гђом Горданом Поп Лазић, она нам је рекла да су то само снови г. Милошевића и да од тих снова неће бити ништа. А, ето, ипак се све то додатило! Законске основе за такав чин не постоје, а мада је у

Службеном гласнику Републике Србије ова одлука објављена, никакво обrazloženje нисмо добили. Зато се о "Марковићевој диктатури" свешта прича.

Нас и интересују те приче, јер како се оно каже: где има дима и ватре.

Кад смо освојили власт у Тителу основали смо техничку коалицију са коалицијом "Војводина" и одборницима Српске радикалне странке. Радикали су касније прешли у групу грађана. Наиме, њихов председник Шешељ је са Томом Николићем дошао у Тител у

кућу одборника СРС и председника МО СРС г. Марјанова и затражио да се разбије коалиција са Српским покретом обнове и направи са социјалистима. Марјанов је на тако отворен захтев Шешеља за сарадњу са

социјалистима рекао: "Твоја странка моја врата" и изјурио Шешеља и Тому напоље. Сад колају приче да је то освета радикал-социјалиста.

Шта сте Ви предузели након Одлуке о принудној управи?

Прво смо се обратили членицима својих странака, обавестили смо председавајућег Европског парламента, затим гђу Олбрајтову, г. Гонсалеса, г. Гелбарда... Обратили смо се писмом председнику републичке владе Мирку Марјановићу које се вратило са одговором да он не зна за одлуку о принудној управи! Писали смо и председнику Југославије, жалили се Уставном суду. Министарки Поп Лазић смо се обраћали бар 7-8 пута или она нас није удостојила ни разговора од десетак минута. Након увођења принудне управе разговарао сам са стотинама људи који нису веровали да може овако нешто да се додги. Са лакоћом бисмо могли пред Општинску скупштину да окупимо целу тителску општину. Било је и таквих предлога али нисмо се за то определили јер се уздамо у Решење Уставног суда.

НАЛОГ С ВРХА

Господине Влаовићу, ко су људи који су дошли на Ваша места?

То је екипа од 9 људи од којих троје припадају СРС-у, троје ЈУЛ-у а троје су из СРС. Ја као човек од реда нећу да се бавим трачевима или биће доволно да вам кажем да живим у Вилову које има 300 кућа где се зна ко је шта вечером, ко је шта урадио и шта планира да уради. Цела тителска општина је таква. Од њих 9 троје је учествовало у претходној власти а на последњим локалним изборима један од њих је добио 5 гласова један 7 а један 9. Народ је тиме све рекао.

Можда би на све ово више светlostи бацило оно што сте затекли у општини Тител доласком на власт?

На рачуну општинског буџета смо затекли 170 динара а на рачуну за телефонију 9 динара. Постојао је и општински бицикл пошто тителска општина није имала службени ауто. Што се тиче плате у комуналним предузећима оне нису исплаћиване 7-8 месеци. Просто речено, стање је било катастрофално. Телефонија је пројекат који је покренут још 1995. године. Људи су уплатили по 400 марака, те паре су се преко општине сливали у ЈП Комуналцу. Директор те фирме је у спрези са бившом општинском влашћу преговарао са једним приватником из Вилова, одобрио му повољан кредит у вредности од 150.000 марака за куповину машина којима би он копао канале за телефонију, обезбедио му посао и фактички поклонио скупе машине. И поврх свега нису ништа урадили. Мене као домаћина, земљорадника, увек је чудило зашто "Комуналец" није купио сам те машине, проширио своју делатност и зарадио. Било је ту свега - и кумства и рекете. Основали смо радну групу која је

требало да испита тај посао бивше власти, али тешко је све то открити, за нас поштене и људе неуке криминалу све је то покривено лукавством и непоштењем. Зато смо и ан-

гажовали адвоката и тужили бившег директора "Комуналца". Сад све стоји у суду. Вероватно је стигао налог од врха да то стоји. Није наше било да хапсимо и пресуђујемо. Наše је било да кажемо народу шта су све радили. Као смо променили директора у "Комуналцу" сваких 5-6 дана су стизали акцептни налоги са сумама од петнаестак хиљада динара а и сва могућа државна инспекција.

Поред тога сазнавали смо и о другим непоштеним радњама које је радила бивша власт.

Ту је и наше комунално предузеће "Трг" из Шајкаша. Шакаљиво питање је где је новац који су грађани уплатили за увођење гаса. Новци су изгледа испарили, којим каналима не зnam, а од документације постоје изгледа једино папир из НИС ГАС где само пише колика су дуговања.

Ту је и питање комасације које је на седници Скупштине поставио одборник СПО. Комасација није завршена а у игри је велика сума новца. До сада још нико није добио документе па се у ствари не зна шта је све измућано.

НИСУ МОГЛИ ДА ПОДНЕСУ

Ви сте у Тителу познати као добар домаћин, човек који са својом фамилијом сам обрађује 55 ланаца земље. Функцију председника Скупштине сте обављали волонтерски а то су исто тако радили и ваши сарадници и страначки пријатељи. Шта сте то урадили општини да је то послужило за изговор републичкој влади да распусти општинску власт?

Морам да поновим да је у тренутку нашег долaska на власт на рачуну буџета било 170 динара, а у моменту увођења принудне управе (после само 19 месеци нашег економисања) на том истом рачуну налазило се 180.000 динара. У међувремену, као добри домаћини, бавили смо се проблемима које су нам оставили наши претходници, па смо тако завршили телефонију која није била одрађена ни 20% по селима. Ископали смо бунаре за водоснабдевање (по један у Тителу и Шајкашу, два у Мошорину), реновирали дечије обданиште, за општину купили два службена аутомобила а уз то радницима општине и Јавних предузећа редовно исплаћивали плате. То социјалисти и радикали нису могли да нам опрости!

На крају овог разговора, господине Влаовићу, шта бисте поручили читаоцима "Српске речи"?

Тителска општина је земљорадничка и припадао им је председник земљорадник. Земљорадници су ти који су сачували веру, кумство, традицију, достојанство. Тврдим да би такви људи могли да буду и министри у много бољој влади него што је ова. Што се тиче СПО кога сам домаћински представљао и као председник Скупштине и као одборник и као члан тврдим да нема поштеније странке са бољим програмом који и да се половинично спроведе у дело, три пута је бољи од овог садашње власти! Ја сам човек у годинама који никад није био политичар али ако Уставни суд подбаци (као што је подбацио за локалне изборе 1996. године) кандидоваћу се опет за одборника СПО - из ината!

ПОСЛЕ ТРИЈУМФА НАШИХ КОШАРКАША НА СВЕТСКОМ ПРВЕНСТВУ У АТИНИ

Овај тим није састављен на левици

Већ сама чињеница да је онаква дипломатска екића покушавала да да њартијске тонове једној величанственој спортској победи представља највећу љају бачену на ту победу. Може ли се замислiti да једна озбиљна држава, чији је истакнути научник или уметник ујраво добио Нобелову награду, прави одбор за дочек своја нобеловца у коме се листом налазе нейисмени или ћољишмени трећеразредни политичари?

Милена М. ПОПОВИЋ

Највише званично исказани одушевљења за велики успех који је на недавно завршеном кошаркашком првенству света постигао сјајно састављен и вођен југословенски тим, испољили су српски властодрши, познати широм света по крајњем дилетантизму и у састављању и у вођењу тимова - од политичких до спортских. Најбољи пример за поменуту некомпетентност представља састав тима владе Србије за преговоре са косметским Албанцима. Тај тим не само да не укључује најискусније, највешије и најуспешније преговараче - него се стиче утисак да се у одређивању његових чланова строго водило рачуна да крајњи резултат преговора мора представљати што теки пораз за српску страну. Играчи попут Ратка Марковића, Лепосаве Милићевић и Томислава Николића управо су на путу да влади предају једну тапију о страшном српском националном поразу. Ако некоме може изгледати да овај пример није доволно убедљив нека се присети свих југословенских спортских савеза које су водили левичари од Осме седнице ЦК СКС - најавомо. У том присећању наићи ће се само на разуло и пустош.

Може се замислiti како је онима, који су и после убедљивих пораза, какав је, на пример, био и Дејтонски споразум, правили победничке спектакле у којима је учествовала читава медијска Србија, изгледала једна пра-

ва победа, међународно призната, са оприличним континуитетом, коју су уприличили наши кошаркаши. У току трајања светског кошаркашког првенства, у време када се са приличном сигурношћу знало да ће југословенски тим освојити бар једну од медаља, у Атину се сјатила читава левицско-радикалска дипломатска репрезентација.

ОПЕТ МАЊАК ПАДЕЖА

Та екипа састављена без критеријума и наврат-нанос имала је задатак да нашим кошаркашима отме добар комад велике победе и њиме покуша да неутралише нагомilanе поразе које је убележила југословенска дипломатија у последњој деце-нији у судару са међународном заједницом. Поменуту екипу предводио је српски министар за спорт и омладину **Зоран Анђелковић** који је својим многобројним изјавама и у Атини потврдио да владајућа партија и даље комуницира преко својих министара са јавношћу са вишком претњи и мањком падежа. Што се тиче мањак падежа **Зоран Анђелковић** је у својим атинским изјавама увелико надмашио колегу-министра **Јову Тодоровића** чијим раскошним српским језиком београдске учитељице застравију основце ("Ако не будеш учио говорићеш као господин Јова Тодоровић" - најчешћа је учитељска претња основцима). Истакнути члан српског дипломатског тима из Атине, радикалски министар **Александар Вучић**, имао је задатак да

светској јавности објасни како су Грци онемогућили Југословенима са грчким држављанством да играју за нашу репрезентацију из силног страха од убедљивог пораза. У тој намери је, на његову срећу, онемогућен. Било би заиста смешно да је Вучић покушао да угера у руке Тарлаћу и друговима уместо лопте Шешељеве чувене револвере. Највероватније би са гнушањем био одбијен, ако ни због чега другот оно због чињенице да су поменути кошаркаши утекли у Грчку због животног стандарда који су им нудили левичари и радикали својом антиевропском политиком. У екипи се нашао и савезни министар иностраних послова Живадин Јовановић, познат по томе што мањак аргумента у својим изјавама надокнађује говором који представља једну варијанту српског језика која убедљиво говори да дотични министар никада неће бити ни грађанин града Београда а камо ли грађанин света, што је несхватљиво када је у питању министар иностраних послова једне европске државе.

Већ сама чињеница да је једна оваква дипломатска екипа покушавала да да партијске тонове једној величанственој спортској победи представља највећу љагу бачену на ту победу. Може ли се замислiti да једна озбиљна држава, чији је истакнути научник или уметник управо добио Нобелову награду прави одбор за дочек свога нобеловца у коме се листом налазе неписмени или полуписмени трећеразредни политичари? Наравно да не може. Међутим, када је Србија у питању све је могуће. Довољно је само да се поново погледају сцене са пријема који је организовао председник СРЈ за наше кошаркашке репрезентативце, да се виде задивљени осмеси које Зоран Анђелковић и Драган Томић упућују своме партијском шефу а не кошаркашима, као да је тај шеф учинио лично оно што су урадили Ребрача и другови, па да се скхвати да је све оно што се дешавало од тренутка преласка великог пехара у руке наших кошаркаша представљало неку врсту привођења наше кошаркашке репрезентације на пријем код Слободана Милошевића, којем су осим кошаркаша присуствовали, судећи према ономе што је приказала државна телевизија, само членци владајуће левице.

НОВА ДИМЕНЗИЈА НАШЕ КОШАРКЕ

Две величанствене победе југословенске кошаркашке репрезентације (против Грчке и Канаде) у првој фази такмичења представљале су увод у оно што је уследило у завршници, оно што у историји југословенске кошарке није било забележено. У последње три одлучујуће утакмице наш кошаркашки тим је, наизглед, играо на ивици пораза. У већем делу утакмице тим је губио, у неким периодима и убедљиво. У часу када су истицали посledњи тренуци за било какве покушаје преокрета у резултату, задржавајући исподиросечни проценат шута наши кошаркаши су, по правилу, организовали челичну одбрану под нашим кошем. Та чињеница је у сва три последња сусрета доносила преокрет у нашу корист. Готово да је било очигледно, од четвртфинала до фи-

нала, да у последњих пет минута утакмице наши противници неће моći да избегну пораз. Просто се математички прецизно завршила сајајна у нашу корист. Ова чињеница по којој се, на пример, прославио немачки национални фудбалски тим, чињеница коју ни Тиро Блажевић није ни усну везивао за Србе и Југословене ("Ми нисмо Балканци па да добијене утакмице губимо од великих тимова", рекао је Блажевић на недавно завршеном светском фудбалском првенству након утакмице Хрватска-Немачка, алудирајући на испуштену победу наше репрезентације над Немачком), представља највећи резултат који је остварио један наш спортски тим у читавој нашој спортеокој историји. Ми можда нисмо најбољи, ипак - мислимо да смо најбољи а својом игром уверили смо све да смо најбољи - као да су поручивали наши кошаркаши. Шта значи то уверење види се на најбољи начин из "предавања" које су Ребрача и Бодирога одржали великанима светске кошарке - њихове игре, у узлој вођа нашег тима, биле су далеко изнад оног што су они некада пружали док је терет падао на плећа њихових старијих другова. Напросто - било је најбоље од оног што смо од наших кошаркаша икада видели.

Да наши властодржи не би и даље били под утиском да их је Ребрачина и Бодирогина кошаркашка вила посуга златним прахом и како су због те чињенице и Анђелковић и Тодоровић научили да говоре матерњи језик, мора се констатовати да је школа коју су нам одржали кошаркаши, остављајући на страну њихов велики таленат, научена и верификована на западу толико омраженом левичарима и радикалима. Централни играчи југословенске репрезентације играју у највећим европским клубовима а први човек наше репрезентације, Жељко Обрадовић, одавно се успешно доказује на европској кошаркашкој позорници.

ПРИЗНАТИ ЕВРОПСКУ ДИМЕНЗИЈУ НЕ САМО КОШАРКАШИМА

Поменута чињеница је у потпуној колизији са левичарско-радикалским односом према европској традицији и европским

вредностима. Наиме, владајућа олигархија ту традицију и вредности презире као што неписмен човек презире књигу. Ипак, учинило им се пробитачним да прогутају ту европску димензију нашег кошаркашког успеха и поређају се поред наших кошаркашких асова са заљежним осмесима закованим за свога партијског шефа. Нису им сметале ни бермуде у којима су наши кошаркаши дошли на пријем, показујући time јасно да је спорт једно а политика друго.

Кошаркашки пример, ако за радикале и левичаре постане правило, могао би ипак у великој мери да поправи рејтинг нашим властодржцима. У том случају левичари и радикали могли би да се слијају и са истакнутим члановима изразито европски оријентисане институције каква је, пре усвајања новог Закона о универзитету, био српски универзитет. Пре тога чина требало би ослободити окупације два највећа и најзначајнија српска факултета - Електротехнички и Филолошки. Требало би професорима тих факултета, од којих многи имају светли углед, скинут са врата радикалске туторе-декане који се, како изгледа, увек спремају на спаљивање књига својих угледних колега испред зграда факултета којима владају.

Пријем за научну репрезентацију српских универзитета, која би надвисила многе светске репрезентације, а који би Милошевић уприличио након укidanja Закона о универзитету, досу би новог златног вилинског праха по лицима властодржаца. То би учинило да и министар за науку и технологију, који ведри и облачи по српским универзитетима, заборави да је једва завршио факултет за просеком око 7.08.

То би био коначан доказ да Мирјана Марковић, Војислав Шешељ и Слободан Милошевић никада више неће покушати да људе попут Жељка Обрадовића, спортисте, научнике, уметнике, замењују својим партијским друговима који су се једном сликали у кошаркашком дресу или са кредом у руци поред табле у неком универзитетском амфитеатру. Макар међу таквима био и сам магистар-кошаркаш Момир Булатовић.

И ТО СЕ ДОГАЂА

Нека ти твој Вук да трактор

На адресу Српској покрета обнове свакој дана стиже између двадесет и тридесет писама. Једно од њих, писмо сељака Илије Иконића из Славковице код Љига, посебно је заинтересовало председника те странке, Вука Драшковића.

Ово је прича о том писму и одговору на њеја.

Благица М. СТОЈАНОВИЋ

Последњих година многи се чуде изборним резултатима који пристижу из шумадијских села, не схватајући зашто они које је актуелна власт највише упропастила и даље гласају за њу. Прави одговор на то питање крије се у једном писму које је ових дана пристигло на адресу председника Српског покрета обнове Вука Драшковића, а које је послao Илија Иконић, пољопривредник из села Славковице код Љига.

Годинама је Илија преко Земљорадничке задруге покушавао да добије кредит за ку-

повину трактора, али одговор је увек био исти: "Ниси наш! Мораши прво да се учланиш у СПС, да јавно гласаш за нас, да се докажеш, па тек онда о кредиту можемо да разговарамо!". Илија није прихватио уцену, јер је веровао у слободу политичког опредељења, па је остајао без машина које су комшије добијале. Сналазио се некако и са оним старим, пунолетним трактором, све док му син, који је ових дана напунио шеснаест година, није рекао: "Како можеш од мене да очекујеш да останем на селу, на имању, да овде живим, кад ни трактора немамо. Погледај мало око себе, сви су се осавременили!"

Тада се Илија замислио, јер је жељео да и његов син, као што је то и он учинио, остане уз свог оца на имању од 15 хектара. Зато је, након што су га по ко зна који пут одбили у задрузи, одлучио да се за помоћ обрати Вуку Драшковићу, председнику Српског покрета обнове, чији је члан од 1990. године. Послао је препоручено писмо, чувао потврду и чекао одговор. Прошло је више од двадесет дана, а одговора није било. Почекао је да губи наду да је писмо стигло до онога коме је упућено: "Можда су га лопови украдли мислећи да су у њему паре, или цензори поцепали у Јингу да не иде даље, можда му нису дали његови чиновници", пролазило је Илији кроз главу, "чим ми се нико не јавља. А можда нико трактор ће да на кредит, па ми се не јављају, да се не разочарам".

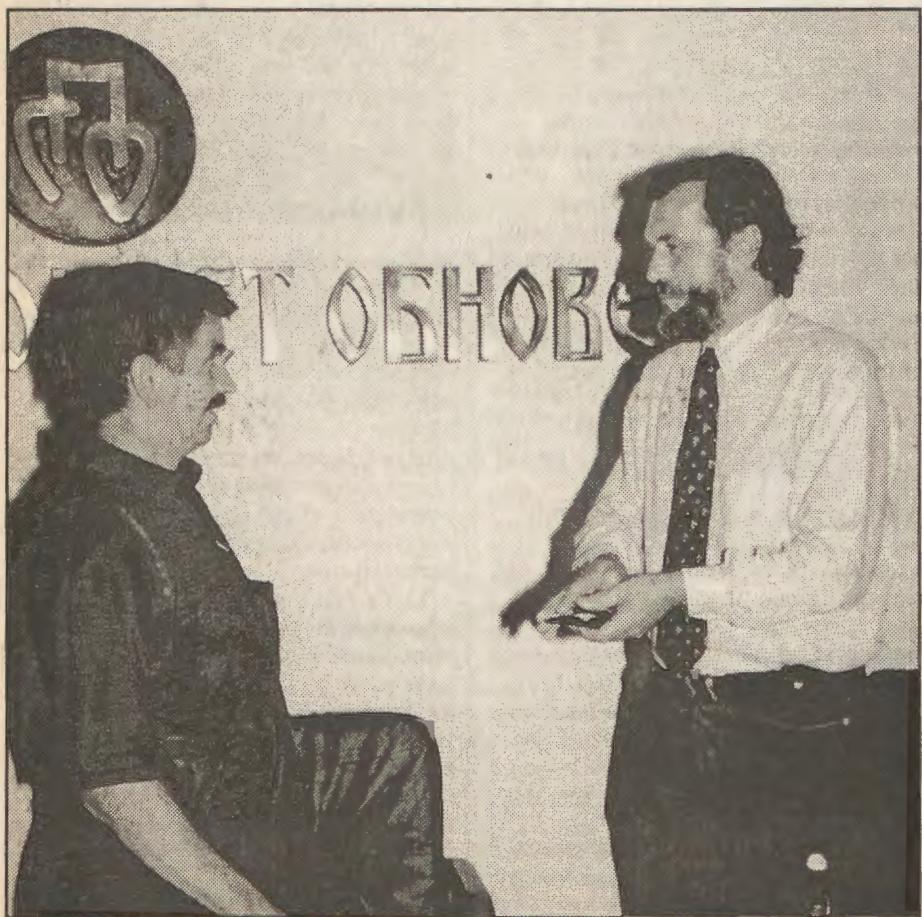
СЕЉАЦИМА ОМОГУЋИТИ СВЕ

Када је помислио да ће одговор изостати и да за њега мало ко има времена, 7. августа, добио је телеграм којим га је председник Српског покрета обнове позвао да сутрадан дође у Београд, да се упознају. Илија није могао да спава од узбуђења. Тек пред зору је заспао и сав исцрпљен стигао је у просторије СПО-а. Неизвесност је била велика: да ли га зову да му кажу да од посла нема ништа, да се мане писања, или да потпише уговор за кредит. Најмање је очекивао оно што му се заправо десило.

Чим је стигао у седиште странке примио га је председник СПО-а Вук Драшковић који му је без околишења предао кључеве и саобраћајну дозволу трактора са приколицом, који је Илија у писму тражио.

Предајући му кључеве, пред окупљеним новинарима, лидер Српског покрета обнове је рекао: "Господин Илија Иконић, наш сељак, домаћин из села Славковице код Љига, годинама је покушавао да дође до некаквог кредита да би набавио трактор за своје домаћинство и то је чинио без икаквог успеха. Он је послao једно писмо и објаснио све, замоливши, ако се икако може, да дође до трактора и то тако што би га од своје производње и рада отплатио. Ми смо нашли начина да му то обезбедимо. Морам, међутим, да кажем да не може ни једна политичка странка, ни једна хуманитарна организација да реши питање села, питање наших сељака и нашег аграра. Сигурно је, да у овој земљи има мудрости, као што је нема, да би сваки сељак могао да буде, и свако домаћинство, једна мала фабрика која би учинила богатим и то домаћинством, и сви скуда учинили би богатом ову Србију. Српски покрет обнове у свом Програму држи да без препорода села, које је извор наше и биолошке и војничке и свеколике државне снаге, не можемо да рачунамо на препород наше целе државе. Ја се надам да ће ускоро ипак да таква ситуација буде у Србији", рекао је Драшковић, пожелевши све најбоље породици Иконић из Славковице.

Видно збуњен, ненавишао на камере и новинаре, Илија је захвалио председнику СПО-а речима: "Хвала Српском покрету обнове што ми је на овај начин помогао да задржим сина на селу, а надам се да ћу кроз робу коју будем испоручивао вратити средства која сам данас добио. Пресрећан сам, ово је један

од најлепших дана у мом животу", рекао је Илија Иконић, чврсто у рукама држећи кључеве трактора.

КАД КРАВА ПРОСИПА МЛЕКО

На путу до Земун Поља, где је из про-
давнице подигао нов трактор, Илија прича:

"У Славковици је тешко бити у опозицији.
Људи и ако не мисле као СПС, гласају за њих,

јер живе у страху од уцена, и од промена. Нема нас много на овој страни, али сваке године нас је све више и више. Ја знам да је моја Славковица само један београдски солитер, али солитер по солитер и ето нам бойнитка.

Ствари су се промениле од када је СПС на власти у Београду, озбиљније нас гледају. Народ гласа за нас, али крије. Следећи пут ће, ако Бог да, отворено бити наши, јер овако се даље не може. Све је скупо што на-

Господине Вуче Драшковићу,

Ја сам Илија Иконић из Славковице испод Рајца, твој Равногорац од првог дана.

Да будем кратак и конкретно прећем на оно што сам хтео да Вас питам.

Две године у Славковици се праве спискови за доделу пољопривредних машина за ревитализацију села, али мене стално одбијају, и у задрузи и у општини, јер нисам, кажу, подобан, јер нисам члан Социјалистичке партије.

Њихов одговор увек је био: "Нека ти твој Вук да трактор!"

То је и разлог што сам решио да Вам се обратим писмено, да ми помогнете да и ја добијем трактор, на кредит - за кромпир, јер то код нас успева. Ја бих на јесен могао да испоручим 10.000 килограма, а остатак по уговору који бих направио са фирмом која би ми дала трактор. Пошто овога пута немам цelu количинu, ја бих потребан износ дао за две до три године, с тим да ми се обрачунава и одговарајућа камата. Ја немам средстава са друге стране да купим трактор, јер су ми родитељи стари и болесни, а деца још увек иду у школу.

Желим да ме схватите: ја не тражим ни од Вас, ни од било кога другог, да нешто добијем цабе, него да то што тражим поштено исплатим на кредит, кроз производ који гарантовано могу да испоручим.

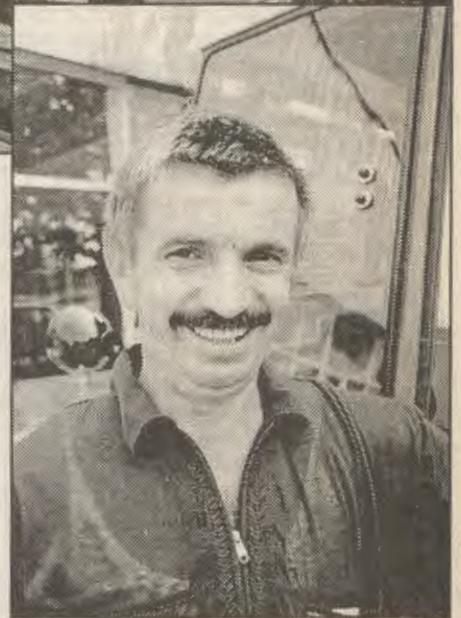
Знам да Вам је време најскупље да се око нашег проблема бавите, али Вас још једном молимо породица и ја, да то ипак учините. Јер, ако сте у животу неког за нешто молили онда знате шта то значи. Ја немам пару да частим оне од којих зависим да бих трактор добио, већ само могу поштене људе да частим једним свечаним ручком на којем бисмо се упознали.

Ако буде могућности, то што ја тражим је: Трактор ИМТ 539 са кабином и приколицом. Ако не може приколица, онда само трактор.

* Молим Вас да ми укратко одговорите може ли од овога бити нешто или не.

Твој Равногорац,

Илија Иконић, село Славковица код Љига

ма треба, а јефтино што ми производимо. Што више радимо, на већем смо губитку. Чудим се људима који све то виде, а и даље су са њима. Кад имаш краву која ти стално просипа млеко, мењаш је, то је нормално и уопште се немој плашити да ћеш гору наћи. Најгоре што се може десити је да и она просипа млеко, па и ту онда замени. Кад нешто не ваља, мора се променити, па тако и наша власт.

И у својој породици сам имао проблема због политике, шта да причам даље.

У кући сви радимо на имању, чак и деца, па опет нисам у стању да им купим патике какве друга деца носе. Зар то није тужно?", пита се овај вредни земљорадник.

Стижемо до циља. Љубазни продавци показују Илији трактор и дају му инструкције, будући да је машина неразрађена. Трактор стављају на камион, приколицу такође каче за камион и транспорт полако креће ка Славковици. Поздрављамо се, а осмех на лицу овог честитог домаћина нам говори све: правде ипак има.

НЕ ДАЈУ СРБИМА КУЋИ У ХРВАТСКУ

Ево ти једну куну, четниче

Ко све ради за рачун хрватске. - Забрана разговора са Србима. - Повратници без кућа и струје. - Без људава на жалбе и тужбе. - Бескрајна ионижења. - Имовина у бесцијење

Миле ДАКИЋ

Поводом 3. годишњице крајишког егзодуса, у два наврата се јавила Владислава Морина да у јавност лансира "бригу" о избеглим и прогнаним Крајишинцима. Она је 5. августа, на дан пада Крајине, а у сарадњи с УНХЦР, испратила 116 старица и стараца на пут у непознато, у Кордун, Лику и Далмацију и ће слутећи шта тамо чека убоге и унесрећене. Ово је њен први испраћај повратника за Хрватску у последње три године. Многи се питају, зашто баш сада? Она је два дана касније дала стањарске кључеве за неколико крајишких породица, за оне који су се опредијелили дастану у СРЈ. Истовремено је услиједило саопштење Савезног секретаријата за информисање, под наслово: "Повратак избеглица у Хрватску искључиво преко Комесаријата", у којем се, поред осталог каже: "Програм повратка избеглица који је почeo да се примењује, представља конкретну реализацију Протокола о процедури организованог повратка који су потписали СРЈ и Република Хрватска, а који је сагласан са чланом 7. Споразума о нормализацији односа између две земље... СР Југославија је до сада предала представницима Хрватске 9810 захтева за повратак избеглих, расељених или прогнаних лица, прикупљених пре утврђивања поступка о процедури организованог повратка. Од тог броја 5600 захтева, који су раније предати, већ су у процедуре провере.

БЕЗ ГРИЖЕ САВЕСТИ

Велика је оптужба на државне администрације, ако се зна да су се навршиле двије године од потписа наведеног Споразума између СРЈ и Хрватске и да се тек сада почине реализовати програм повратка, и то опет на начин српске штете и срамоте. Уместо да се СРЈ преко међународних политичких и правних институција избори за универзално право повратка свих избеглица и прогнаника без административних ограничења и да истакне у први план правни паралелизам између окупираних Крајине и аутономних права Шиптара на Косову и Метохији, чиме би се стимулисао повратак и скратиле муке најновијих и јединих европских апаратида, она се солидарише са процедуром

ма хрватске провјере, да ли ће неко добити право да се врати у своју државу и у посјед своје имовине. Нико да се запита колико су Крајишинци пропатили у протеклим годинама и колико ће још дugo бити патнички народ. Према поменутом саопштењу "5600 захтева, који су раније предати, већ (!) су у процедури провере". УНХЦР и Комесаријат се поносе, срамоте и сликају на ТВ екранима, што су након три године послије рата, упутили већу групу биједника у Хрватску (116), од којих готово нико неће ући у своју кућу и у посјед своје имовине. Само ће они из забачених села моћи доћи на згаришта или у опљачкане и осрамоћене зидове својих кућа. У Војнићу, може се тврдити, баш нико није ушао у своју кућу, од оних који су до праћени "бригом" УНХЦР, па ни правник Нико Мирић, лидер Хелсиншког одбора за оне крајеве. Ево само неколико имена вишегодишњих патника у Војнићу: Јанко Цвијановић са супругом, Љубица Лисић, Ђаис Еремић, са супругом, Милош Кнежевић са супругом, Мишо Кеко са супругом, Анка Новаковић, Јовица Косијер са супругом, Никола Томашевић са супругом, Душан Хајдин са супругом и кћерком, Мишо Саграђија са супругом, Мише Кнежевић са супругом, Милић Кнежевић са супругом и оцем Мирком, Раде Перећ са супругом, Миленко Новаковић са супругом, Раде Кљуко са супругом, Дара Хајдин и бројни други, већ двије године само пролазе поред својих кућа, обилазе своја дворишта, а преко 80% од наведених су дошли посредством УНХЦР у Хрватску. Све то, као да није довољна поука. Хрвати из Босне у њиховим кућама добијају мјесечно 150 куна по члану домаћинства, а сваке седмице свеже месо, рибу и друге хамирнице. Срби нијемо гледају у такву међународну "правду", а босански Хрвати без гриже савјести проматрају српску несрећу и изражавају јавну и насртљиву жељу, да трајно остану у српским кућама и на вишестојетној српској земљи, јер иза себе имају своју националну државу. Без обзира на традиционална имовинска и политичка права, Срби су потпуно немоћни јер немају, у поквареном свијету, правног ослонца. Присиљени су да трпе и чекају, јер знају да зло над злима не може вјечно трајати. Многи ће Хрвати поново наредних деценија, као

послије 1945. осјећати и гледати своју срамоту. То их не смета јер су навики на пљачку и отимачину. Српска национална матица ћути, а Крајишинци нису правни субјекти да се жале, јер Међународни суд у Хагу рјешава само међудржавне спорове. Они су насиљем претворени у националну мањину, па им је и с те основе тренутна, а ако се не пробуде, можда и трајна криза идентитета. Преостаје им да туже државу Хрватску, да утјерију ћеидљиву правду или да у бесцијење продају своју непокретну имовину.

ПОЈЕДИНАЧНИ НАСТАВАК ТОРТУРЕ

Хрватски одличник, Мато Шимић, предсједник Заједнице прогнаника Хрватске, пише "Глобус", домогао се српске куће од 160 м2 квадратних на отоку Пашману за мале паре. Можда и то спада у област новијег хуманизма. Такав српски и крајишки безизлаз не би требао бити подржан од СРЈ, чак када би био у питању само њен голи материјални интерес.

Међу прогнаницима, које су 5. августа УНХЦР и Комесаријат Србије упутили у Хрватску, било је и оних који су изјавили: "Дошло је да овде извршимо самоубиство, или да се вратимо". Услови за живот и опстанак избеглица у Србији су све тежи. Храна се више и не дијeli, а сужавају се постепено и остала права. Колико смо сучени с биједом и колективном несрећом говори податак да Црвени крст тренутно, послије више мјесеци, дјели по 2 литре уља и по два килограма тијеста и шећера, али само за оне који су прешли 65. и за децу до једне године живота. Дејца, већ преко 12 мјесеци, не добивају ништа. Станодавци све више повећавају кирије. Начелник ВМА је 10. августа издао документат по којем се избеглице више не могу лијечити у његовој установи. Делегати из јужних дијелова Србије упозоравају на састанцима Удружења избеглица, да се у неким избегличким центрима дословно пати и гладује, да још увијек у разним дворанама борави по више десетина прогнаних, без обзира на животну доб, да они у приватном смјештају не могу плаћати повећане станарине, струју, воду и огрјев. Све је то горе, него наопако.

Све "бриге" и све манипулатије УНХЦР у јавности о повратку избеглица, на начине којима се проводе, штетне су и погибелјне, јер нико не брине шта ће бити с онима који се врате. Истинска брига за прогнане се састоји у стварању демократских и цивилизацијских услова за масовни повратак, без било каквих државних ограничења и за планску интеграцију у СРЈ, али тајки би послови довели до краја српске несреће, па би честали и они који граде своју отуђену моћ и егзистенцију на туђој немоћи. Зато се бескрајно администрира, а све у име правде и хуманизма. Појединачан повратак у Хрватску је сасвим сигурно наставак тортуре, несреће и геноцида над Крајишинцима. То је бацање самртничког дијела српског народа окупирани РСК у раје најсрпнијег неофашизма. Повратак старих и немоћних Срба у Хрватску, овакву какву сада јесте, директна је помоћ хрватској шовинистичкој и србофобичној десници, јер се враћају они без

способности организовања, привреживања и репродукције, а званична Хрватска пред свијетом за овај прикривени геноцид добива политичке поене, јер ко каже да она не прихвата повратак Срба. Многи су, међу Србима и окорјелим интернационалистима настали, свесно или несвесно, овој ванредно смишљеној политичкој идеји из арсенала језуитске школе. Усхићени испраћаји геронтолошких аутобуса за Хрватску, од стране неких званичника је наставак традиционалног политичког сљепила и славља српских историјских пораза.

НЕЋЕ НИ ЗА ПАРЕ

О злочинству једног времена сазнајемо много из најновијег писма упућеног Удружењу изbjеглица из Хрватске, које потврђује све раније тврђење: "Народа се нешто мало вратило, али је то све сама старудија. У Бреберинама сада има поред Љубице, Анка Дујина, Здејка и Мићо, те привремено њихови синови и троје Перцанових. Има још увијек читавих села где нема никога, као што су Гаћеше. Ово што је дошло, вратило се углавном ради остварења пензија и што је у тој "мајчици" било још горе. А гадно је и овде, кад се мора живјети као прије 100 година. Ево неких примјера: идемо у Врело Утињу, јер уторком поштар доноси пензије и пошту. Сакупило се ту преко тридесет баба и стараца. Поштар сједи за столом, под једном шљивом и прозива оне који нешто имају. Може се то подићи и у пошти, али како је задња пошта Сакавац, то се мора 10 и више километара пјешачити. Нема и даље ни поште ни продавнице, ни амбуланте, а о школи да и не говорим... Фрањина држава то плански и стручно спроводи, да се не створе услови за нормалан живот. Док су се по хrvatskim селима изградиле све порушене, попаљене и опљачкане куће, дотле у овим нашим ни најмања се помоћ за обнову не може добити. Док по свим хrvatskim селима праве јавну расvjetu, дотле још многима у овим селима нису ни куће прикопчали, као на пример код Илије Ногоње. Тако ствари стоје и са цестама, јавним превозом и свим другим основним увјетима за живот. Цеста од Карловца до Сакавца се поправља, крпају се рупе, сијеку живице и коши трава. Аутобус вози до Сакавца и ту се скреће. С телефоном у Утињској долини иста је ситуација као за вријеме Марије Терезије. Постоји правна држава када су у питању инспекције, од шумарске до ветеринарске. Уз такву "правну" државу, једнако се понашају и сусједни Хрвати... Непосредно пред жетву путујем из Сјеничака и видим испод Сакавца да комбајн жање јечам. Станем и дођем до њега. Упитам Хрвата, да ли би

дошао да пожаље једну њиву, а он мени маше главом и говори да не долази у обзир. Покушавам га лијепим ријечима наговорити, а он убације комбајн у брезину и додаје гас... Други пример, где један Хрват који има комбајн долази у Сјеничак да жање свом, од прије рата добром сусједу, да би након пола сата дошла тројица Хрвата аутом и с пријетњом употребе пиштольја тјeraju ga с њиве, јер "тко му је дозволио да иде четнику жети." Нико из Цикуша иде код једног Хрвата и пита да ли би дошао код њега с комбајном, а он каже да не може, али да ће му дати новац нека другоме плати, па му из цепа извади једну куну и каже: Ево ти четниче!

Ето, тако ради "правна" држава. Иако су

БУБА МОРИНА: ДАЛЕКО ИМ ЛЕПА КУЂА

све опљачкали и однијели, сада неће ни за новац да овој сиротињи обаве послове. Не могу рећи да нема и ријетких изнимака, то јест људи, у томе народу. Тако се то ради у овој "демократској" држави, која према вани прихваћа и потписује споразуме о повратку српских изbjеглица, а с друге стране кроз ХДЗ и Ђапића чини организовано све да онемогући живот онима који се врате, а свијет говори како су они све прихватили, што се од њих тражи, када су Срби у питању. **Јови Мирићу** рече један Сакавчанин да не долази више код њега, јер је на састанку ХДЗ у Сакавцу закључено да се забранјују посјете и разговори са Србима".

**ЈОЦА ОТАШЕВИЋ, ЈЕДАН ОД
ЗАЧЕТНИКА СРПСКОГ ПОКРЕТА ОБНОВЕ**

Нека кажу колико кошта да оду

Овај 46-годишњи мајистар економије и усавешан привредник прича о смрти својих пријатеља из детинства Ђорђа Божовића - Гишке и Бранислава Матића - Белој, крају комунизма, тренутној економској ситуацији у земљи, борби за одвлачење младих од криминала... и објашњава зашто је Српски покрет обнове једина снаја која може донети бољшак наћијеном народу.

Милан КОВАЧЕВИЋ

Бранислав НИНКОВИЋ

Ви сте потпредседник ОО СПО Вождовац и један од оснивача Клуба младих СПО Вождовац. С којим циљем сте основали Клуб?

Основни мотив била је Гишкина жеља од пре седам година, да се омладина спреци да крене путем криминала. Он сам је био веома частан човек, овде није имао ни једно кривично дело, а режим га је због његових политичких убеђења оцрнио. Кажем, пред смрт је желео да обезбеди деци могућност избора, коју он сам никад није имао. Наш циљ је да одвлачимо децу са улица, од криминала, и доводимо их овде да се друже, јер режим намерно гура младе у криминал. Навешћу пример кад је 96. године на Вождовацу група дилера бесплатно делила дрогу око основних школа. Припадници СПО-а су се организовали и пребили те дилере. Сутрадан је полиција све похапсила и рекла "шта ви имате да се мешате кад је то наш посао?" Е, тада сам схватио да уствари полиција не спречава дељење дроге. Значи, полиција као представник власти дозвољава уништавање наше деце, да буду наркомани и да постану психички незреле личности. Због чега? Ако је наркоман, он онда издаје друга.

Полиција не воли уопште кад нормална омладина буде негде заједио. Ноју ако виде три дечка, они ухвате па бију. И њима страшно смета што је сад овде дошла здрава омладина, па смо им "ставили" такав састав људи који све ово води, као што су доктор Слободан Паламаревић и Јоца Драгишић. Човек који је прогнан од овог режима, 10 година је провео у Немачкој. Значи, то су љу-

ди који су изузетно часни; имамо преко 20-30 људи, да не набрајам. И сада се ти млади људи идентификују са њима. Да ми имамо станове и локале... како ја сутра њему да причам о неком, не знам, просперитету, када види да ми живимо ненормално. Е, то полицији смета. Њима смета што се деца окупљају, смета што нема алкохола, што се пију сокови. Момци су већ разменили адресе, постали пријатељи, иду једни другима на рођендане.

ДАЛЕКО ИМ ЛЕПИ ХАИТИ

Режим који живи на лажи и на преварама живи врло кратко. И ми смо знали 90 да ће овај систем да пукне. Вук Драшковић је припремио народ за промене. И мислим чак да је режиму највећа грешка што СПО уништава јер тиме уништава једину реалну основу која може да га наследи. Ми једини Милошевићу можемо спасити главу. Јер једини ми можемо да наследимо њега на тој власти. С тим што треба са њим почети преговоре колико паре тражи да се исели. Ја стварно у то верујем. Да се лепо договоримо, да се гарантује сину дискотека и сто милиона марака негде на Хаитију, где хоће. Нека Милошевић да захтеве, он, жена, Марија, кћерка, колико телевизијских станица хоће, колико хоће да буде председник рукометних клубова, да се напише списак њихових жеља. И њихових сарадника. И да се испрати лепо, народ направи фантастичан испраћај и - добро.

Ми овде организујемо рођендане, јер они имају собице од по 6-10 квадрата. Ми њима овде бесплатно организујемо рођендане, они добу ту, ми дамо пиће бесплатно.

Мој мотив зашто сам у СПО-у је борба за бољу будућност моје деце. Нећу да дозволим да моја кћер једног дана мора да спава са неким дебелим ЈУЛ-овским директором да би добила посао кафе-куварице.

Да ли би повратак монархије поправио тренутно стање у Србији?

Знате како, многи момци са Вождовца су гинули са кокардом на челу, много моје родбине је погинуло, и отишло због тог орла са круном. Ми смо сви за краља овде и ми жељимо да се краљ врати у отаџбину, можда не као неки владар. Ја лично сам за краљевину зато што бисмо са том краљевином добили много у традицији, црква би почела нормално да обавља своју улогу коју треба да има. Побудила би се национална свест. Код сваког од нас, и код привредника и код спортиста, и осталих, прорадила би нека чука, неко срце, за краља и отаџбину. Друго, тај млади човек, Петар Трећи Карађорђевић, кад би дошао сигурно би представљао идола ове младе генерације. А не неки тамо ѡфарбан у плаво што прави "Мадону" од пет милиона марака док народ нема хлеба да једе. То је крајњи неморал.

ВИДЕЛО СЕ ДА ЈЕ ИЗДАЈА

Отприлике у ово време пре седам година убијен је Ваш пријатељ Бранислав Матић - Бели?

То је било 4. августа 1991. године испред његове куће на Вождовцу. Враћали смо се са митинга у Такову. Ја, Гишка и Бели били смо заједно у колима, али смо сврстили до моје таште у Горњем Милановцу да покупимо моју жену и децу. Они су ушли са Белим у кола, а нас двојица смо наставили другим аутомобилом. По доласку у Београд, Бели је паркирао кола, а деца су изашла да узму нешто из гепека. Моја седмогодишња кћерка је стајала на пола метра од Белог. И онда су они, њих петорица, излетели и рафалима почели да пущају. Тројица из кола, двојица снајперима. Кад је моја кћерка пала, она дugo то није причала, један убица је дошао, нагазио јој је на прсте, сручио још један рафал и чауре су све по њој ишли. Прво су му пущали у леђа. Од тога је 20 секунди могао да живи, али се окренуо и рекао "Бежите, децу." Онда је погледао у моју кћерку и у том моменту му је одлетео пола главе. Златан ланац су му утерали у срце на њене очи. И она живи са тим. Е, зато бих волео Мирјана Марковић да дође да види ту децу тако.

Било је предвиђено да нас сву тројицу побију, али смо нас двојица случајно остали живи. Кад смо дошли након 20 минута, видели смо да се скupilo 200-300 људи, десило се убиство, ја сам мислио да су ми убили децу. Хтео сам тад да се убијем. Гишка ми то није дозволио. Да је деци нешто било, нема сврхе више живети. После убиства Белог спавао сам три јпо месеца ван куће, рачунао сам да је боље да ме не убију пред децом.

И на крају се поставља питање зашто? Покушавали су на господина Вука Драшковића атентате, сада кукају, жале што га нису убили 90 године. Јер ниједно убиство није

разјашњео. Али, чим нису разјашњена убиства зна се ко стоји иза њих и ко их ради.

Убрзо након Белог страдао је и Гишка, командант Српске гарде.

Гишка је погину код Госпића, 15. септембра 91. године. Отишао је тамо да заштити српски народ, а главни мотив му је био да га не убију испред куће. Он је знао да њemu нема живота у овом систему, да је овај режим спреман на све, и зато је одабрао начин какав он хоће да га убију. Погинуо је под данас још необјашњеним околностима. Међутим, ми смо прихватили причу да је погинуо од усташа. А то Бог зна, убијен је са "војне стране". Војска је у том моменту изигравала тапон-зону, ту су били и хрватски и српски елементи. То је значи војска, људи са петокракама на челу, а Хрвати у срцу. Ја не бих хтео да верујем да је то био Србин.

Он је хтео својом смрћу да пробуди Србију. Ми смо седели и гледали издају у Словенији, и он каже: "Видиш шта су комунисти направили од српског народа. Од српске деце." Јер, пазите, неморално је да док народ гине, овде се игра у дискотекама. Значи, треба да се каже - или те људе да отпишемо, или да идемо сви да радимо то што радимо.

Како је основана Српска гарда?

Било је замиšљено да се пред Скупштину издаје са списком и каже "Ево, ми имамо...". Ми смо имали 35.000 добровољаца. То су били све чланови СПО-а. Вук Драшковић је био против да се иде на фронт, јер се већ видело да је упитању издаја. Вук је хтео да ти добровољци буду клица за стварање регуларне српске војске.

Међутим, после убиства Гишке и Белог, видело се на шта је режим спреман. Јер, они једноставно нису хтели српску војску. Они су рачунали да су моћни, да ће победити Хрвате за 50 дана и да ће после да славе 50 година. Е, пошто то нису успели, они су после звали, плакали, имали су дезертере, итд.

Била је то класична издаја. У моменту кад су гинули момци, 92. године, и кад смо ми ишли по сахранама, на улицама где смо раније играли фудбал били су поређани столови за парастосе. А госпођа Мира Марковић је у "Дуги" писала о томе како је спавала у родној кући своје мајке и како цврчак није имао шта да једе, па је она тражила целу ноћ са мужем по фрижидеру храну да нахрани цврчка.

НЕ ИНТЕРЕСУЈЕ ИХ ПРОСПЕРИТЕТ

Као један од најбољих студената Економског факултета у Београду, имали сте прилику да радите на Економском институту. Шта мислите о понашању Ваших колега у садашњој кризи?

Како сам 1976. магистрирао са просечном оценом 10,00, Коста Михајловић ме је молио да дођем и радио сам у Институту два месеца. Пошто сам видео да су то класични комунистички сенилни маторци, робови своје идеологије који неће да признају да је њихов живот био промашај, отишао сам. Они су једини оквир преко кога систем оправдава своје постојање. Они оправдавају економски оно што не може да се оправда. Јер, економија је егзактна наука, што значи - не можете ви човеку који има рак да кажете да не-

марак. Тако је исто и у економији, не можете ви рећи да неки систем послује добро када је тај систем пропао. Моје колеге које су сад доктори наука, професори, признају да су се највише у овој ситуацији обрукали. У ситуацији кад је била Дафина нису јавно изашли са програмом да кажу народу истину. Пазите, народ чита "Вечерње новости", он не познаје економију. Али, они су могли да му објасне да Дафина не може да даје 30 посто камате у једној пропалој земљи. Да те паре иду за рат, да је фактички народ финансирао рат у Босни.

Стварно, Вук Драшковић, иако није економиста, масу је ствари економских предвидео. И ја кажем, ако узмете "Српску реч" из 1991... то кажем људима који њега, не знам, не воле, ајде људи да видимо, шта је он причао 1991, а шта је сад. Милошевић да је био паметан, само да је слушао шта је тада причао Српски покрет обнове, до свега овога не би дошло. Ево, и дан данас тај Економски факултет има добре плате, професори имају плате од шест до дванаест хиљада динара. Зато они оправдавају постојање овог система, јесам часних изузетака, као што су господин Маџар, Динкић, Ристић. Уосталом, систем се увек служио обманама и лажима.

Какве су могућности за излазак из ове ситуације?

Економски, мислим да се дошло до краја.

ХРАНА ЗА ЦВРЧКА

"У моменту кад су гинули момци, 92. године, и кад смо ми ишли по сахранама, на улицама где смо раније играли фудбал били су поређани столови за парастосе. А госпођа Мира Марковић је у "Дуги" писала о томе како је спавала у родној кући своје мајке и како цврчак није имао шта да једе, па је она тражила целу ноћ са мужем по фрижидеру храну да нахрани цврчка."

Све привредне активности сустале. Могућност оживљавања извоза је никаква. Јер оно што ми можемо да извеземо тренутно је због санкција онемогућено, и цене на светском тржишту су веома мале. Друго, 80-90 посто нашег извоза је засновано на увозној сировини. Значи, ни девалвација не би довела до повећања извоза. Увоз се све и свашта од беспотребних, луксузних ствари. Увоз треба да се смањи, међутим не може да се смањи јер су то све ЈУЛ-овске фирме које остварују екстра-профите. Јер, ви дођете гурнете деци навику "Сникерс", "Баунти", "Милка" чоколада. То све држи мафија. Сва роба што се продаје на тржишту је под патронатом ЈУЛА. Значи, они неће да смање увоз. Приватници који имају паре више не желе да инвестирају. Нити их интересује било какав посао. Сви желе да беже с парома у иностранство. Преко Дафине и Језде народу су покрадене паре, девизна штедња је уништена.

Што се тиче изласка из кризе, сматрам да Српски покрет обнове има најбољи економски програм. Међутим, сва опозиција се труди да нас ослаби. А знаете зашто? Јер је многима постало важно ко ће, кад се срушчи комунизам, ту највише да профитира. Ми смо највише поднели, али мене уопште не интересује ко ће да срушчи комунизам. Али мени јебитно да се он једног дана срушчи. Због ове деце. Е сада, Зорану Ђинђићу и Весни Пешић је врло битно и они неће Вука Драшковића да признају као неког лидера. Не као лидера, он то и не жели, него СПО као странку која је имала тај програм.

На који начин ће Србија видети леђа комунистима?

Један једини. Да се Слободану Милошевићу и његовој жени Мире Марковић омогући несметано да побегну из земље. Да им се да огромна цифра, пошто не можете да их смакнете оружано, не може никако. Да почне опозиција преговоре са њим око цифре колико он тражи да се исели из земље.

ПОГЛЕД ИЗ НАРОДА: ЛИК И ДЕЛО БИВШЕГ ВОЈВОДЕ ВОЈИСЛАВА ШЕШЕЉА

Салто морале

Већ дуј низ година наш народ је захватила беда, несрећа, туѓа, немаштина, крах привреде, никако да се извадимо из тој блата. Како имам утисак да тонемо све дубље, желео бих овим писмом да укажем да је лежи наше зло то мнојим тим иштањима, јер ако не знамо да је оно онда да не можемо ни истерати. Нећу и не би требало да сијавамо пре оваквим данашњим тешким стањем и положајем, у противном постаћемо саучесници тој стања и положаја.

Живко РОСИЋ, Доња Балања

Не би СПС-ЈУЛ власт могла да доведе у овако очајно стање своју државу да није имала помагаче и да није успела да придобије за своје циљеве лидера радикала Војислава Шешеља. Он нам је много шта замутио. Многе је своје погледе и ставове скривао (нарочито ту тајну везу са влашћу), али је данас дошло време да га морамо видети правог у прошлости (еки су га и тада видели какав је), правог у садашњости и правог у будућности. Мора српски народ да се једном заувек отараси свих Шешеља. Тада ћемо показати свету и свет ће видети да смо пошли правим путем. Не смејмо дозволити, не дај боже, да дођемо у ситуацију, да нас неко пита како смо, да му одговоримо - како Шешељ хоће. Не смејмо се од њега бранити већ га морамо нападати, ако у томе не успејмо, промашимо као Мијатовић пенал, онда ћемо испasti из трке за бољи живот. По свим позитивним законима одговорни су за несрећу и они који не спречавају.

СРБИЈУ ВОЛИ ИЗ КОРИСТИ

Не желим овим писмом да поправим непоправљивог Шешеља, нешто што не ваља не може се поправити. Његов пут којег је он нама трасирао пун је трња. Шешељ је УОБРАЖЕНИ ПОЛИТИЧАР, он да се разуме у политику не би распиривао ратове на тлу Југославије. Он мора бити прочитан од стране нашег народа. Заклања се за некакве своје програме за које каже да су одлични. На шта то личи - програм добар, а кад се примени у пракси, народу тешко. Нема програма који може да сакрије његов карактер. Он до сада није цокуша да се удружи са било ким (осим са социјалистима), што ипак нешто говори. Његова политичка активност прерасла је у мржњу и потцењивање политичких противника.

Шешељ не зна шта је паметно и сматра да је глупо и оно што је паметно (зовојење вандредног стања на Косову). Он је помагао да се појави избеглиштво и сиромаштво. Он не може иза себе да остави ништа добро, него

свађу, сукобе, инат, брбљање итд. Он никога не цени и не воли, а подноси колико мора. Оно што је Шешељ дуго скривао сад се открило. Он разбија затворена врата, зато што не зна ниједан други начин како да их отвори. Он је у свом политичком деловању разбио и отворена врата. Он је себе показао својим понашањем. Потцењује друге, прецењује себе. Са њим нас је снашла велика несрећа којој се не зна крај. Он Србију воли због користи и зато му неће бити тешко да заволи и неку другу земљу. Шешељ мрзи друге народе зато што не воли свој (кажу да има потврду који је његов народ). Његово лукавство на суду није доказ његове памети, пун је трачева и то је пренео на своје потчињене. Он не може да води и предводи народ Србије. Зато што нема дела из својих речи. Испољава велику љубав за власт ради личне користи. Он је ДЕМАГОГ који је до сада успео један део српског народа да прочита (заведе) пре него они њега. Дошло је време да га прочитају и они који га до сада нису прочитали.

Његово хвалисање му је донело лак живот. Он много обећава и показао је да је незнаница и лажов. Помогао је нашим непријатељима да нас разјуре са наших вековних огњишта (Косово, Босна, Хрватска). Његова интелигенција је без карактера и њега треба оцењивати као человека по његовом карактеру. Он за наше тешко стање на Косову и у држави окривљује ОЕБС, Контакт групу, НАТО итд. само не себе и своју главу. Зло које је међу нама неће отерати ни ОЕБС ни НАТО, већ ми, грађани ове државе. Он је човек са лошим мислима, што је показао у низу сусрета са другим људима било где. Оне код њега рађају лоше поступке. Њему закон не забрањује луде мисли, али му забрањује да их испољава. Пишу и говоре да је он неки доктор, јадан му његов докторат, какав је то доктор кад у њему не видимо знање? Ако има знање не би требао подло да ради. Он није човек од науке, јер свака наука показује човеку његове границе.

Он сматра да именица морал постоји и у множини и због тога смо доживели данашњи

муку и беду које он добро помаже. Као учен човек треба би да зна да је "салто морале опаснији од салта мортале". На стотине примера је показао да не може да се отарасим глупости. Он има много лоших навика тако да су му ушле у крв и због тога би му требало извршити трансфузију. Он личи на цак онога што прави ћумур, црн је и споља и изнутра. Какви су то људи у нашем народу којима се свија неправда у случају Баровића, која је пропраћена иронијом да се г. Баровић оклизнуо на кору од банане, коју он носи у фасцикли да покаже суду и судији? Овај до-гађај прати и страна штампа и ти људи ван наше земље немају на основу чега да закључе да смо људи који се нормално понашају и размишљају. Њега не опомињу ни његове ни туђе грешке. Кome његово понашање на суду, улици, ТВ може постати пример правог људског понашања? Он преће рата са светом хоће славу! Он прети целом свету, али он не мисли да иде тамо где је борба. Он не поседује ниједну врлину и зато се не стиди оваквог понашања и на суду и у склопу... Он је својим наступима преко штампе, радија, ТВ довео један број људи у заблуду и данас угодно живи од те заблуде. Он је ЛАСКАВАЦ, његово ласкање социјалистима заудара, али је он свестан да га то ништа не кошта, јер он њему и његовим ортацима доноси лак живот. Он социјалисте и јуловце није могао да униши и зато се одлучио на ласкање, јер сматра да ће тим путем Слободану Милошевићу и Мирку Марјановићу постати највећи пријатељ. То је за њега добро оружје помоћу којег он лови људе који су око њега. Он се не либи да се бави гадним и одвратним стварима. Клевећући Вука Драшковића преко његове "Велике Србије" он је постао гори или оклеветани никад. Он се држи оне народне: Клевећи држко, ваљда ће нешто остати.

ЗАБОРАВИО ДА ЈЕ ЧОВЕК

Он је вешт да скрива своје незнაње, а пун је незнанца за посао који обавља. Успео је у политичком деловању да се прикаже каквим жели а не онаквим какав јесте, али томе је дошао крај. Видимо ми да он у свету нема пријатеља, зато што и он није никоме пријатељ (питање је да ли је он пријатељ Жириновском, Ле Пену, неким руским генералима?). Он сматра да је добро само оно што њему одговара и не обазире се да ли је то добро другим људима (народима). Наш народ ако жели да ради и живи као остали нормалан свет мора Шешеља послати у заборав и његово име да запише на песку. Кроз његово понашање према адвокату Баровићу и Вуку Драшковићу на суду и на много других места показао је да је заборавио да је човек, он због таквог понашања није достојан да се назове човеком. Он је данас окупiran мислима на оно што још није упропастио, кога још није изврећао, да упропсти и изврећа. Сада је опијен влашћу а отрезније се када не буде био оно што је сада. Он у сваком наступу не чува ни своју ни туђу част. Он је бе-зосећајан човек који често себе не може да контролише. Показало се да је он ипак својим кореном везан за други народ, традицију и обичаје и због тога се он код нас понаша дивљачки. Он у несрећи српског и других

народа види своје добро и обрнуто. Он на крају мора доживети пораз а народ у Србији победу.

Настоји да људе обешчести. Он у људима не види људе зато што у њему нема човека. Показао је да је за многе ствари неозбиљан, јер обећава много а извршава мало или нимало. Ево једног примера у низу његових обмана пензионера - 15. маја 1998. године у ТВ емисији у Бачком Петровцу изјавио је да ће у 1998. Влада исплатити 12 пензија (ако је мислио на половине, онда је то тачно) и 12 дечијих додатака, и то је, каже, минимум. На шта то личи? То би у мају а у јуну послала само пола пензије. Он се до сада у решавању исплате пензија показао као НАЈВЕЋИ ОБМАЊИВАЧ ПЕНЗИОНЕРА.

РАСИПНИК ДРУШТВЕНИХ ПАРА

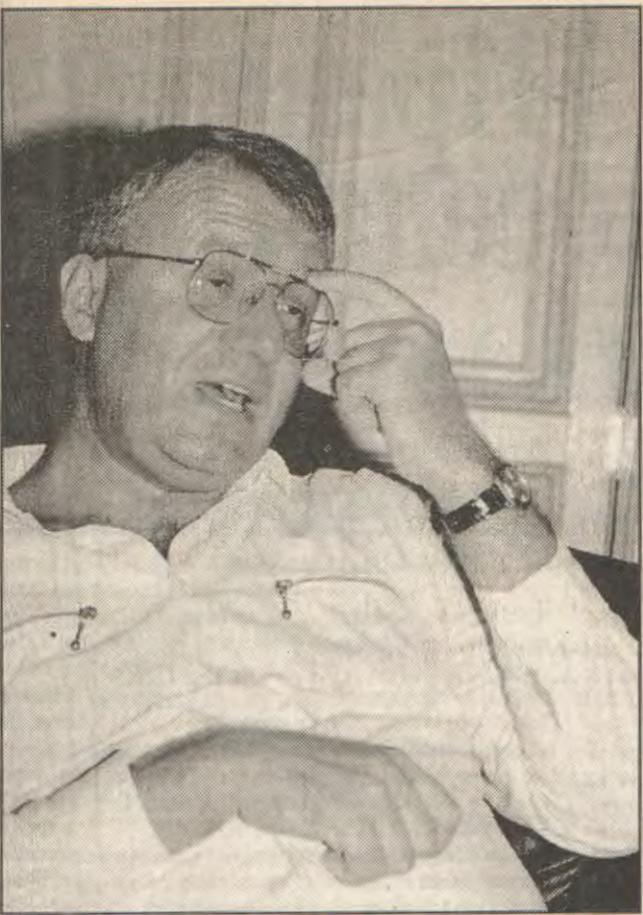
Дрипачко понашање потиче из света његове маште. Ако се сетимо његових наступа на ТВ расправама (предизборна кампања), разуман човек мора закључити да он мало зна а да верује сам себи да много зна, и због тога је принуђен да говори и оно што не треба. У сваком излагању је био површан, ретко се јавља први за дискусију, чека друге да се изјасне да би одредио правац свог излагања у чemu је често правио игру речи, и високим тоном покушавао надокнадити оно што не зна. Код њега је јако развијено самолубље а код његових сарадника лаковерност, лакомисленост итд. Шешељ и његови радикали не виде себе као што их виде паметни и разумни људи. Они не воде рачуна о ономе што је часно већ шта је корисно за њих. Кад су у питању штедише старе девизне штедње, он обећава да ће та исплата трајати 12 година, али не каже када ће почети исплата и колико њих ће дочекати крај те исплате.

Он спада у РАСИПНИКЕ ДРУШТВЕНИХ ПАРА. Пре неколико година (вероватно је то и данас) био је на првом месту од свих савезних посланика који је са друштвеним аутомобилом прешао највећи број километара и тиме потрошио највише друштвених парса, а данас се појављује као "чувар" радничког динара (сетимо се његовог учесника на ТВ поводом усвајања Закона о универзитету). На шта то личи? Може ли то овај српски народ да види и спречи. Може. Морамо знати да је неопходно наћи добре чуваре народних (државних) парса, који ће чувати државно као и своје. Штедња је најбољи и највећи приход. Не може се зарадити колико се може потрошити. Защто смо данас у економској кризи? Зато што смо упропаститеље доводили и остављали на власти и тиме им све зло у краји опростили. Када су Шешељеви поступци такви да не штеде, какве ли су му тек мисли? Да ли се радикали на чelu са њиховим лидером боре за паметну Штедњу и паметно трошење? Не. Али морамо знати да су Срби у својој прошlosti (не комунистичкоj) имали поз-

нате штедише државног динара. Стога не треба наседати причи да су сви исти као ови данашњи властодржи (то је само њихова прича). Јер, ако су сви исти онда нема потребе за променама. То њима одговора. Нисмо ваљда ликвидирали све поштене и штедљиве људе?!

ПРАВДА КОЈА ПЛАЧЕ

Шешељ и његови радикали свакодневно истичу да су они озбиљна странка, да озбиљно раде, да су за озбиљну приватизацију, међутим шта смо видели? Све неозбиљно. Чим се о нечemu хвале онда треба знати да је то лаж. Они изгледа озбиљно раде на стварању криза и тешкоћа. Поред речи "озбиљно" располажу још са једном речи и то са речи "жестоко" - жестоко ћемо напасти, жестоко ћемо критиковати, а ја бих додao и жестоко ће лупетати и срљати. У њиховој "Великој Србији" за јун 1998, на страни 71. стоји наслов "Храбро у реформе". Онај ко их добро зна и кад се прочита шта пише испод тога видеће да је то само "Храбро брљање и лагање". Он се залаже за таксу излазак из земље. А зашто? Зато што њега неће задесити да путује из земље и да се враћа. Њега нико не жели, никоме он не треба, једном речју он је за спољни свет (а морао би бити и за унутрашњи) - шкарт, непожелjan. Па, зар су Срби дочекали да имају потпредседника Владе коме нико не давизу и за кога је граница затворена? Он се и даље залаже да ТВ таксу преко бројила - где још у свету има да морате платити нешто што нисте узели? Овде у селу многа домаћинства немају ни цепни транзистор, а плаћају ТВ таксу. За какву се он то правду залаже? За правду која плаче. Шешељ нам препоручује да сањамо велике плате.

Тако нам и треба кад у њему не видимо незналицу и лажова.

Доста је он влада и премијера срушио. Сада је на реду да он буде срушен. Хоће и у Савезну владу а једва је накупио министара и за републичку. Ми грађани смо због тога забринuti. Ми видимо да они немају способности или су зато способни на све. Ова власт са Шешељем нема никакво право на реформе, реформе могу да спроводе само нови људи. Људи који немају грижу савести немају право на реформе. Нехемо дозволити да нам се понављају Брозове реформе. За промашај власти, за неуспех има да буде смена и одлазак. То нигде у свету није рађено, па неће више ни код нас. Да су други радили тако као што желе да раде радикали, јловци и социјалисти онда би цео свет пропао као и ми. Дошло је време да морамо радити као што раде народи Европе и Америке. Јасно је да радикали не могу да одведу Србију у Европу нити да доведу Европу у Србију. Није ми циљ да поправим Шешеља, то се чудо не може поправити, већ само уклонити. Несрећа је у томе што он себе не види. Он воли да каже да присталице СПО-а треба да иду на преглед на неуропсихијатрију, а он кад би тамо отишao - он би остао.

Шешељ је људска природа која је израсла у коров а не у бильку, зато што је целог живота прву заливao и ћубрио а другу секao и чупao.

НАБИО ЈАРАМ СЕЉАКУ

Шешељ врло често приказује себе као добrog стручњака за економију. Ево примера из којег ће се видети какав је он познавалац економије. У једном наступу у мају 1998. године на ТВ прича да су скинули 26% доприноса на плате радника и да сада радници могу да повећају плату за 13%. Пошто ће буџет Србије због тога имати мањак парса онда се паре морaju наћи на другој страни путем повећања цена индустријске robe, за вођењем такси на бензин, кафу итд. Па је ли то економија Владе и Војводе земунског?! За ту економију наш народ каже: "Сеци уши крпи д...". Војводино знање о економији је на нивоу књиговоде земљорадничке задруге, који уме да са једне партије пребацује на другу. Он има смисла за шефа књиговодства. Он сматра да производи (рад) сељака мора да има садашњу цену за догледно време. А шта то значи? Значи да сељак мора да задржи садашњу Владу помоћу ниских цена robe и да ради цабе. Може се слободно рећи да није сељака не би било ни ове власти, јер је сељак пристао да му рад буде јефтин. Зар Шешеља није срамота да захтева јефтине пољопривредне производе? Па какву ће награду имати они радници који раде од јутра до сутра? Он је помогао овој власти да набије јарам сељаку који мора да носи. Подвале, подметања, интриге - то су политичка средстава бившег војводе Војислава Шешеља.

Лиљана ШОП

Човечанство је само одложило нерешив проблем и само себе обмануло флоскулом да ратни злочини не застаревају. Свет је тако оставио простора за глобално и појединачна уверења да је правда достижна и када је непојмљиво спора и да ће друштво, усхтедне ли, бити у прилици да казни злочине пре него што њихови починитељи биолошки оду Богу на истину. Како је око случајева борбе за правду, макар и закаснелу, проблем дубоко моралне природе, људи се природно узбуђују када се покрену оваква питања, случајеви и процедуре, јер упркос временској дистанци осећају да је кажњавање монструозних, нарочито масовних злочина, њихово право и дужност и да је злочинце недовољно пропустити искључиво Божјем суду.

Случај брачног пара Шакић још једном је актуелизовао ово увек мрачно и сложено питање и показао да компликована међународна правна процедура истовремено и омогућава и онемогућава да се рука правде у докледно време спусти на злочиначке главе. Земље које су и пола века мирно трпеле да њихови грађани буду извесни неспорни злочинци из давног или незаборављеног Другог светског рата (Канада например), повремено - и најчешће због унутрашњих политичких тензија или појачаног међународног притиска - покрећу кампање и изражавају спремност за уручивањем злочинаца њиховим домовинама или државама које су својевремено ојадили поједини извршиоци геноцида. Али, све су то ипак некаква мутна и неизвесна таласања која немају карактер принципа и правила, већ повремених и политизованих експеса.

Један од најузбудљивијих филмова који се изузетно, уметнички и етички бави овим проблемом на неуobičajen и донекле бизаран начин, филм по мом мишљењу антологијски - "Ноћни портир" - разголито је различите аспекте овог питања које и међународно право и стално присутне супротстављене политичке и идеолошке тензије у свету само још додатно замагљују и усложњавају. Обичном човеку, и ако није жртва прохујалих злочина и ако их генерацијски, лично, национално не доживљава као свој проблем, врло је тешко схватити и прихватити да су многи окорели злочинци проживели мирне, лагодне, можда чак и лепе деценије живота у неком демократском свету, а да их онда одједном, такође из чиста мира, отареле и онемоћале, заборављене, такве да у људима буде амбивалентна осећања између гађења и саминости, уз чудну помпу и повампирање сећања на прошлост, предају у руке некакве недефинисане, савременим збивањима оптерећене и обојене и садашњом политичком ситуацијом усложњене правде.

Има у оваквим случајевима свега: цинизма, црњака, хистерије, патетике, манипулатије, свега више него истински лековите и конструктивне правдодубивости. Јер, зататили су на известан начин и људи и Бог ако је истински злочинац деценијама негде живео

Правда иза седам брава

Волела бих да у овом размишљању о правди има макар мало више вере и оптимизма, али живот и историја дају ми времало разлоја за то. - Миодраг Д. Пешић: "Операција ваздушни мост" ("Појледи", Крајевиц, 1997.)

(као миран и неупадљив грађанин - обично тако веле суграђани и комшије одједном пронађеног злочинца), а од закаснелог исправљања кривих дрина и иних вода остаје у свести данашњих људи некакав бљутав и недефинисан укус. Наиме, чини се да човек данас не може да буде ни равнодушан нити да ликује и разложно слави један тако неравноправан однос између злочина и казне какав се власно испоруком злочинаца после више од пола века.

Да и не говоримо о ситуацијама када давни злочинац доспе тамо где га никада до дана данашњег, па ни данас, злочинцем не сматрају, тамо где његово повампирање додатно узбурка старе страсти, омразе, поделе и заштри савремене неспоразуме и непријатељства. Двоструко је гадна када рецимо данашња Хрватска суди нпр. Шакићу (још би гађије и бесмисленије било да данашња Србија суди нпр. Момчилу Ђујићу), јер таквим процесима сугеришу се немогући паралелизми и тобожње равнотеже, као што избија на видело да смо народи који ни данас не могу објективно сагледати шта су злочини а шта исправно или накарадно схваћен патриотизам.

Уместо правде коју сваки нормалан појединач и народ прижељкује, отварају се случајеви и патологије попут паклених двери, ставља се со на старе и нове ране, и више ликују нови некажњени злочинци и правници од каријере него жртве. Жртве заправо не осећају ништа. Или само цинизам историје и курвињску страст политици, нове колико и некадашње. Мртви дабоме не могу да осећају чак ни то. За њих је све прекасно и све апсурдано. Веома закаснела правда је, чemu обмањивање, ипак превасходна сatisфакција живима и евентуални спиритус мовенс искључиво њима. Они, једноставно речено, могу и морају да за свога живота одаберу, памећу и моралном чврстином, меру и облик те чудне, касне правде која не би требало да буде гола освета обесмишљена временском дистанцом, већ нека врста наука за садашњост и будућност, опомене потенцијалним новим злочиначким идејама и (не)делима.

КЊИГОМ ДО ПРАВДЕ

Између потраге за истином и правдом која се реализује правним путевима и средствима, и оне коју војују сведоци историје испису-

јући странице књига, постоје извесне сличности али и битне разлике. Својство књиге јесте да делује вишеструко, слојевитошћу и снагом својих исказа, уверљивошћу и аутентичношћу сведочења и документата. Документи су у случајевима оваквих књига њихови битни елементи, али закључци и искуства која произлазе из ауторског става и аргументације, као и из читалачког односа према грађи и теми, трајно су активни и увек се наново могу призвати, проверити, потврдити у склопу нових сазнања о одређеним догађајима и личностима које су у њима учествовале.

Стара је и отрцана фраза да историју пишу победници, али обично то што победници оставе као сведочанство о себи и пораженима и није историја, већ у већој или мањој мери фалсификат у коме је све подређено једностралном виђењу и будућој користи од новонастале "историје". Манипулативни простор званичних историја огроман је и погубан. Страховлада којом себе учвршију победници, потом инерија, незнје нових генерација и њихова равнодушност или отпор према прошлости, заборав у коме има психолошке тежње да се потисну успомене на зла и тешка времена, све то иде у прилог власницима лажне, идеологизоване и за њих корисне историје која би да зацементира своје истине, победе, хероје, датуме, поруке и поуке и да се њима укорени у привилегијама и слављу мирнодопских времена.

Прве књиге/наговештаји да је историја рата од 1941-1945, који се овде изродио у превасходно грађански и идеолошки рат, кључно различита од званичних, деценијама уџбеничким прича о седам офанзива, партизанској величини и Брозовој генијалности, продирале су веома споро, стидљиво, дочекиване на нож од уколотечене историографије и државних историчара, организација партизанских првобораца и слично, а примане са неверицом и страхопотрошовањем од поражених памтилаца и младих љубитеља истине. Предуго ћутање поражених више је сведочило о дубини, обиму и последицама пораза него сама историјска чињеница да су војно и идеолошки изгубили рат. Зато драгоценост књига које померају, мењају и власпостављају нову слику давних збивања у грађанском рату у време антифашистичке борбе данас има превасходно моралну и психолошку вредност. Такве књиге мењају и оз-

дрављују погубљену и помрачену свест о узроцима, токовима и трансформацијама националне свести која није поднела искушење својевремених идеолошких деоба. Разумевање тих збивања од пресудне је важности за разумевање садашњости.

ОПЕРАЦИЈА ВАЗДУШНИ МОСТ

У низу сведочанства о прошлости која откривају лажи званичне историје, осветљавају истину и аутоматски захтевају правду за сатанизоване учеснике у отаџбинском рату преобраћеном у грађанску војну, прошле године је објављена значајна и потресна књига Миодрага Д. Пешића - "Операција ваздушни мост" ("Погледи", Крагујевац). Господин Пешић, непосредни учесник у додгађајима везаним за акцију спасавања америчких и других пилота током Другог светског рата, један од превиживелих припадника Југословенске војске у отаџбини, систематизовао је у књигу један сегмент озбиљних, значајних, успешних и надасве хуманих активности које су, на наредбу генерала Драже Михаиловића, беспоговорно, по цену живота и беспримерног жртвовања извршавали његови борци (а подржавао народ), чиме је спасено више од шест стотина савезничких авијатичара оборених над Србијом, а на територији коју је контролисала Михаиловићева војска.

Књигу "Операција ваздушни мост" обликују и диктирају неопозиве, аутентичне исповести пилота и учесника у њиховом спасавању и депортовању са три импровизована аеродрома (Прањани, Коциљево, Больанићи), а не ауторово припадање војсци која је издана и напуштена од савезника, жртвована интересима и променљивој политици великих сила, превасходно Енглеске и њеног политичког заокрета од Драже Михаиловића ка Ј. Б. Титу. Наравно, горчина због неправде која је тада нанета ни кривом ни дужном, слободарском и часно определјеном српском народу је неизбежна. Велике и прљаве политичке игре нису наудиле само генералу и његовој војсци, већ највише народу који се суочио са болним разочарањем у савезнике као са најтежим трагичним искуством какво га је погодило без кривице.

Дражина војска и Чичи одан народ прихватају савезнике као светињу, штите их и

Миодраг Д. Пешић

Погледи

госте у највећој беди делећи са њима своју сиротињу, и чине то доследно и онда када схвate да су преварени и остављени, те да авиони који ће одвести пилете за ту војску и тај народ не доносе ништа. Увелико се већ шушка да авиони долазе пуни, или да оружје, муницију, храну и одећу бацају на партизанске територије. Пилоти су затечени и постићени као јединке, или не могу ништа битно да измене и учине против политике својих влада. Инструкција да у случају принудног слетања у Србију траже партизане, сви одреда схватају да су преварени и да своје животе дугују Михаиловићевој војсци и српском народу који је следио ќенералова наређења и делио његова уверења о судбини и будућности Србије.

Пилоти су, истини за вољу, покушали да у демократски свет, у који су се вратили живи захваљујући Дражи, његовим борцима и српском народу, пренесу истину о ситуацији у Србији, и да изборе, ако ништа друго, поштено суђење српском ќенералу на коме би сведочили. Цинизам ове безнадежне ситуације у којој истина и правда нису значили ништа, у којој 600 елитних савезничких бо-

раца и њихове речи нису такође значили ништа, ни у својим земљама и својим владама а камоли Брозу, који се физичким уништењем свог највећег противника обезбеђивао за успешну и дуговечну будућност, беспрекорно одсликава праве димензије сваког рата и сваке победничке политike.

Данас, када је комунизам у Србији неприкосновена полувековна чињеница из које се земља не може и не уме избавити, тешко је схватити да нам је он увезен и накалемљен политиком и интересима света, трагичним склопом околности које су промениле пут и судбину народа, његов ментални и морални склоп и његову традиционалну природу. Здрав разум се буни против такве, заверничке слике света и историје. Међутим, књига Миодрага Пешића недвосмислено казује да светски потреси, преломљени кроз судбине малих народа, под разумом подразумевају вољу и моћ челника великих сила, а не задовољење правде, истине, нити поштовање опредељења и логике малих народа и њиховог историјског континуитета, Србија није једини, али је прави, скоро савршен пример за то.

Правда је и у миродопским временима и у солидним друштвеним системима појам ближи идеалу него реалности. Правда у ратном хаосу и послератним смиривањима поремећених односа и вредности само је сан, пуста жеља, фатаморгана, идеалистичка тlapња. Иако је и једно и друго толико споро и тешко достајно да постаје на известан начин обесмишљено, можда је ипак лакше привести казни каквог окорелог злочинца, у биолошком тренутку када му казна значи спас од нужног природног завршетка живота, него што је могућно рехабилитовати неког мученика, жртву нечијих комбинација, узалудног националног хероја кога су прогутали мрак и зло његовог историјског времена и удеса.

Толико о правди и истини, заводљивим категоријама којима као идеалу најчешће узалуд тежи ускраћени људски ум.

ДОМАЋИНСТВА ОПТУЖЕНА ДА РАСИПАЈУ ЕЛЕКТРИЧНУ ЕНЕРГИЈУ

По грејање у Шведску

Постојеће јлате и љензије
омоћујавају да се
станови ћреју са месечином

Др Милан ЂУРИЋ

Чланак објављен у "Политици" 14. августа о.г. "Енергија цури на све стране" има за циљ да припреми јавност да предстоји повећање цена електричне енергије, како би се натерала домаћинства да је рационалније троше и штеде. Као доказ износе се упоредни подаци о потрошњији електричне енергије по јединици друштвеног производа и учешће потрошње струје у домаћинствима у укупној потрошњи енергије у Србији и западноевропским земљама. Не сумњајући у добре намере аутора чланка новинара Драгана Обрадовића и инж. Љубе Маћића из Дирекције за развој ЕПС-а, који је дао податке о потрошњији електричне енергије, не може се прећи преко погрешних интерпретација података и изнетих закључака. Аутори су превидели чињенице да се оцена ефикасности и рационалности утрошene електричне енергије у производњи друштвеног производа може једино вршити према обиму утрошene струје у привреди, где је и створен друштвени производ, а не и са потрошњом струје у домаћинствима и непривредним делатностима.

Због економских санкција Србија остварује енормно низак ниво друштвеног производа, јер привреда ради са испод 50% производних капацитета, а непривредне делатности и домаћинства троше енергију према потребама, зависно од услова снабдевања. Какве разлике постоје између нивоа развијености привреде западноевропских земаља и Србије најбоље илуструју подаци о друштвеном производу по становнику, објављени у "Политици" 3. марта 1996. године: Грчка 11.650 УСД, Шпанија 14.220, Италија 19.540, Француска 19.960, Немачка 20.370, Аустрија 20.910 и Швајцарска 24.430 УСД. У Југославији је 1995. године износио 1.631 УСД по становнику, односно 7 до 14 пута мање у односу према западноевропским земаљама.

Код упоређења података о оствареном друштвеном производу и потрошњији енергије мора се водити рачуна да постоје значајне разлике не само у степену привредне развијености, већ и у структури привредне произ-

водње и структури енергетске потрошње. Међутим, и привреда као сложени комплекс људских делатности није доволно поуздана за извођење закључака о нивоу рационалности и ефикасности потрошње струје. Поуздане закључке могуће је извести само на бази упоредне анализе по индустријским гранама и делатностима, уколико постоје статистички подаци. Из напред изложеног произлази евидентан закључак да у Србији не "цури" енергија на све стране.

НИШТА СЛИЧНО

Пошто циљ овог члanka није био да докаже да привреда расипа енергију, већ домаћинства, која су одавно на нишану ЕПС-а, јер наводно много троше струје а мало плаћају и стварају јој проблеме, то ћемо овом питању посветити посебну пажњу, јер су изнете тврђења да домаћинства немилице расипају електричну енергију - прича за малу децу. Упоређивати потрошњу електричне енергије у домаћинствима у Србији и западноевропским земљама, у којима се просечне плате и пензије крећу између 1.200 и 2.000 ДЕМ и Србије где износе око 170 ДЕМ где је живот у беди и сиромаштву и испод нивоа животног стандарда достојног цивилизованог човека више је малициозан него економски и "енергетски" коректан метод доказивања тврђења. Оријентација домаћинстава у Србији на већу потрошњу електричне енергије је последица сиромаштве и нередовне понуде других енергетских користила за термичке сврхе, а не последица ниских цена струје, чији трошкови када је у питању грејање стана нису мали.

У структури трошкова живота градских породица у западноевропским земљама трошкови електричне енергије учествују од 3 до 5%, а у Србији у летњем периоду када нема грејања од 10 до 20%, а у зимском периоду од 10 до 40%. Месечни рачуни за струју у просечном домаћинству у земљама чланицама ЕУ износили су 1996. године у Шведској 49 ДЕМ, Грчкој 74 ДЕМ, В. Британији 79 ДЕМ, Аустрији 84 ДЕМ, Француској 86 ДЕМ, Немачкој 90 ДЕМ, Шпанији 108 ДЕМ и Италији 157 ДЕМ (висока потрошња и цене за расхладне системе клима уређаја).

Због високих рачуна за електричну енергију више стотина хиљада домаћинстава није у могућности да измири месечне рачуне и плаћају затезне камате и трпе искључења из потрошње струје. Међутим, ове чињенице

нице не сметају ЕПС-у и не бира средства да увери јавност да се због ниских цена електричне енергије она нерационално троши и расипа. Износећи само упоредне податке о нивоу цена електричне енергије без података о учешћу трошкова струје у трошковима живота, нивоу просечних плате и пензија и нивоу продуктивности рада није могуће доказати тврђњу о расипању електричне енергије. Сличе се утисак да се полуистинама излази у јавност да би се створио терен за ново повећање цена електричне енергије, ако не раније оно 1. октобра за 50% када почине примена зимских тарифа согласно члану 10 Тарифног система за продају електричне енергије. Пракса је показала да се ЕПС 1. априла, када престаје примена зимских тарифа и почине примена летње тарифе, која је нижа за 50%, не придржава одредби Тарифног система, већ наставља да продаје струју по зимским ценама с образложењем да је потребно обезбедити финансијска средства за обављање ремонта електроенергетских постројења. Захваљујући сналажљивости ЕПС-а и сталним претњама да струје неће бити доволно у зимском периоду, цене електричне енергије су у периоду 1994-1998. порасле за 12 пута, а курс ДЕМ за 6 пута. У настојању да повећа своје приходе и смањи потрошњу струје код домаћинстава ЕПС је уводио блок тарифу и лимитаторе за ограничавање ангажоване снаге, међутим, показало се да то нису правља решења.

СВЕ МОЈ ДО ДОКТОРА

Несхватљиво је да ЕПС упорно одбија да изврши промене у Тарифном систему, да застараја и превазиђена тарифна решења замени савременијим системом какав западноевропске земље примењују више од 20 година, а који стимулишу домаћинства да прилагоде своју потрошњу струје дневном и сезонском дијаграму укупне потрошње електричне енергије у Србији. И поред донетих препорука Савета за рационално газдовање енергијом и одлуке Владе Србије јуна 1996. године о преласку на тројне тарифе за сезоне и доба дана, ЕПС-у више одговара да ништа не мења и настави са праксом која је у колизији са Уставом Србије и Законом о облигационим односима. Докле ће ЕПС да примењује дискриминациону тарифу за потрошњу до 2.000 квч и преко 2.000 квч месечно (две тарифе) за исту потрошњу струје у домаћинствима и наплаћује преко рачуна за електричну енергију истовремено и ТВ таксу за РТС, порез за железницу и допринос за јамске руднике, када се ради о четири привредна субјекта и различitim врстама накнада. Када ће неко у Влади Србије да схвата да је време да се укину дажбине које плаћају домаћинства, која једва крај с крајем повезују, живе у беди и гладују због веома ниских плате и пензија које нередовно примају. Да парадокс буде већи, ЕПС је кроз авансну продају струје наплаћивао авансно и ТВ таксу, порез за железницу и допринос за јамске руднике за зимски период. Нажалост, све се ово догађа у присуству два потпредседника Владе Србије, доктора правних наука, чија је дужност да штите законитост у држави Србији.

Колико је затвора довољно

По жалби браниоца ћесника Врховни суд Србије преиначио је казну Гојку Ђоју тако што је са две године затвора исту смањио на једну годину затвора. Тада се Добрица Ђосић јавио Ђоју телефоном сав усхићен, расположен и честитао му је што му је казна смањена на само једину дану. По Добрици Ђосићу, то је био велики успех - да за уметност, за ћоезију, човек робија једину дану. Вероватно је Ђосић био искрен јер је, за његов ментални склоп, та казна од једину дана затвора за ћоезију изузетно блаја.

Један од највећих културно-политичко-правосудних скандала додгио се у пролеће 1981. када се подигла велика хајка против књиге песника Гојка Ђога "Вунена времена". Тада је песник ухапшен и осуђен на две године затвора због песама, због уметности, због поезије, због књиге која је прошла сву процедуру код најугледнијег нашег издавача, "Просвете", и изашла из штампе. То је био први случај после рата да на робију буде упућен песник због уметничког дела. Ђогове песме, Ђогова поезија су несумњиво и без икакве дилеме уметничко дело и то уметничко дело врло високог дometа. Нису помогле интервенције многих писаца, философа, културних и јавних радника, Ђог је био осуђен на две године затвора.

ЖЕЋ И ГЛАД ЗА ДЕМОКРАТИЈОМ

По жалби браниоца песника Врховни суд Србије преиначио је казну Гојку Ђогу тако што је са две године затвора исту смањио на једну годину затвора. Тада се Добрица Ђосић јавио Ђогу телефоном сав усхићен, расположен и честитао је Ђогу што му је казна смањена на само једину дану. По Добрици Ђосићу, то је био велики успех да за уметност, за поезију, човек робија једину дану. Вероватно је Ђосић био искрен јер за његов ментални склоп та казна од једину дана затвора за поезију је изузетно блага. Не заборавимо да је Ђосић дугогодина био фаворит Ранковића и Крчуна, да је обилазио и гледао мучења логораша и сам их испећивао у логору на Голом отоку, да је посешивао заточене четнике у казниони у Митровици и покушавао да од њих психоаналитичким методама добије грађу и да их што негативније представи у свом роману. За человека коме је Александар Ранковић идол, коме је Крчун Пенезић интимни пријатељ, који се налази

на платном списку савезне владе иако не ради у њој захваљујући Ранковићу било би велико изненађење да се није обрадовао овој по њему минималној казни песнику за поезију.

На великому митингу пред Савезном скупштином 1989. године огромна маса национално освешћених Срба тражила је од свога вође да ухапси најистакнутијег политичара на Косову Азема Власија. Вођа услушује жељу свог народа и Азем Власи бива ухапшен. У кривицу му се ставља његова политичка делатност у оквиру политичке функције коју је обављао. После више од годину дана проведених у истражном затвору Азем Власи је ослобођен и пуш-

тен на слободу.

У разговору између Сретења Марића, Слободана Гавриловића и Добрице Ђосића обављеног у септембру 1989. године и објављеном у часопису "Међај" бр. 21-22, за септембар-декембар 1989. године, споменут је случај Азема Власија и разговор о њему овако је текао:

"Гавриловић:

Околности пре хапшења, хапшење и предстојеће суђење Азemu Vласију, неодољиво подсећају на неке процесе из прошлости. Хоћете ли то да прокоментаришете?

Марић:

Ја мислим да се Азemu Vласију суди због вербалног деликта. Он има извесно убеђење, и он га казује. Само ја не знам шта је иза тога, не могу да судим. Суђење још није почело, али утицај из штампе је да се ради о вербалном деликту.

Гавриловић:

Ипак, Србији може само да штети такав процес.

Марић:

И ја мислим. И уопште начин на који ми решавамо питање Косова, само нам штети. Штети нам што ми нисмо успели да свет види шта је збила битно за Србију, да је Србија жедна и гладна демократије.

Гавриловић:

Па можда смо им неким активностима на Косову и дали за право. Мислим на војну управу, на тенкове.

Марић:

Свакако да смо им дали за право. Не само тамо, него и другде. Бројни процеси који су се водили у Босни, код нас овде у Београду, итд. То су биле страхоте.

Ђосић:

Ја сам у начелу против свих политичких суђења, па према томе и против политичког суђења Азemu Vласију, ако је реч само о политичком суђењу. Међутим, ја не познајем Азemu Vласија и не усуђујем се да говорим о њему као политичару, а још мање о његовом предстојећем суђењу".

Овај разговор се води док је Ђосићев Одбор за одбрану слободе мисли и изражавања активан док ради, разматра случајеве, објављује протесте. Међутим, Ђосић као да нема појма да тај Одбор постоји, изјављује да је против политичких суђења, али само начелно. Даље, истиче да не зна да ли је суђење Азemu Vласију политичко. Ту је занимљиво да Ђосић који председава Одбором који разматра политичка суђења не зна да ли је ово суђење политичко, чак не зна ни да ли је Аzem Vlasci političar и не усуђује се да говори о Vlasiji као политичару, нити о његовом суђењу. Ово најбоље говори какав је став поменути Одбор за одбрану слободе мисли и изражавања имао према политичким суђењима. Ђосић и његове компаније, чланове Одбора је било брига за одбрану слободе мисли и изражавања као за лајски снег, њих се политичка суђења нису тицала. Интересовала их је само лична позиција, политичко партнерство, јавно промовисање и борба за власт. То показује врло јасно и овај однос Добрице Ђосића према хапшењу и суђењу Азemu Vlasiji.

ЧОВЕК У СВОМ ВРЕМЕНУ

У лето 1983. године одржан је монтирани политички процес мусиманским интелектуалцима на челу са Алијом Изетбеговићем у Сарајеву. То је био политички и монтирани процес пар екселанс. То је био школски пример монтираних политичких процеса. Нема ни-

једног елемента који би овај процес искључивао из политичких и монтираних судских процеса одржаваних у комунизму од Октобарске револуције до данас. На том процесу изречене су врло строге казне. Тако је Алија Изетбеговић осуђен на 14 година затвора. Инкриминације у овом процесу биле су расправе на верским склоповима, текстови објављивани у верској штампи, разговори међу верницима о чисто верским питањима. Уопште, радио се о људима који су имали теолошко образовање, који су били верници у правом смислу те речи и који су се само верским проблемима бавили. И за њим је било суђено.

Коментар овог суђења Добрини Ђосић даје у књизи Славољуба Ђукића "Човек у свом времену":

"Ми смо били дубоко замишљени над тим процесом. Сви ми појединачно, па и Одбор у својој платформи, нисмо спремни да подржимо ништа што је чин мржње. А ту интрансигенцију идејну и духовну, коју носи исламски фундаментализам, морамо да разумемо и као философију мржње. Али, и поред такве начелне претпоставке, устали смо у заштиту мусиманских интелектуалаца, јер смо имали доста доказа о неисправности босанске оптужнице. Проценили смо да постоје добри демократски и хумани разлоги да се заложимо за те жуде који су тако тешко прогоњени и оптужени".

И у овом случају Ђосић напада уместо да брани. Као да је председник неког одбора који се бави прогањањем људи због мишљења и изражавања. Као да председава институцији која лови неподобна мишљења по Србе и демократски социјализам по Босни, Косову, Загребу, Љубљани. Ђосић цени да оптужница против мусиманских интелектуалаца није била исправна и да су због тога морали да се побуне, а да је била исправна све би било у реду, без обзира што се судило људима за испољавање својих верских убеђења у верским објектима, верским установама и верској штампи. Такви су, дакле, критеријуми Ђосићевог Одбора за одбрану слободе мисли и изражавања.

У ИМЕ ИСТОРИЈСКОГ РАЗУМА

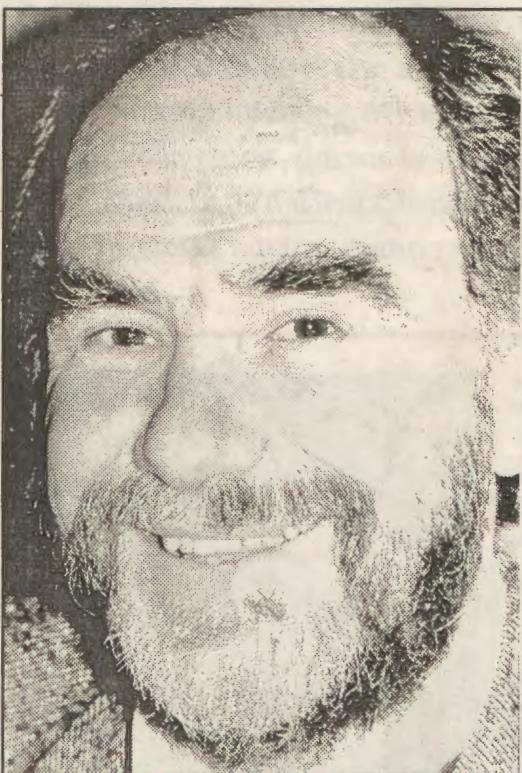
У Словенији је у другој половини осамдесетих година дошло до великих демократских збивања. Пре него у другим републикама тадашње државе у Словенији је озрела свест о неопходности промене постојећег режима и то као политичког система и као начина на који је уређена савезна држава. Постоји су лист "Младина" и самостални часопис "Нова ревија" у својим текстовима истицали потребу за радикалним демократским реформама у правцу западног либерализма. Велики значај словеначко културно, политичко и јавно мињење давало је пацифизму и антимилитаризму и у том смислу се водила права кампања против тадашњег секретара за народну одбрану, адмирала Бранка Мамуле и корумпираних и привилегованих генерала и високих официра ЈНА.

Да би се та кампања спречила 1988. године организован је монтиран политички процес против четворице младих Словенаца пре војним судом. Ускраћивано им је да на суђењу говоре својим језиком, да им се суди на њиховом језику. Први оптужени у тој љубљанској четворци био је касније истакнути словеначки политичар Јанез Јанша. Добрини Ђосић је дошао у Љубљану да говори и говорио је на протестној књижевној вечери у Цанкарјевом

дому у Љубљани 28. јуна 1988. године. Према "Књижевним новинама", бр. 757-758, од 1-15. јула 1988. године, Ђосић је тада рекао:

"Имам утисак да се у Словенији потчењује или погрешно тумачи колико се Југославијом шире неспокојство због вашег дантисбосанства и оних неколико шовинистичких изгреда према припадницима Југословенске народне армије, а посебно колико се у Србији дуби разочарање према трагедији српског народа на Косову и Метохији који се спрема на последњи егзодус..."

Имам утисак да се у антимилитаристичким расположењима словеначке омладине, колико еманципаторским толико и испровоцираним, у настојањима да се нађе сакрсантни и табуистички однос према ЈНА, да се дакле ЈНА преобрази у демократски институт југословенског друштва појављују и деструктивна расположења, неки облици ирационалности, насиља и понижавања људи у војним униформама...

Залажући се за одбрану људских права и грађанског достојанства ухапшених младића Јанше, Боштнера и Тасића, дужни смо да се боримо и за грађанско и људско достојанство свих младића и људи у униформама...

У име тог "историјског разума" ја апелујем на армијски суд и руководство Југословенске народне армије да под часним условима ослобodi ухапшene младићe - Јаншу, Боштнера и Тасића и тиме ослободи словеначку и југословенску јавност једне море с којом у нашој срећопотој кризи не расту патриотска осећања и ауторитет Армије".

И у овом случају председавајући Одбора за одбрану слободе мисли и изражавања Добрини Ђосић оптужује уместо да брани. Он оптужује од војног тужиоца већ оптужене за њихов однос према ЈНА, за њихово рушење достојанства људи у униформама. Ђосић не тражи ослобађање младих Словенаца због тога што је то процес људском мишљењу и изражавању, што није у складу са законом, што је монтиран и што је политички, већ он апелује на армијски суд да их пусти и да државу ослободи море због

њиховог боравка у затвору, затим да их пусти да би се сачувао ауторитет Армије и патриотска осећања грађана према Армији.

Ђосић и овога пута потчењује оптужене. Не говори ништа о њиховој делатности. Не говори ништа због чега се суде. Не говори ништа под којим условима се суде. Њега само интересује Армија, њега само интересује социјализам. Пуштање окривљених у овом процесу за њега је целисно само уколико ће да допринесе бољем третману Армије, да смањи тензије у јавности, да нешири даље протесте јер они могу да се измакну контроли па може бити угрожен и сам демократски социјализам кога Ђосић толико цени и за који се толико бори.

НИШТА О ДЕЛИКТУ МИШЉЕЊА

И након престанка рада Одбора, распада Југославије, Ђосићевог избора за председника скраћене, треће Југославије, затим његовог смењивања са тог положаја, дакле, после свега, Ђосић опет има прилику да се бави слободом мисли и изражавања. Он ту прилику не пропушта. И опет иступа у свом добро познатом стилу.

Наиме, после хапшења Вука и Данице Драшковић у јуну месецу 1993. године, он их посећује, и 4. јула 1993. пише писмо Слободану Милошевићу у коме се залаже за аболицију Драшковића:

"У циљу окончања тог мучног догађаја, ја сматрам да би било хуманије, а са становишта државних и друштвених интереса најрационалније да извршите аболицију Вука и Данице Драшковић. Уверен сам да вас не треба убеђивати какве би све позитивне последице имала аболиција Вука и Данице Драшковић".

(Цитирано према књизи Славољуба Ђукића "Између славе и анатеме" - издавач "Филип Вишњић", Београд, 1984.).

Опет ништа о деликту мишљења. Ништа о праву на слободу мисли и изражавања. Ни речи о незаконитом хапшењу, бруталном батињању, тешком повређивању и понижавању Вука и Данице Драшковић. За Ђосића они су само предмет, само објекат, само узгредни протагонисти мучног догађаја, а суштина су државни и друштвени интереси, по државу позитивне последице аблиције. Аблицију по Ђосићу треба дати јер је са становишта државних и друштвених интереса то најрационалније и то доноси позитивне ефekte. И овог пута Ђосић понижава и потцењује оне за које се залаже. Игнорише њихову личност, ангажман, разлоге због којих су страдали, до тада невиђену бруталност и незапамћено кршење људских права, свих позитивних законских прописа и установних одредби. Њега занимају само државни и друштвени интереси и позитивни поени за актuelни режим. Интересантно је да на Ђосићев такав став нимало није утицало ни његово једноспресно смењивање од стране тог истог режима само месец дана пре упућивања овог писма.

Та Ђосићева залагања за одбрану слободе мисли и изражавања најбоље је окарактерисао Владо Готовац речима које поново наводимо:

"Добрини Ђосић ме брани тако да ме понизи сваким разлогом те одбране. Он ми пружа своју супериорност као заштиту која се не служи силом, него милошћу, ако је то корисније и увредљивије. Он ме не брани зато да умањи или оспори моју кривицу, да заштити моја права, него зато да прослави своју величанственост".

Тако је Готовац заведен и није знао о чему

се ради, Игњатовић је брљао глупости, Њого треба да буде срећан што је за криминалну делатност у виду писања поезије добио само годину дана затвора, за Власија не зна да ли је политичар и да ли је то политичко суђење, против Иzetbegovića и осталих оптужених на процесу у Сарајеву 1983. године оптужница није била најсправнија, а из демократских и хуманих разлога треба се за оптужене заложити, Јашу и остале из Љубљане треба ослободити да би се сачувала ауторитет армије и патриотска осећања грађана према Армији, а Драпшковић треба аболирати јер је то најрационалније са становишта државних и друштвених интереса.

Ништа боље се не би могло ни очекивати од човека који је извршавао најповерљивије задатке шефа тајне полиције Александра Ранковића, био на његовом платном списку, еуфорично и загрижено пристрасно извештавао са суђења Дражи Михаиловићу, писао лажну књигу о кривици, ислеђивању и смрти Андрије Хебранга препуну касније доказаних фалсификата, неистине и исконструисаних детаља, по налогу УДБ-е присуствовао тајном, монтираним и политичком процесу Миловану Ђиласу, посечивао са одобрењем тајне полиције логоре и казнионице где су држани политички кривци и членицима тајне полиције о тим посетама подносио извештаје. Добрица Ђосић је подобан да оснује Одбор за одбрану слободе мисли и изражавања и њим председава као што би био подобан Велики Инквизитор Томас де Торквемада да оснује и председава Одбору за заштиту права Јевреја.

На основу изнетих примера сматрамо да је потпуно јасно да се Добрица Ђосић и његови истомишљеници нису организовали да бранили слободу мисли и изражавања. То треба отворено рећи и јавно раскринати да се не би умножавала заблуда да је тај Одбор заиста био некаква институција за одбрану било какве слободе, а да су његови чланови борци за слободу. То и ије тачно. Тај Одбор се није бавио одбраном никаквих слобода. Напротив. Његови чланови нису никакви борци за слободу. Све је то врло проста, врло јасна и очигледна борба за власт коју Добрица Ђосић води од својих школских дана у Неготину 1939. године, и Одбор је само једно од средстава, модуса и видова те борбе.

РАСТУРЕН ЈЕ СЛОГ

Као председник Савезне Републике Југославије Добрица Ђосић је у пролеће 1993. године примно руске парламентарце и у разговору с њима тврдио да су људска права заправо идеологија коју европске силе користе као алibi за потчињавање других народа (према "Борби" од 21. 4. 1993. године). То је још један од безброј доказа да је формирање и деловање Одбора за одбрану слободе мисли и изражавања једино у функцији борбе за власт Добрице Ђосића и његове групе.

Написали смо да је Ђосићев Одбор основан након двојногодишњег деловања Одбора за заштиту уметничких слобода. Одбор за заштиту уметничких слобода имао је врло значајну улогу на демократизацију односа у култури и друштву уопште. Посебно је деловање Одбора за заштиту уметничких слобода имало утицај на, у то време, учестало мешање и арбитрирање политичких и правосудних органа у питању уметности.

Наиме, овај Одбор је основан поводом позива за издржавање казне песнику Гојку Ђогу ко-

ји је због поезије осуђен на затвор. Сви извештаји и саопштења Одбора објављивани су у "Књижевним новинама" које је у то време уређивао Милутин Петровић. Та серија "Књижевних новина" излазила је од половине марта 1982. до краја јуна 1983. године када су на врло специфичан, могло би се рећи перфидан начин "Књижевне новине" угашене и престале да излазе. "Књижевне новине" које је уређивао Милутин Петровић са сарадницима (Јанко Вујићевић, Слободан Зубановић, Драган Клаић, Богдан А. Поповић, Милутин Станисавац, Јељана Шоп, Душан Вукајловић) без икакве дилеме, несумњиво и неспорно представљају највиши дomet отпора једнопартијском систему и партијској држави од свих листова и часописа који су излазили у Југославији од 1945. године до пада Берлинског зида. Није било ниједног гласила у социјалистичкој Југославији које је било независније, аутономније, аутентичније и слободније од "Књижевних новина" (1982-1983). Та серија "Књижевних новина" представља јединствен пример, могло би се рећи феномен, у периодици друге Југославије, чија уређивачка политика није преферирала

мовић, Д. Х. Лоренса, Стеве Раичковића; затим, интервјује Миодрага Булатовића, Ђуре Шушњића, Радомира Рельића, Даде Бурића и Јубе Поповића. У броју 668. од 7. априла 1983. године "Књижевне новине" као посебну целину (са цртежима Марија Маскарељија) објављују збирку песама "Источнице" Јубомира Симовића. "Источнице" су штампане као посебан сепарат, на четири листа који се опет преклапају на пола и тако дају 15 страна мале књиге, са цртежима Марија Маскарељија између којих је стала 21 песма. Збирка "Источнице" требало је да се штампа у мартовском броју нишког часописа "Градина", а истовремено и као посебно издање издавачке куће "Градина". Међутим, "Источнице" нису објављене ни у часопису, ни у посебном издању. Забрањене су. Растврен је слог.

МИЛИТАНТНА ПЉУВАЧКА

Дигла се велика хајка на песника, песме и "Књижевне новине". Јављали су се писци, критичари, политичари који су се просто уткривали ко ће написати оштрији, правовернији и патријотски напад на песника Симовића, његову поезију и "Књижевне новине". Неки листови су објавили чак интервју са Савезним јавним тужиоцем Милошем Бакићем са питањима: да ли ће кривично гонити Симовића, да ли ће га хапити, да ли ће предузимати друге мере?

Објављивање збирке "Источнице" био је директан повод да се укину "Књижевне новине". Оне су укинуте, угашене и престале да излазе на заиста оригиналан начин. Већина чланова издавачког савета "Књижевних новина" дала је оставку. Лист је остао без Издавачког савета (а без Издавачког савета није могао излазити), па је угашен. Оставке су дали чланови Издавачког савета "Књижевних новина": Бранислав Брборић, Добривоје Јевтић, Тања Крагујевић, Васа Милинчевић, Милош Немањић, Здравко Рандић, Градимир Стојаковић, Ђоко Стојчић и Драгиња Урошевић. Излагања чланова Издавачког савета на састанку одржаном 21. априла 1983. године сигурио је ући у историју бешчашћа друге Југославије. По-себно милитантна, пљувачка, псовачка, према власти улиничка и полтронска излагаша била су излагаша професора књижевности на Београдском универзитету, књижевног критичара и књижевног историчара др Васе Милинчевића и песника Драгиње Урошевић.

"Књижевне новине" су пре укидања ипак успеле да објаве и врло поштене, храбре, књижевно-теоријски засноване текстове у одбрану Симовића и његове поезије. Одбор за одбрану уметничких слобода и "Књижевне новине" су направили ипак значајан помак у ширењу уметничких слобода, људских права, слободе мишљења, говора и уметничког стварања. Гојко Ђојо је пуштен из затвора са издржавања казне, Јуба Симовић није ухапшен. У то време Савезни суд Југославије доноси значајне пресуде којима мења на блате квалификације политичких кривичних дела за која су кодних судова неки људи осуђени на драконске казне и знатно смањује казне (Селић, поп Јањић из Сарајева и други).

Из књиге "Добрица Ђосић - политичка биографија" аутора Драгољуба Тодоровића

ниједну варијанту левог погледа на свет.

Поред објављивања саопштења Одбора за заштиту уметничких слобода "Књижевне новине" су у 20 бројева објављивале одговоре на анкету "Уметност и политика"; затим ауторизоване текстове са циклуса разговора "Религија и мистика" одржаних у Дому омладине у Београду; онда, полемичке текстове Николе Милошевића који су представљали до тада најозбиљнија, најјача и најсуштинскија оспоравања и критику Лењина и марксизма; даље, објављивале су текстове интелектуалаца и књижевних емиграната из Источне Европе Чеслава Милоша, Милана Кундере, Јозефа Шкворецког, Јосифа Бродског, Михаила Булгакова и других; објављивале проскрибоване ауторе из других република Југославије Едварда Коцбека, Димитрија Рупела, Ивана Урбаничча, Драга Јанчара, Дениса Понижа и друге; објавиле су чувени есеј Лешека Колаковског "Револуција као лепа болест"; затим, политички провокативне песме Миће Данојлића, Јубе Симовића, Десанке Макси-

Моралистичке пишујете које воде ка за-
кључку да се "злочин не исплати"
помало су избледеле пред неким ста-
тистичким подацима које, зачудо, ни
службени билтен српске владе, београдска "Политика", није пропустио да
објави. Према једном од основних показатеља снаге националне економије, вредности оствареног бруто националног производа, међу европским земљама чија се привреда налази у транзицији, Словенија је задржала убедљиву челну позицију. Супротно визија-
ма режимских економских катастрофичара (специјалиста за тражење длака у јајету у туђем тањиру) који су прогнозирали брз крах словеначке државне самосталности, потпуну привредну зависност и сличне мрачне завршнице, ова бивша југословенска република достигла је у овој години преко 12 хиљада долара оствареног БНП по глави становника.

Али, знајући из личног искуства колико статистика уме да буде варљива, за отклањање недоумице да ли су веродостојнији математика ММФ или разбарушена поезија ММ помоћ је могло да пружи само "емпириско истраживање" које би укључивало боравак на непознатој словеначкој територији ... А све због компарације са сличним појавама у Србији.

Ући данас из Србије у Словенију није нико лак поступак, самим тим што се у промет (према оној "декадентној" фрази о "слободном протоку роба, услуга, људи и идеја") укључују субјекти две формално-правно непризнате државе (онај фамозни акт једнострог признавања Словеније од стране савезне владе Милана Панића ваљда више нико озбиљан и не спомиње). Држављанин СРЈ, уз гарантно писмо ако је реч о приватној посети, или званично оверен позив пословног партнера, визу за улазак и боравак у Словенији (у трајању најчешће до месец дана) вади у словеначкој амбасади у Будимпешти и то га за једнократно одобрен улаз-излаз кошта 50 немачких марака (плус услуга српске туристичке агенције, која уштеду путних трошкова до Будимпеште наплаћује додатних 20 ДЕМ).

ЈЕДНИ ЧИСТИ ДРУГИ МУСАВИ

Само путовање није ништа мање узбудљиво. Због чињенице да Србија и Словенија нису суседне државе већ их раздваја Хрватска, чија се виза, макар и транзитна, и поред успостављања дипломатских односа још мучније добија, већина путника из СРЈ опредељује се за аутобуски превоз преко Мађарске. Превозници регистровани у нашим не-признатим државама занемарили су озбиљне државне аргументе већ држећи се својих профитних мотива деле и добит и путнике на равне части. Годинама ствар уходило функционише на начин како се некада путовало дилижансом - с тим што се у пола ноћи на угарском друму мењају коњи: српски путници селе се у словеначки аутобус и обратно. (А све из разлога што се до данас ни полисе осигурања возила нису признавале, па је за прелазак границе са непожељном регистарском табличом требало платити парену суму, у Србији у чврстој валути, док Словенцима не смета ни конверзија у доми-

РЕПОРТАЖА: СЛОВЕНИЈА, С ОНУ СТРАНУ БАЛКАНСКОГ ЗИДА

Заостао, тим се дичи

*Оно што већ неколико јодина
периодично јо лица машту
свакој данашњој Јујословена
додатно је њогрејала
лидерка једна мале али
утицајне политичке
организације својим
ексиозеом на недавно
одржаном јартијском
конгресу: према њеном
мишљењу, Србија и Црна
Гора најбоље су "прошли"
јосле разбијања Јујославије.
Јесу ли?*

цилне толаре).

Свима који нису заборавили како изгледа контакт са српским и словеначким царинским органима и полицијом поновни сусрет неће донети ништа ново - све се и даље одвија по старом шаблону "строги али праведни". Али, то су већ нека општа места из свих правила службе поменутих државних органа. Њихова различита интересовања за вашу персону везана су, пак, за специфичне друштвене околности које владају у две земље: српски полицијац ће, рецимо, мушкарца у животној доби војног обveznika темељније осмотрити и извршити проверу (да случајно није на неком списку за регрутацију, мобилизацију и сл.), док ће словеначког интересовати имате ли довољно средстава за планирани боравак у европској (просечни Србин то мора да ту мачи као скупој) Словенији.

Већ на првим километрима словеначке територије суочићете се са различитим поимањем комуналне организације, без битне разлике између села и града. Србин

мора осетити барем малу нелагодност пред призорима цвећем украшених прозора кућа крај пута (изузетак готово да нема), изгледом фасада и дворишта - и све то на супрот мусавом урбанизму збруда-здола који је неколико сати пре тога оставио за собом. (Пажљивијем оку неће промаћи ни одсуство она такмичарске дисциплине заступљене у нашим селима и градским периферијама: међукомшијско утркивање у подизању здања монструозне и потпуно неупотребљиве површине, а до којих са јавне саобраћајнице у рупама и рупетинама на асфалту воде пријатни прашњави путељци).

Ни остале карактеристике "словеначког начина живота" доступне оку туристе не буде ништа више наде да ће се у таквом површином одмеравању снага и темељних вредности српска свакодневица исказати као супериорна. Чак и они најупорнији бранитељи текућег српског цивилизацијског удеса променили би тему сучени са ситницама на које смо ми код куће мањом огуглали, али за које опет нико не може да каже да је такво стање нормално или, боже сачувай, препорука за наредни миленијум. И при том нема благе везе са санкцијама тј. материјалним пропадањем СРЈ услед њиховог разорног дејства. Да ли бисте се усудили да томе у слугу припишете наше (не)хигијенске навике, видљиве на сваком кораку по јавним местима широм Србије?

С друге стране, труд који њени становници улажу да би Словенија остала чиста непотпитан је.

НЕМА ДАХТАЊА У ПОТИЉАК

Такође у сферу опште културе и елементарног домаћег васпитања јесте ритуал (са благим освртом преко рамена осетићете се баш припадником заосталог урођеничког племена) комуникације на јавним местима типа бензинске пумпе, ресторана, продавнице. Овде, у сенци или на сунчаној страни Алпа, како коме драго, куртоазни осмеси и поздрави упућени путнику-намернику подразумевају се (горди Србин у својој средини вероватно не прихвата ту светску "новотарију" из страха да не начини онај погрешан корак од куртизације до куртизације). Такође, становнику Балкана навикнутом на локалну праксу да се приликом плаћања обично нити даје нити очекује кукур за који ништа не може да купи прилично шокантно делује овдање ревносно враћање до апосна од једног толара - а да бисте схватили колико је то довољно је навести званични курс који је почетком августа износио око 94 толара за једну немачку марку. (Узгряд, литар "супера" кошта 119 толара).

Банкарски систем, поготово у оном сектору рада са грађанством (дакле, и странцима на пропутовању) доноси још једно хладно туширање. После обиласка неколико експозитура различитих комерцијалних банака и лајку постаје јасно да је овде конкуренција озбиљно схваћена и да је клијент доиста "његово величанство". Посетиоцу са истока нужно се намеће размишљање о мучним расправама које не успева да избегне пријатник сваког изласка пред шалтер, као пред стрељачки строј, мољакајући за који чек више, јер је своје месечно следовање готовине потрошио још пре седмице.

Овде се таква питања одавно не постављају. Ако је неопходно да се лично појавите у банци (корисници све више услуга могу да добију у кореспонденцији преко сопственог персоналног рачунара, из куће) а нисте први у реду дисциплиновано ћете сачекати испред тзв. "плаве линије", на метар удаљене од шалтера где Ваш претходник обавља свој посао са службеником. (Можда Вам се ипак више допада домаће дахтање у потиљак док безуспешно покушавате да сачувате достојанство а "банкар" ледено саопштава колико сте у ушли у минус на текућем рачуну?). Иначе, служба словеначког платног промета, ако је судити по различитим могућностима безготовинског плаћања путем чекова грађана, великог броја пластичних картица трговина и банака, трансферисања новца са рачуна на рачун, формулара за куповину на кредит (од шест месеци и годину дана за робу широке потрошње, пет година за куповину аутомобила, и двадесет година за куповину куће или стана)... свакако није принуђена да алармира јавност и предузима драматичне кораке у смањивању готовине у оптицају и субијању финансијске недисциплине.

ЦРНЕ МИСЛИ

О тренутним животним преокупацијама типичног грађанина Словеније најбољу слику пружају словеначки медији. Ударно место заузимају економске теме, тј. анализе стварног стања у словеначким предузећима (тиме се овде не баве политичари у својим фризираним и испразним рефератима са списком флуидних и у стварности неутемељених планова за далеку светлу будућност), а већина предузећа је пре неколико година (одмах након државног осамостаљивања) приватизована, са поделом деоница запосленима. При том, и онда и данас власници деоница могли су и могу да бирају привредне субјекте чије деонице желе да поседују, односно берзанске посреднике преко којих би даље вршили продају или нову куповину хартија од вредности. У Словенији власници акција на крају године учествују у деоби добити, па је ових дана међу грађанима приметно порасло расположење због рекордног скока вредности акција највећих националних фирми. (На овом месецу било најбоље прекинути

ПИРАН

даље елаборирање берзанских збивања, јер осим тога што је и читаоцима као и потписнику ових редова јасно да се ствар по словеначку привреду позитивно развија остало би спрског читаоца само замарало, јер због недостатка практичних искустава не би знао о чему се све ради).

Због свега тога, уз подршку моћне потрошачке глобалне филозофије и логи(сти)ке у трци за купца на комерцијалном простору у штампи најагресивнији су дилери аутомобила свих светских производа. Нов аутомобил је у Словенији, као и у осталим деловима света, најмаркантнији статусно симбол. С том разликом што код нас већина ста-

да су синдикати у Словенији данас веома моћан учесник у друштвеним збивањима и погађању са послодавцима (а не као код неких тигар од хартије), док ни на пољу здравствене и социјалне заштите они немају чега да се стиде, поготово не пред нама. Већину лекарских услуга и лекова покрива основно здравствено осигурање (што би наши владајући паметњаковићи назвали бесплатном здравственом заштитом) а све врсте социјалних давања и помоћи, примају се уредно - месец за месец.

Списак свега што је у Словенији другачије (да ли и боље, то остављамо вама да просудите) него у Србији предугачак је да би се сместио у један новински чланак. Међутим, није згорег као илустрацију перспективе односа међу нама споменути догодовштину са мађарско-југословенске границе. Комби из Љубљане чекао је са мађарске стране групу наших грађевинских радника да их пребаци до градилишта у Русији, где су ангажовани посредством словеначког предузимача. Српски радници, а да се претпоставити како су пре тога годинама радили у некој српској грађевинској фирмама која им је осталла дужна ко зна колико крваво зарађених девиза, југословенско-мађарску границу прешли су пешке. Несумњиво све сијни свог понижавајућег положаја ипак су се осмехивали својим новим газдама.

Ко је коме лакеј и коњушар, ко уме да ради а ко да се бије... Све црне мисли пријавили смо нашим царинским органима одмах по уласку у земљу, да би нам биле одузете, јер у поново пронађеном јуловском рају и онако ничему не служе.

"Размажено" грађанство

Словеначким гледаоцима на располагању стоје два национална канала државне телевизије, једанаест локалних и приватних телевизијских станица а без проблема се прате и три ХТВ канала. Поред тога, добровољни претплатници могу да гледају и сателитске програме које им се нуде у кабловском "пакету". По жељи, добијете и РТС. Словенци се вероватно лудо забављају пратећи политичке салунске опере у режији београдске Бастиље, улепшане наступом наших гротескно обучених и нашминканих водитељки. На словеначком првом програму (СЛО 1) истовремено домаће јавне личности одлазе помирени с тим да им је унапред припремљено мучилиште, јер за разлику од нашег удворичког концепта водитељи овдашњих контакт - програма активно саучествују са гледаоцима у постављању најнеуроднијих питања. Бар се тако чини када се примене нама познати критеријуми. Стога телевизија типа "Студио Б" овде није ни потребна већ су приватне станице окренуте искључиво комерцијалним садржајима.

Ипак, оно што странца (па још из земље попут Србије) збуњује јесте расположење словеначког јавног мњења. Према резултатима недавно спроведене анкете објављене у влади близком "Делу", преко 50% испитаника изјаснило се да Словенија није правна држава, а тек промил мање од апсолутне половине њих сматра да полиција у Словенији није довољно контролисана?

ЕВРОПСКА ТЕМА: ПРАВДА ЗА ЖРТВЕ ХОЛОКАУСТА

“Неутралнима“ се не оправшта

Жртве и наследници жртава холокауста усјели су да ог швајцарских банака издејствују 1,25 милијарди долара. Ради се о делу јеврејске новца и драјоцености који су јоверени на чување Швајцарској током Другог светског рата, у време када се сматрало да је новац тамо - на сијурном.

МАЈКЛ ШИЛДС, ЦИРИХ (РОЛТЕРС) **БОЉЕ ПЛАТИТИ НЕГО СЕ СУДИТИ**

Швајцарски банкари морају да плате одштету од 1,25 милијарди долара да би спречили оптужбе жртава Холокауста и да би задржали водеће место на уносном и мобијном америчком тржишту.

Суочени са претећим бојкотима становници америчких држава и градова и оптужбама жртава Холокауста, две највеће швајцарске банке сложиле су се да плате договорену суму и заврше болну причу која је трајала три године.

Али, инсистирали су на томе да то није признавање кривице, већ промишљени пословни потез који је уследио после дуготрајног премишљања о томе шта би се изгубило а шта добило покретањем судске парнице.

“Ово морате посматрати искључиво из пословне перспективе,” изјавио је Рајнер Гут, председник швајцарског одбора, на панел дискусији 13. августа.

“Да нисмо постигли споразум, наши пословни интереси у САД и другим земљама света озбиљно би били угрожени. Наша будућа позиција на светском тржишту та које би била у великој опасности.”

“Судски процес у коме би на једној страни биле швајцарске банке, а на другој жртве Холокауста, које траже да им се врате све вредности које су они или њихове породице уложили у те банке бежећи од нациста, трајао би најмање пет до седам година, а можда чак и више од десет година. За то време, били бисмо

суочени са свакодневним оптужбама у медијима. Морате схватити да Американци вреднују неку компанију по томе како решава овакве проблеме,” каже Гут.

Иако су швајцарске банке сигурне да би добиле парницу, то би била Пиррова победа,

јер би их коштала на стотине милиона долара, и што је још важније изгубили би поверење и углед код многобројних клијената.

Уверење да, у суштини, нико не би профитирао дуготрајним суђењем, ни банке ни жртве Холокауста, било је пресудно за једногласно доношење овакве одлуке.

Договорено је да швајцарске банке на име одштете исплате чак 530 милиона долара више него што је била њихова првобитна понуда, и да породицама настрадалих у Холокаусту врате ствари од вредности. Али, то је био једини начин да се швајцарска влада, Швајцарска централна банка, као и друге швајцарске банке, заштите од будућих оптужби.

Банке сматрају да ће и друге фирме и Швајцарске институције које имају користи од овог споразума, до којег је дошло у Бруклину на вечери коју је приредио амерички федерални судија, помоћи у финансирању овог споразума. Очи су уперене у Швајцарску националну банку.

Швајцарска национална банка, која је била оптужена да је присвојила украдено злато из нацистичке Немачке, одбија да се изјасни о томе да ли ће своју захвалност због повољно окончаног случаја испољити тако што ће дати свој новчани допринос. Неколико пута су истакли да је она то већ учинила дајући прилог од 100 милиона швајцарских

Хронологија догађаја

Кључни догађаји у преговорима о именини швајцарских банака у Другом светском рату

2. мај 1996: Јеврејски лидери и представници швајцарских банака постижу договор о заједничком истраживању новчаних улога жртава Холокауста у Швајцарској.

1. октобар: Гизела Вајсаус, једна од преживелих из логора у Аушвицу, у окружном суду у Бруклину подиже оптужницу против швајцарских банака.

14. јануар 1997.: Кристоф Мајли, шеф обезбеђења у једној од највећих швајцарских банака (Јунион Бенк ов Свицерланд - УБС) добио је отказ због тога што је сачувао документацију из времена Холокауста, коју су швајцарски званичници, наводно, хтели да униште.

27. јануар: Карло Ђагмети, швајцарски амбасадор у САД, подноси оставку.

5. фебруар: Швајцарска кредитна банка, Швајцарска банкова корпорација и УБС објављују да ће дати прилог од 71 милион долара хуманитарном фонду за жртве Холокауста.

26. фебруар: Швајцарска влада званично оснива фонд за помоћ жртвама Холокауста.

20. март: Швајцарска национална банка признаје да је помогла другим неутралним европским земљама да откупе злато од нациста у вредности од више милиона долара.

31. март: дванаест тужилаца покрећу парницу тражећи одштету од 7 милијарди долара, оптужујући европска осигу-

равајуће компаније да су одбили да жртвама Холокауста исплате одштету.

16. април: амерички судија Едвард Корман обједињује три парнице против швајцарских банака, укључујући и ону Гизеле Вајсаус.

23. јул: представници швајцарских банака крше дугу традицију дискреције и објављују у штампи имена 2000 власника рачуна у време Другог светског рата. Листа је презентована и на Интернету.

29. јул: председник Клинтон нуди Кристофу Мајлију и његовој породици егзил и америчко држављанство.

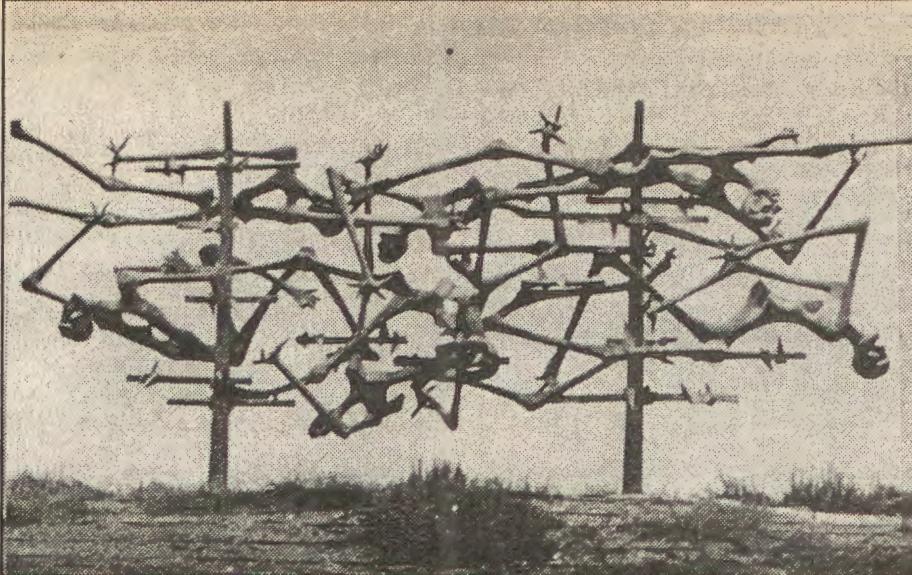
10. октобар: Њујорк по први пут прети санкцијама према швајцарским банкама. Амерички Стејт дипартмент назива овај потез контрапродуктивним.

14. децембар: банке и представници тужилаца почињу преговоре како би избегли покретање судског процеса.

19. јун 1998: Швајцарска кредитна банка, Швајцарска банкова корпорација и УБС нуде 600 милиона долара да би изгладили “неспоразум”. Понуда је одбијена.

29. јун: преживеле жртве Холокауста туже Швајцарску националну банку за наводно прање новца добијеног од продаје злата које су нацисти отели од Јевреја.

12. август: швајцарске банке, жртве Холокауста и јеврејске организације постижу споразум по коме ће Швајцарске банке платити жртвама Холокауста одштету од 1,25 милијарди долара у наредне три године.

ЈЕВРЕЈСКИМ ЖРТВАМА ГЕНОЦИДА, Нандор Глиг, Јерусалем

франака хуманитарном фонду, који су покренуле друге банке и компаније прошле године, за помоћ жртвама Холокауста и њиховим породицама.

"Мислим да ће Национална банка можда дати свој допринос када схвати колико је уштедела тиме што су оптужбе (против ње) повучене", каже Гут.

ВЕРНА ДОБНИК (АП), ЊУЈОРК **БОЖЈИ ДАР**

З а Едит Полак Едри, договор о одштети од 1,25 милијарди америчких долара не значи победу.

Њени родитељи, који су преживели нацистички логор, умрли су пре десет месеци и нису дочекали да им се врати имовина одузета за време Другог светског рата.

Просечна старост преживелих жртава Холокауста је 81 година, тако да госпођа Полак Едри није усамљена у свом ставу. Сада, када је дошло до споразума, расподела новца представља трку с временом.

"Захтевали смо да се исплата изврши што пре могуће, да би они који су преживели Холокауст доживели задовољење правде", каже Елан Штајнберг, извршни директор Светског јеврејског конгреса.

На десетине хиљада жртава Холокауста депоновали су новац у швајцарске банке отварајући тајне рачуне, како су нацисти ширили своју моћ у Европи. Надали су се да ће благовремено тај новац моћи да подигну. Али, десило се да су многи од њих, још за време рата, депортовани у Немачку, а већина се никада није вратила. Банке су, година касније, често одговарале преживелима или њиховим наследницима, да не могу да пронађу њихов рачун, а у неким банкама, од наследника су тражили доказ о смрти власника рачуна који су убијени у нацистичким

лагорима.

Две највеће швајцарске комерцијалне банке - УБС и швајцарска кредитна банка - постигле су договор у среду, 12. августа, после разговора са представницима јеврејских организација и адвокатима жртава Холокауста. Банке ће исплатити 1,25 милијарди долара одштете да би се повукле оптужбе подигнуте против свих Швајцарских банака, индустрије, као и против Швајцарске владе.

Судија Морис Ратнер, представник оних који траже своја права, који је учествовао у разговорима, каже да се прва исплата не може очекивати у наредних шест месеци.

Госпођа Грета Бир из Њујорка сматра да у том договору није најважнији новац, већ да је то ствар поверења. Госпођа Бир каже да је њен отац, успешни бизнисмен који је запошљавао 1600 радника у предратној Румунији, републикански сенатор из Њујорка.

Швајцарци одахнули

Швајцарски председник Флавио Коти изразио је олакшање због споразума о одштети у вредности од 1,25 милијарди долара, коју ће швајцарске банке исплатити жртвама Холокауста.

"Изгледа да је дуга и веома тешка debt, окончана", каже Коти швајцарском дневнику "Блик".

"Банке су биле у веома тешком положају", каже Коти. "Због тога у потпуности разумејем што су на овај начин сачували своје место на значајном америчком тржишту и решиле проблем који је настао због оптужби жртава Холокауста."

Он је нагласио да ће Швајцарска наставити да испитује своју улогу у Другом светском рату. Формирана је група независних историчара који ће истраживати овај, до данас не разјашњен, периода швајцарске историје.

"Морамо да расветлиммо своје место у историји", рекао је Коти. "Ако се притисак од стране САД-а смањи, то ће бити повољна клима за објективне расправе."

Две комерцијалне банке изјавиле су да очекују да ће и "друге швајцарске компаније и институције" помоћи у реализацији овог споразума. Највеће швајцарске политичке партије против су биле каквог доприноса од стране централне швајцарске банке.

НИЈЕ ОДШТЕТА НЕГО ВРАЂАЊЕ

"Важно је да се схвати да они који су преживели не добијају одштету; они добијају своје власништво које је требало да им буде враћено пре 50 година", каже Алан Г. Хевеси, ревизор града Њујорка, који је изгубио чланове породице у Холокаусту. "Наставићемо с напором да се задовољи правда жртава Холокауста и њихових наследника и у другим земљама. Несрећа је у томе што је било потребно 53 године да правда буде задовољена".

нији, редовно улагао новац у швајцарске банке. "Увек је говорио: "Не брините, децо, сада све изгледа црно, рат је неизбежан, али ви сте обезбеђени, без обзира шта ће се десити" присећа се она кроз сузе. "Мој отац је веровао у Швајцарску, то је била неутрална земља."

Једна од тешкоћа у реализацији овог споразума биће проналажење начина за брузду исплату имовине оштећеној страни, коју чине појединци, њих преко 31.500, разасути широм света.

"Ми смо стари и желимо да доживимо да се правда задовољи," рекао је шездесетшестогодишњи Данијел Чануч, жртва концентрационог логора који живи у Израелу.

"Амерички окружни судија Едвард Корман мора да потпише споразум пре него што тужитељима пошаљу обавештење о одштети, а затим треба да буде одржана јавна расправа да би се утврдило на који начин ће се вршити исплата," рекао је Алфонсо ДАмато, републикански сенатор из Њујорка.

Први трансфер средстава из банака - 250 милиона долара - биће извршен 90 дана по потписивању судског налога, а то ће уследити за десетак дана. Изјавио је ДАмато 14. августа. Следећа исплата у износу од 333 милиона долара биће исплаћивана наредне три године.

Сенатор ДАмато, који је такође учествовао у завршним преговорима, каже да су банке сагласне да преживелима којима је потребна посебна помоћ, исплате део новца унапред. "Биће формиран одбор који ће одредити коме је новац најпотребнији," рекао је сенатор.

Споразумом је окончано двогодишње парниччење које је обележило однос између САД-а и Швајцарске и укаљало углед ове мале алпске земље, која се декларисала као неутрална у Другом светском рату.

Као одговор на споразум, званичници града и државе Њујорк повукли су предлог о увођењу санкција против швајцарских банака које је требало да ступе на снагу 1. септембра ове године. Исто се догодило у Калифорнији.

"По мени, ту није упитању новац, већ признање европских земаља да су украдле новац од Јевреја који су страдали у Холокаусту", каже Ернст Мајкл, који је био ухапшен од стране нациста када је имао 16 година и који је успео да избегне смрт у Немачкој шест година касније. "За оне који су преживели те страхове ово ће бити божји дар".

Превела Соња Јовићевић Јов

**Александар
ЧОТРИЋ**

После избора све ће се променити.
Само је потребно да гласате за исте.

Стално доживљавамо поразе, јер не можемо увек да побеђујемо.

Код нас нема цензуре.
Све што се објави може слободно да се чита.

Износио је тешке неистине о председнику.
Тврдио је за њега да је честан, поштен и одговоран човек.

Наши радницима ништа не верујем.
Они раде за шаку долара.

"Хеј, Словени" је препознатљива мелодија.
Прикладна је за звиј扎ње.

Ипак ми је лакше када знам да власти све ово раде због нас.

Кад вођа није сам, онда је народ усамљен.

Познато је да од плате не може да се живи.
Због тога влада и не исплаћује зараде.

Увреда је рећи за њега да је Стаљинов ученик.

Он је већ постдипломац.

Могли бисмо у владу увести интелектуалце.

Међутим, корисније је да они пишу књиге.

Ми имамо поштену власт.
Чланови владе не крију да су криминалци.

Ако се поштено одради посао може се и код нас добро зарадити.

Професионалне убице то потврђују.

**Срби су луд народ.
Наша историја је историја болести.**

Србија може да храни целу Европу.
Али, то што ми највише производимо није за јело.

Наш председник је државотворац.
Створио је неколико суседних држава.

И у овом рату били смо на страни победника.
Радили смо у корист нашег непријатеља.

Нисмо више могли да живимо са нашим суседима.

Сада ће на тим просторима они морати без нас.

Гласали су и мртви јер не можемо одузимати право гласа онима који су пали за данашњицу.

Нико није ухапшен без разлога.
Свако ко је ухапшен, мораће и да одлежи.

Извршићемо значајне уштеде у правосуђу.

Једна особа биће тужилац, судија и истражник.

Није истина да код нас влада глад.
Докле год се неки хране по контејнерима, значи да хране има и за бацање.

Ми живимо од данас до данас.

И Срби се припремају за почетак 21. века.
Већ су резервисали места у кафанама.

Наш садашњи вођа није дошао из бајке.
За њега се може рећи да је дошао из басне.

Косово је унутрашње питање Србије.
Косовом се бави само Министарство унутрашњих послова.

Полиција је срце овог режима. Бије ли бије.

Не знам ниједног комунисту од главе до пете.
Јер ко има главу, не може бити комунист.

Добро је што комунисти све чешће иду у Кину.

Лоше је што се враћају.

Половина становништва гласала је за левицу, а половина за десницу.

Међутим, сви су добили оно између.

ТВ Дневник мора да траје сат времена јер само педесет пута поновљена лаж постаје истина.

Влада је саопштила да ће сви запослени уредно и на време добити своје пензије.

Што је народ сиромашнији, то новинари државне телевизије имају богатију машту.

Социјалисти су у парламенту укинули смртну казну.

Мисле они и о времену када неће бити на власти.

Какав парадокс:

Главни јунак наше драме заправо је куквица!

Све ће доћи на своје место.

Само је потребно да он оде.

Када су наши коњи почели да лете, одмах су уобразили да су Пегази.

У борбама за Вуковар исковано је братство и јединство српског и хрватског народа.

Блокирали смо граничне прелазе.

Не дамо да Црна Гора изађе из Југославије.

Ако не знамо да радимо, знамо да се бијемо, рече председник и нареди полицији да бије раднике.

Тачно је да телевизија није пратила рад опозиције, али зато је то радила полиција.

Најбржи су новинари РТС-а.

Навикли су да беже од истине.

Два највећа владина проблема:
како вратити Србију у свет, а Србе из света?

Режим је изгубио све битке са светом.
Сада се окреће решавању унутрашњих питања.

Косово већ има специјални статус.

Чувају га специјалци МУП-а.

Ход по мукама босанских Срба се наставља.

Сада ће добити и југословенско држављанство.

Појединци из врха власти морају да краду.

Да би оправдали постојање сто хиљада полицијаца.

Спремни смо за поделу власти и одговорности.

Нама власт, вама одговорност.

Наша влада неће понављати грешке старе владе.

Она ће бити оригинална.

Наша привреда се развија најбрже на свету.
Плате и пензије не могу да прате тај темпо.

Радосна вест:

Народ неће још дуго живети без хране.

Полиција не хапси невине људе.
Свако, пре или касније, призна своју кривицу.

На испитивању су ме тукли.

То је био радни договор.

Хтели смо на Запад.

Али свет нас је зауставио на Дрини.

Због оних који су преко Дрине ишли за викенд, прекодрински Срби су овде дошли за стално.

Титови комунисти су успешно одолели Стаљину и рекли му НЕ.

Ове данашње, ипак, предводи жена.

У Србији постоји подела власти.

Неке одлуке доноси Он, а неке Она.

Народ издржава полицију.

На свим нашим демонстрацијама потврђује се изрека:

-Храни куче да те једе.

Од сваких избора очекујемо да нам буде боље.

Да нам уочи њих поделе плате и пензије.

Левица је на изборима победила само у малим местима.

Али, зато има подршку у метрополама какве су - Пекинг, Пјонгјанг или Хавана.

АЛЕКСАНДАР ЧОТРИЋ

ПЕТА КОЛОНА

БРОШИРАНО

ФОРМАТ 12 x 21 ЦМ

ЋИРИЛИЦА

БРОЈ СТРАНА 112

СТАРА ЦЕНА 35 ДИНАРА

САДАШЊА ЦЕНА

САМО 15 ДИНАРА

КЊИГА СЕ МОЖЕ
НАРУЧИТИ НА ТЕЛЕФОНЕ:

628-242 И 620-891, ИЛИ

КУПИТИ У РЕДАКЦИЈИ

"СРПСКЕ РЕЧИ", ВУКА

КАРАЦИЋА 8 (ПРВИ

СПРАТ), У КЊИЖАРИ

"СРПСКЕ РЕЧИ", УГАО

ЧИКА ЉУБИНЕ И ЗМАЈ

ЈОВИНЕ УЛИЦЕ, КАО И НА

КИОСКУ ОПОЗИЦИОНЕ

ШТАМПЕ У СРЕМСКОЈ

УЛИЦИ.

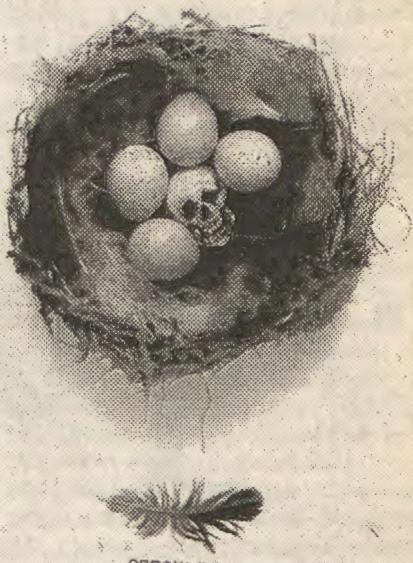
ПОЗИТИВНА ГЕОГРАФИЈА

АЛЕКСАНДАР ЧОТРИЋ

ПЕТА КОЛОНА

АФОРИЗМИ

"Књигом

афоризама "Дајемо ми вама демократију" Александар Чотрић осведочио се као књижевни стваралац од угледа и показао сву раскош свог бриљантног књижевног талента. Том збирком афоризама Чотрић је сигурним кораком ушао трајно у нашу сатиричарску књижевност која, барем када је о афоризму реч, неспорно спада у светски врх.

(Др Јовица Стојановић,
у "Београдским новинама")

"Александар Чотрић је критичар без временске дистанце. Он оштро засеца у политику као феномен обмане времена садашњег. Иронијским парадоксом удара право у срце политичке преваре. Да би се истакла уверљивост апсурда, афористичар посеже за црнохуморним "нијансирањима". Тај тон присутије и у новој ауторовој књизи "Пета колона"."

(Проф. др Рајко Божовић,
у саймирничнику "Дане")

"Несумњив је квалитет Чотрићевих афоризама што они нису начелни и уопштени, већ врло конкретни и непосредни. Чотрић је сатиричар чија су перцепција, сензibilitет и говор непосредни и који зна да је директан тон - пола афоризма."

(Стојан Ђорђић,
у "Књижевним новинама")

"Политички антажман аутора баца дугу сенку на његово (литерарно?) дело, јер је у контрадикцији с улогом коју би афористичар требало да има. Ако је афористичар човек изоштреног ока и слуха за беспоштедну критику свега око нас, с брзом реакцијом и лапидарним начином изражавања, онда Чотрићев партијски антажман и задаци сметају афористичару Чотрићу."

(Срђан Д. Стојановић, у "Нашиј Борби")

Село гори, а баба чешља косу

Наши усрћитељи опет сањају исти сан, да су само леви, као прогресивна снага способни да нас одведу у 21. век, а да ће вишепартизам остати у овоме веку.

Сан који леваци сањају, преточен у стварност био би потпуни крах за сваки српски народ. Они се надају традиционалном српском забораву и краткој памети. У свеопшто несрећи у којој се нажалост најбоље сналазе, вребају за себе још једну прилику да зајашу како би за још који дан или сат продужили владавину. Заборављајући да су маске одавно пале, а да то што они нуде није ништа ново, већ је одавно застарело и у савременом свету превазиђено. За све нас, а поготово за њих најбоље би било да се окану сатанског посла и да лепо док још има времена оду у заборав а за ово време сложене и државне послове препусте онима који то боље знају.

Гледајући први, а надам се и последњи конгрес ЈУЛ-а, стекао сам утисак да постоји огромна разлика у размишљањима и ставовима између врха и чланства те партије. Поједини делегати за говорницом дословно су цитирали делове из програма СПО. Забуне нема, то су сањари који и даље верују у бајку која им се свакодневно сервира у протеклих 50 и више година. Нема сумње да ти људи верују у неминовност хитних друштвених промена. Једини је проблем како до њих доћи, јер тога дана у истој сали са њима су били, у првим редовима, пратионисти свег овог зла, које нас је све заједно снашло. То су ти камарати који се крију иза идеологије у коју ни сами не верују. Они су у време најжешћих међународних притисака на нашу земљу говорили "Живеле санкције!", непрестано упропаштавали природна, привредна и сва остале богатства, увећавајући своја позамашна богатства. Они се сада нуде и нажалост успевају да постану председници многих управних одбора друштвених фирм, да би касније у процесу приватизације постали сувласници и власници фирми које су претходно упропастили. То је тај правац који нам они нуде и с којим треба да нас усрће.

Цинично је и огавно излагање челнице ЈУЛ-а о унесрећенима и сиромашним, знајући из којих позиција иде то морбидно теоретисање о "срећном човеку".

У напредном свету приоритетан задатак жене шефа државе је да учествује у организовању хуманитарних акција. У таквим акцијама се знају и крајњи резултати. Код нас је и то сигурно јединствен случај на планети да "прва дама државе" оснива своју партију са којом претендује да освоји власт. Невероватна је та најнижа граница морала до које се иде. Јавно, без трунке стида док се по земљи Србији ко-

пају раке за тек стасале младе људе, њихова деца праве гламурозне представе на којима се шенлучи до изнемогlosti. То су ти видљиви резултати како то они воле да кажу "доследне политичке", или да се пусте док и задњи Србин на својoj кожi не осети бол и сву несрећу њихове владавине. Једина дилема код мене је да ли СПО треба да и даље без резерви троши силну енергију ради виших националних циљева. Јер све предлоге са многим решењима од стране СПО-а они су или одбјали, или ако би прихватили, урадили би то са закашњењем. И сада на примеру Косова стравично се касни. Нити им се зна платформа, нити циљ. Понављају се пар реченица из председниковог говора, а о неким озбиљним дипломатским акцијама ни помена. Није ни чудо кад дипломатски кор чине партијски послушници, без елементарног познавања дипломатије, а о познавању неког светског језика да се и не говори. За ову прилику морају се ангажовати људи од знања и чија се реч и ставови поштују у свету. Дај боже да и ове напоре које чине СПО и његов председник уроде плодом и да од њих једино има користи народ са Косова, но плашим се како то обично бива, а ови су мајстори у томе да туђе напоре припишу себи, и што је најгоре, чега се они лате, они и упропасте.

У сваком случају рад сам да се деси "да овоме само ово може да доака".

Бојан Марковић.

Прокупље

Рогови у цаку

"Савез за промене" који сачињавају ДС, Грађански савез, Социјалдемократија, Демократска алтернатива, Демохришћанска странка, две групације "Србија - Заједно", те појединци Милан Панић и, вероватно, Драгослав Аврамовић.

"Савез" још не функционише, а борба за лидерско место је достигла тачку усијања. Сем Грађанског савеза и ДС, остали су лидери нових странака који су своје време већ одслужили у СПС, СПО и ДСС! Г. Мићуновић који је такође присуствовао митингу "Савеза за промене" у Нишу, каже: "Бинђић сваког дана објављује неко уједињење а, у ствари, свуда где је до сада био само је разједињавао опозицију". В. Пешић у Нишу пред новинарима скреће пажњу М. Панићу да треба да се држи договора и да не прича дуже од осталих! Небојша Човић: "Одлазак на Косово је политички маркетинг!" Он је поред Косова бокотовао и одлазак за Париз и Ниш.

М. Панић је српски Америџанац кога је Милошевић лично позвао на чело Савезне владе у пролеће 1992. године, када је био у шкрипцу на домаћој сцени због притиска опозиције да да поднесе оставку. М. Панић остаје запамћен по својим наивним бомбастичним изјавама: "Ја сам министар војске. Доћи ћу са генералима да те ухапсим!", говорио је Милошевић. Преузето је

Титов шестокрилни "мэрцедес", наручио је да му се сашије више различитих генералских униформа, а намеравао је да се усели у Бели двор. Он стално нешто покљања, па је Превлаку хтео да поклони Хрватима. Недавно је у "Тајмсу" понудио план за решавање проблема на Косову. План предвиђа да покрајина добије статус треће југословенске републике. Милан Панић је моментално опет у великој кризи, нагазио је г. Милошевић и то веома болно "финансијски" одбивши да се исплати дуг вредан више од милијарду долара. Та работа га може избацити са чела ИЦН компаније. Занимљива је изјава г. Панића: "Поштовање уговора је најважнија ствар на свету. Уговор је на Западу светиња!" У исто време његов нови партнери З. Ђинђић и "Уговор није свето писмо".

Вук Обрадовић: "Ако се буде радио као у Нишу, па делимично и Приштини, неће бити добро. Без минимума политичке платформе, максималне политичке одговорности и фер плеја нећемо ништа успети". Изгледа да је и г. Вук Обрадовић увидео у какво се блато увалио! "Србија-Заједно" Веље Илић је некакав прирепак ДС. Веља Илић је заправо други Синиша Вучинић! То су критице опозиције. Разбијање опозиције стварањем нових странака је велика глупост српске опозиције. Али шта да се ради кад господи Илић, Батић, Марјановић, Човић, Обрадовић... желе само лидерске позиције.

Драгослав Аврамовић - "Деда Аврам", спаситељ режима С. Милошевић, који након силних титула, повеља и ордења од стране социјалистичке олигархије, дочекује стрмоглави пад, сличан оном који је доживео М. Панић. Својевремено је гувернер Народне банке Д. Аврамовић најавио да ће сељацима жито платити кованим златницама! Обећање лудом радовање! Сељаци су "исковали" паролу: "Аврам кује, а сељак га псује".

По већ устаљеном правилу, они кадрови који су сву своју снагу и умеће поклонили очувању социјал-комунистичке владавине г. Милошевића, трче у загрљај српске опозиције, где нажалост и бивају прихваћени. Посебно се истичу М. Панић, Д. Аврамовић, В. Обрадовић, П. Обрадовић, Н. Човић...

Тако је академик, проф. др Д. Аврамовић постављен за носиоца свих савезних листа коалиције "Заједно" и посланички кандидат у изборној јединици "Палилула". У септембру 1996. године изјављује: "Судбина отаџбине, нашег народа и грађана не дају ми право да будем ни стар ни болестан". Чак је и назив коалиција добила по његовом имени и презимену. И поред свега уживао је огромну популарност у народу. Очекивала се сигурна победа те коалиције на савезним изборима. Изненада, сасвим тајанствено, после неколико дана, напушта коалицију правдајући се годинама и здрављем. У "минут до дванаест" је забранио и да дотична коа-

лиција носи његово име. То је била катастрофа! По селима су пољопривредници тражили име Д. Аврамовић на гласачким листама, али узлуд, било је прекрасно.

Сада се "дедица" изгледа подмладио те опет трчкара по земљи Србији. У праву су они који кажу: Панић и Аврамовић само одрађују своје домаће задатке које су примили од свог старог налогодавца г. Милошевића.

Чињеница да је "Дневни телеграф" објавио вест (пре саме капитулације г. Аврамовића), да су у РТС-у припремали емисију са компромитујним материјалом о губернеру. Остало је упамћено да је на Трибини у Михајловцу где су 13.9.1996. године гостовали: г. Комненић, г. Пејчић, г. Костандиновић, г. Луковић, те као гост М. Јовић посланик ДС. Тада је г. М. Комненић рекао: "Желим да изнесем своје лично мишљење, а не став СПО. Не би опозиција требала да прави грешке око Аврамовића, нарочито не после горких сазнања са Ђосићем и М. Панићем. Аврамовић није решење, Србија има квалитетне кадрове, младе кадрове, који ће дати пуни допринос у развоју наше отаџбине"!

М. Комненић

Михајловачки Неготина

Окорели комунисти

Из пустог незнања многи овдаšњи новинари па и политичари друга Воју Шешеља називају фашистом. Сви они морају да знају да је основна разлика између фашиста и комуниста у томе што фашисти зарад интереса свог народа уништавају и поробљавају тутјинске народе, док комунисти зарад својих личних интереса уништавају и поробљавају свој народ. Очигледан пример геноцида над сопственим народом дају комунисти Кубе, Албаније, Србије, Русије, Кине..., који су свој народ уништили темељније и свирепије од било ког у историји познатог тиранина. Фашизам нестаје са престанком војне моћи фашистичке организације, док је вирус комунизма, нажалост, још увек неизлечив и има катастрофалне последице по народ који је њим заражен. С обзиром да је друг Воја свесрдно помогао уништењу Срба у Хрватској и БиХ те да се својски труди да уништи Србе на Космету па и у самој Србији, сасвим је јасно да он није никакав фашиста већ окорели комуниста и да не заслужује "комплименте" којима га неупућени новинари и приучени политичари обасипају. Сви комунисти, без обзира у какво су руно одевени, лако су препознатљиви, не могу да сакрију примитивизам и зло које око себе сеју. Јадан је онај народ кога "штите" комунисти, зато "защитите" друга Воје треба више да се плаше Срби него Шиптари. Више је људи страдало од кrvаве руке комунизма него од куге, стога комунизам треба уврстити као петог и најсuroвијег јахача Алока-липсе.

Драган Б. Милановић.

Војска

Мржња као modus vivendi

Ако би после осам година направили површну анализу страначког опредељења Срба дошли би до закључка да су у СПО ушли из тројаких разлога: једни због освајања власти, због ситношићарских интереса и себе, други због добијања сигурног радног места у несигурној економској ситуацији а трећи због промене система и будућности Србије, који су најмногобројнији.

У СРС се учлађују из глупости или материјалне сигурности коју им ова странка са својим разбојничким понашањем пружа или већина углавном из глупости, јер само глуп и блесав човек је могао да заборави да се у изборима 1993. године Шешељ одрео председничке кандидатуре у корист Милошевића, тукао пензионере, студенте, просветне раднике, пресељавао рођене Београђане по националној припадности.

ДС не треба ни помињати, јер странка не постоји нити ће постојати док ће буди имали доживотног председника. А и због тога што се странке организују ради освајања власти и учешћа у њој, па је ДС једина странка у свету која је одбила да изађе на изборе, те се нормалан човек пита коме је требала странка која не учествује у расподели власти ако већ није врска секта.

Мене интересује СПО, јер сам као члан ове странке могла остати без сина а мени не треба домовина, ни држава а најмање мој живот да се то стварно догодило, како се до-гађало многим мајкама.

СПО су напустили они који нису остварили своје циљеве и мотиве да се докопају добrog раднog места у општини или републичком односно савезном парламенту а патци кад брод тоне први напуштају брод. Њиховим одлaskom странка је добила на кохезији и интелектуалности, одахнула од њихове мишље перспективе развоја општина и

државе, али не би смела да дозволи да они то сами чине, него да повећа страначку дисциплину и да их истера.

Одмах после завршених избора и освајања општинске власти у Пожеги је затворена страначка канцеларија и стварна власт препуштена потпредседници општине (ДС), која је узурпирала средства локалног информисања и води отворени рат против СПО. Једино не знам како се председник општине и председник извршне власти не сете да дотична радећи против СПО уједно поткопава и њихова радна места, те ако једног дана дође до званичне коалиције између СРС и ДС (јер незванично већ постоји) мораће да једу поново професорски хлеб а њихов комад је мањи и од пензионерског.

Иако учествују у партиципацији локалних средстава информисања, не труде се да демантују потпредседнику, Мићовића (ДС из Ариља), Батића, Илића, Томислава Николића, из чијих се иступања може закључити заједнички мотив да што више облате СПО и Вука Драшковића.

Како време одмиче ја се због чланова појединца у ДС, СРС и ЈУЛ, поносим својим чланством у СК. У то време није било друге странке ни алтернативе а постојала је правна држава и могло се пристојно живети у СК до миље воље, јер нико није нудио радно место док се не учланиш у СК а са економском независношћу чланства свак је према својој свести могао бити радан, поштен и моралан.

Е сад, што је та СФРЈ умрла заједно са доживотним председником и није криво чланство, јер су све комунистичке земље нестале из историје, али што са више страначјем не мрднусмо даље од мафијашке државе и што постадосмо власништво брачног пара Милошевић и бесплатна радна снага његове му супруге, криви смо сви ми Срби преко осамнаест година.

IN MEMORIAM

Милан Николић

(1982-1998)

Члан Клуба младих СПО-а Нови Сад

Дана 6. августа 1998. године у Бачкој Паланци трагично је престало да куја срце нашег драгог пријатеља Милана, најмлађег члана СПО-а у Новом Саду.

Тешко је било шта рећи у овом часу када нам је живот отео део нас, зауставио нас у раскораку и натерао да се замислимо над Усудом којинас је сустигао и оставио у неверици.

Овај млади човек, све до јучерашњег дана, када га је Дунав отргао из живота, био је пун елана и оне снаге коју може да има само младост.

Шта је све у животу чекало Милана Николића, нажалост, никада нећемо сазнати.

Милан Николић је био добар спортista и у "Клубу младих" СПО-а Нови Сад се бавио питањима спорта. Сувише је мало места и мало времена да би се нечији живот ставио на лист хартије, макар био и овако кратак као што је Миланов.

Знамо само да је Милан кренуо стазом тражења истине и да се није задовољавао сивилом свакодневице. Тако смо га и ми упознали и завољели.

Искрено саучествујемо у болу родитеља, родбине и Милана Николића, који ће увек бити део пута који смо сви заједно изградили.

Чланови СПО-а Нови Сад

Ако неко још сумња да је смак света у току, ја ни мало не сумњам да је смак Срба и њихове државе при крају.

Градови су нам излепљени умрлицама. Нема зграде, тарабе, табле и дрвета у граду а да вас са њих не посматра младо наслеђено лице (каква морбидна ситуација) па чак и до четири таква лица настрадалих у саобраћајној несрећи. На гробља смо навикли те нам се још тамо одвија "културно-забавни" живот, па изгубисмо границу између живота и смрти и свадбе заменисмо надгробним плочама. Деде и бабе сахрањују унуке и сасвим се пристојно наједу на њиховој хумци а овим још живима честитaju одлазак у војску са песмом, иако им се деца враћају са Косова у мртвачким сандуцима. Живот по инерцији све више нас вуче пут небеског народа који су нам трасирали ови на власти а са одласком младих у свет изгубисмо критичну масу која би могла да ову растурену земљу без граница и државу без народа и територије врати међу нормалне државе.

И докле се може ићи, до које границе а да се ипак остане човек? Да ли се мржњом као начином живљења, поседовањем ствари и људи до којих се долази преварама, пљачком и безакоњем организованим и дигнутим на степен државе може сачувати онај српски нуклеус неопходан ради опстанка српске државе??? Не треба бити пророк да би човек видео крај и крах српског народа.

Мржња убија, јер је окренута жртвама политike, суседима, радницима ЕПС-а који су претворени у разбојнике због коре хлеба, извргнутим насиљу у неписмених, агресивних људи који на изборима гласају за СРС и ЈУЛ (који је у власт ушао захваљујући свемоћној жени председника и која и држи у рукама концепције наших живота, рођене и још нерођене деце).

Нема духовног и верског оријентира који би успели да окупе народ и поведу из безнађа.

Свештеници су верски радници који обављају посао према савести и свом моралу, а савест им је на нивоу савести друштва у целини.

Какве ландровере воже и какве су куће саградили не разликују се много од ЈУЛ-а и СРС-а, па се може закључити да ни сами не верују у Бога.

Прави верник не може у цркви да чује лепу беседу, одговарајућу овом апокалиптичном времену, реч утеже, па ће захваљујући духовном ништавилу и вери власт још дуго пливати на површини мртвог мора које се некад звало Србија.

Са љубавима и Богом у срцу, лакше је живети и умирати. То најбоље знају они верници који су свесни да им од државе, територије, сродника и суседа остао Бог у срцу и душа неокаљана мржњом. Само још да нађемо такве вернике!!!

Војка Милутиновић

Шта се стварно дешава у Лесковцу (2)

Молим вас да у складу са Законом о информисању и правилима новинарске етике објавите овај деманти одговор на тврђење из писама лесковачких демократа.

Нисам могао да верујем да је тако угледан лист какав је "Наша Борба" објавио моје

писмо без скраћивања и цензуре, као што је то случај са "Вечерњим новостима". Тај текст је свим Лесковчанима који држе до истине дошао као мелем на рану. Импресиониран сам насловом који је погодио саму суштину ствари.

На почетку желим да приметим да нико се ОО ДС није реаговао на ово писмо. Значи да је све тачно. Жестина и жустрена реакције ОО ДС и њиховог шефа је најбоља потврда да је све што сам написао истине. То су уосталом и у свом назови демантију потврдили тиме што суштински ништа нису демантовали и оповргли. Ама баш ништа.

Моја намера је била да скренем пажњавности на целокупну лесковачку политичку сцену. Лесковац има само 70 хиљада становника и сви се знамо. Ту нема тајни.

Е, а сад о "демантију" демократа.

Кажу да су повећали број чланова четири пута. А пре два месеца су говорили о дуплирању чланова. Бројке нису важне. Па и социјалисти тврде да имају 600.000 чланова, ЈУЛ да има 300.000 чланова, па им нико не верује. Изгледа да комунисти имају чланова колико и бирача, што је немогуће. Дакле, ко верује комунистима вероваће и демократама.

Тврде да др Јаков Стаменковић није био члан Извршног одбора ДС. Онда се он у јавности и на конференцијама за штампу прошле године лажно представљао. Кажу да је био кандидат за члана Главног одбора. А Ђинђић је изабрао лесковачког златара. Пара врти где бургија неће. Скупштина ДС је потврдила да у органе странке могу да прођу само Ђинђићу лојални и потпуно одани људи. Др Јаков Стаменковић то сигурно није био, а уз то је и у одличним односима са Слободаном Гавриловићем. Можда ту лежи кључ ове велике тајне. Можда се ради о пречизно испланираном обрачуну са Гавриловићем и осталима који не подржавају Ђинђићев начин вођења наше странке. Сигурно је да у Лесковцу не постоји човек који је више радио и урадио за ДС од др Јакова Стаменковића. Па зар је један професор универзитета који је уградио себе у ДС мање важан од једног богатог златара.

Шта рећи о осталима које сам поменуо у писму.

У последњих годину дана у странци нису активни Никола Илић, Никола Дробњак, Бобан Јанковић, Марина Багур, Драгољуб Живковић. То што долазе једном месечно у просторије није никакав посебан знак. Очигледно је да су се на један елегантан и интелектуалција примерен начин дистанцирали од актуелне власти у лесковачком ДС.

Пошто су ме већ вукли за језик, ево и комплетне верзије.

Отпор према др Јакову Стаменковићу постоји још од 1993. године када је изабран за посланика. Тада се, непосредно пре избора, и учланио у ДС. Ђинђић га је довео и поставио на прво место на листи, што староседеоцима - нерадницима у ДС није одговарало.

А ево и историјата борби и битака у ОО ДС.

Све је почело после избора одржаних 1996. године које су на својим плећима изнели др Јаков Стаменковић и др Драгољуб Живковић, уз велику помоћ горе наведених људи, док су остали (укључујући и председника ОО Синишу Перића, који се

чак није ни кандидовао ни за одборника) то посматрали из прикраја. Од једног сада истакнутог члана ДС тада умalo није добио батине. Онда је дошло време за изборну скупштину. За пар недеља у ДС се учланио већи број људи, што је неке изненадило. Сви ти новоучлађени су дошли на скупштину и гласали. А били су то углавном пријатељи и познаници Синише Перића и његових најближих и најоданијих сарадника. Наравно, у директном обрачуну за место председника ОО Синиша Перић је добио нешто више гласова од др Јакова Стаменковића, у ОО нису ушли неки људи који су били знаци препознавања ДС у Лесковцу. Ушли су неки нови, укључујући и финансијера и бизнисмена.

Убрзо након скупштине из странке је отишао Никола Дробњак. Вероватно је и даље на списку чланова ДС, али је питање када је последњи пут нешто урадио за своју странку и када је уопште крочио у просторије ДС. А био је понос ДС у Лесковцу.

Са друге стране, на изборној скупштини ДС др Јаков Стаменковић је изабран за члана ГО и касније за члана ИО ГО ДС. Чинило се - прави човек на правом месту. Надао сам се и веровао да ће ДС са њим на чelu коначно у Лесковцу постати јака и моћна странка.

Међутим, ускоро му је био постављен ултиматум да се појави на неком састанку, а након тога му је поручено да је боље да више не долази у странку. Логично је да се као човек-интелектуалац др Јаков Стаменковић повукао и замрзнуо чланство у ДС. За њим убрзо одлазе и остали горе поменути, али и неки други: Иван Станковић, ранији председник Извршног одбора ОО ДС и члан Изборне комисије испред коалиције "Заједно", па Ирина Папић, технички секретар и среће и душа ОО ДС Лесковац, па Ивана Станковић и други којима се буквально смучио начин на који се једна група људи обрачунала са таквим интелектуалцем какав је др Јаков Стаменковић. Неки од њих повремено наврате до просторија ДС, али то више није оно право.

Приче да се др Драгољуб Живковић на две последње скупштине ДС није кандидовао за члана ГО су тачне. Неће човек у то коло. А подсећам вас да се ради о периоду од само годину дана уназад. Дакле, није се то десило некада давно, већ су сви набројани људи напустили ДС практично у последњих годину дана.

Волео бих када би неко од новинара "Наше Борбе" ступио у контакт са онима који су отишли из ДС. Било би занимљиво да чујемо шта они имају да кажу, да чујемо када су они последњи пут урадили нешто за ДС.

А уколико поново нешто демантују следи прича о начину на који се троше огромне паре које ОО ДС добија из Београда за свој рад.

Ово моје писмо су неки у ОО ДС искористили за нови напад на СПО. Е, па ја им кажем да нисам и да никада нећу бити члан СПО. Не пада ми на памет. Налазим се много ближе членицима ОО ДС него што и са ми претпостављају.

Причом о мом идентитету су покушали да прикрију суштину ствари а то је садржина текста. Тада тексит нико није демантовао.

Петар Обрадовић,

Лесковац

Шта се стварно дешава у Лесковцу (3)

Да се неко не би случајно пожалио да је запостављен, ево података и о неким другим странкама и организацијама.

Веља Јлић у Лесковцу више нема странку. Прешли они код Јове Марјановића, а једна четвртина у ДС. "Људи моји, па је ли то могуће?", пита неко. Очигледно да јесте.

Социјалдемократија у Лесковцу не постоји. Можда и постоји или нико не зна ко су ту људи и шта они раде. Бар за сада.

Пензионерске партије у Лесковцу не постоје. А пензионери су бесни. Има услова за њихово формирање и успешан рад.

Алијанса за промене Милана Панића у Лесковцу не постоји. Лесковчани не могу да опрости овом бизнисмену што је након пораза на изборима 1992. године једнословно отишао у САД да броји милионе, а ми смо остали овде да патимо и страдамо. Вратио се после опет за изборе.

Демохришћанска странка Србије у Лесковцу не постоји. Шушка се да ће неки незадовољни чланови ДС прећи у странку Владана Батића.

Демократска алтернатива у Лесковцу не постоји.

Демократски центар у Лесковцу не постоји, мада непроверене информације говоре да ће неки људи који су до 1993. водили ДС у Лесковцу прећи код Мићуновића и са собом повући добар део чланства. О том, потом.

У ОО ДСС смена. Председници ОО ДСС су сменили. Још не знам зашто. Али сазнаћу, па ћу вам јавити. Нови председник је брат Милана Крстића, бивши директор "Здравља", сада богатог београдског привредника који је био кандидат коалиције "Заједно" испред ДСС за савезног посланика. Ваљда у Лесковцу нису могли никог да нађу.

Грађански савез Србије у Лесковцу и даље не постоји.

ДС нема с ким да прави Савез за промене. Ако то уопште заживи. Па ко ће ту да буде шеф: Панић, Ђинђић или народу све дражи Обрадовић. А и како ће сада Ђинђић и Весна Пешић са Батићем и Илићем који одлазе на њима омражену Равну Гору.

О владајућим странкама СПС, ЈУЛ и СРС у посебним писмима. И због значаја а и због количине материјала. И због односа, а и ради реда.

У СПО су дошли неки професори лесковачких средњих школа. Чим сазнам ко су и шта тамо раде, јавићу вам. Један се већ и сликао на конференцији за штампу.

Ево и неких обећаних адреса и бројева телефона:

Др Јаков Стаменковић, бивши народни посланик и некадашњи члан ИО ДС; тел. 016/48-205, улица Илије Стреле, тачан број мије непознат.

Никола Илић, некадашњи потпредседник ОО ДС, улица Војводе Мишића 11, тел. 016/43-780

Марина Багур, бивши благајник и члан ОО ДС, адреса: 22. дивизије 35, Анчики, 16.000 Лесковац, тел. 016/296-354

Иван Станковић, некада председник ИО ОО ДС Лесковац, адреса: Драгана Петровића Столета 23, тел. 016/59-300 или 016/51-596

Бобан Јанковић, екс портпарол ОО ДС, адреса: Радничка 12/7, тел. 016/41-818

И на крају само једна кратка допуна информације о странци Србија Заједно.

Председник Градског одбора те странке у Лесковцу је именован за стечајног управника ХТП "Балкан" у Лесковцу, које је познато као један од бастиона и извора финансија за локални СПС.

Именовао га је Окружни Привредни суд по препоруци Извршног одбора СО Лесковац, који чине представници СПС-а и ЈУЛ-а.

Тек толико да се зна.

Петар Обрадовић,

Лесковац

ЕДБ патенти

Свуде у свету је ноћна струја вишеструког јефтинија од дневне, због неких техничких проблема у производњи и преносу електричне енергије. О томе постоји техничко образложение где се покажује да је пребацивање оптерећења на ноћне часове најпотребније управо електропривреди. Али код нас су цене ноћне и дневне струје скоро изједначене, као нигде у свету, барем што се тиче Електродистрибуције Београд (ЕДБ). Двотарифни потрошачи имају ноћну струју за неких 25% јефтинију од једнотарифних, али зато им је дневна струја за 25% скупља од те исте једнотарифне струје, па тако двотарифни потрошачи само штетују са двотарифним мерењем. Та штета би се донекле могла умањити у зимском периоду, ако се користе термоакумулационе пећи, али тада се улази у "блок тарифу", када су цене двоструко веће па до петоструких. Невиђено у свету.

Од маја ове године ЕДБ је увела посебно поскупљење за двотарифне потрошаче (разумљиво, јер су то најброжнији потрошачи), и то неких 55% од једнотарифне цене, па тако сада двотарифни потрошачи плаћају ноћну струју за око 30% скупље него што једнотарифна, а дневну струју плаћају за око 80% скупље од те исте једнотарифне струје (дневне и ноћне). Наравно, мимо света као што је и све друго. Ово поскупљење су завели као неку техничку бесмислицу, као неко даљинско усмерење (није ваљда лево-десно), или тако некако.

Неки потрошачи, који су старту прозрели радње, покушали су да се врате на једнотарифно мерење, међутим, ту се наилази на огромне уплате. Народски речено: дерана, мунта. Показало се да тај поступак није за нижу класу и остатке средње класе. Ако се прихвати да слободан превод за "патент" може гласити: нешто невиђено, светс-

ка новина или тако некако, онда је инвентивност ЕДБ-а неоспорно патентна.

Сада је најављено ново поскупљење електричне енергије за 105%, а највероватније је таква одлука већ донета, јер је тако одувек било. Одлуке Електропривреде односно Електрорадистрибуције увек пролазе, као да не подлежу законској контроли. Вероватно ради њихових заслуга на фискалном плану. Онда нам најављено поскупљење не гине.

На народе, сретно вам стењање.

Момчило Опарница,

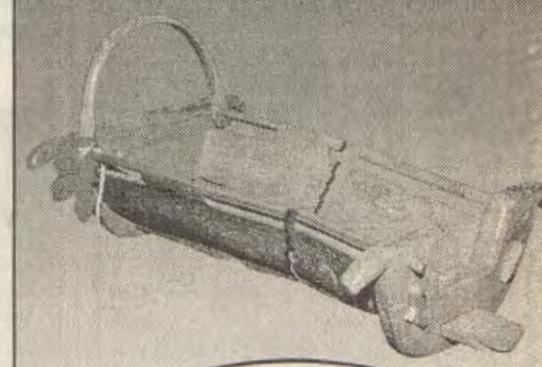
Београд

НОВО ИЗДАЊЕ "СРПСКЕ РЕЧИ"

"Ретке су код нас књиге које својим скромним обимом постижу тако импресивну ширину тематског и хронолошког захвата, како је то учињено у "Записима из грађанског рата 1941-1951..." Славка Маслара.

Ретко је, такође, списатељско умеће да се на релативно скученом простору складно оркестрирају најразличитији жанровски изрази, од мемоарских записа, преко историјских анализа, па све до лирских реминисценција."

СЛАВКО МАСЛАР
ЗАПИСИ ИЗ
ГРАЂАНСКОГ
РАТА
1941-1951...

Књигу
"ЗАПИСИ ИЗ ГРАЂАНСКОГ РАТА
1941-1951..."
МОЖЕТЕ НАРУЧИТИ ПОУЗЕЋЕМ
НА АДРЕСУ СРПСКЕ РЕЧИ
11000 БЕОГРАД, ВУКА КАРАЦИЋА 8,
ТЕЛ. 628-242, 620-891

ЦЕНА 80 ДИНАРА

**СРПСКА
РЕЧИ**

ШАХ

Уређује Владимир Јовићевић Јов

Добри војник Хорт

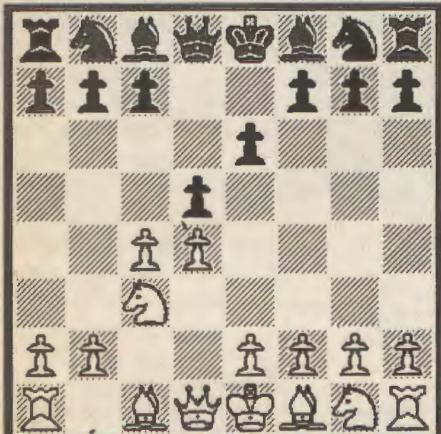
Чешки велемајстор Властимир Хорт био је веома јак играч. Пре неколико година престао је да се активно бави шахом и успешно се посветио васпитавању младих путем шаха. Био је и остао велики оптимиста за таблом и изван табле. Најбољи пример је његова партија са Холанђанином Вестериненом.

Хорт - Вестеринен

Сан Антонио, 1972.

1.д4, д5, 2.ц4, е6, 3.Сц3. Реми.

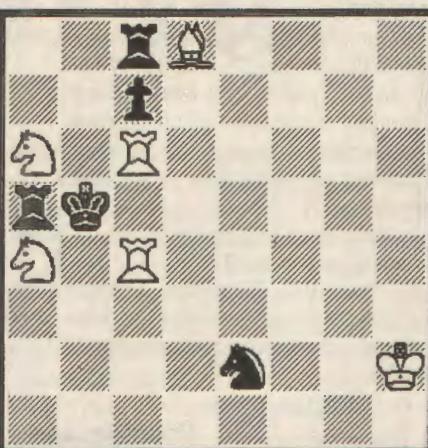

**Позиција после 3. потеза белог.
(Завршна позиција).**

Хорт је после партије изјавио: "Стаяо сам боље, али нисам смео да форсирам". То је једна од најкраћих партија овог века.

ПРОБЛЕМ БР.78.

**П.Х. Вилијамс
1898.**

ЛЕТ ИZNAD КЊИЖЕВНИЧКОГ ГНЕЗДА

У башти Куба књижевника, поводом Домановићевих дана сатирие одржан је пријатељски меч на 12 табли између младих шахиста ЈАТ-а и Клуба "Ф7" (чији је председник Веселин Бошковић). Омладинци ЈАТ-а изненадили су добром игром и савладали су искусне шахисте књижевнике са 6,5:5,5. Одржан је и брзопотезни турнир на којем је победио мајсторски кандидат Влада Јаковљевић. Најуспешнији омладинац био је Бојан Подинић, који је на првој табли победио Добрицу Јовановића. Спонзор овог меча била је Задужбина "Радоје Домановић". Реванш меч одржаће се у септембру у ЈАТ-у.

**Решење
проблема бр.77.
1.Tx?**

**СЛОБОДНЕ НОВИНЕ
ИЗДАЊЕ СЛОБОДНИХ НОВИНАРА**

ДИРЕКТОР: Даница Драшковић

ГЛАВНИ И ОДГОВОРНИ

**УРЕДНИК:
Бојолуб Пејчић**

**УРЕДНИЦИ:
Илија Давидовић
Славо Башић**

СТАЛНИ САРАДНИЦИ:

Александар Чошрић, Александар
Цвешковић, Благица Стојановић, Бранка
Пламенац, Борђо Вукаје (фото), Јелена
Ленолд, Љиљана Шој, Милан Божић,
Милица Ђорђевић, Мирко Дошћен
(Вашић), Миленко Вучић, Никола
Бурзић, Саша Сикавић, Владимира
Јовићевић Јов

ДИЗАЈН И КОМПЈУТЕРСКА ОБРАДА:
D-design

СЕКРЕТАРИЈАТ РЕДАКЦИЈЕ:
Драгиша Бујарски, Нада Бошковић

АДРЕСА РЕДАКЦИЈЕ:
Вука Каракића бр. 8/1, 11000 Београд
Тел. 011/ 620-891, 628-242, 620-968

**КОМЕРЦИЈАЛНА И ИЗДАВАЧКА
ДЕЛАТНОСТ:**
Бранкова 13-15, 11000 Београд,
штел. 011/ 625-937, 624-598

ЖИРО-РАЧУН:
40801 - 603 - 4 - 27562 Стари град

**РУКОПИСИ И ФОТОГРАФИЈЕ СЕ НЕ
ВРАЂАЈУ.**

ШТАМПА:
АБЦ Глас, Влајковићева 6, Београд.
Мишљењем Секретаријата за информације
Републике Србије бр. 413-01 221/91-01 од
15.2.1991. обређена је стопа пореза од 3%.

ПРЕТИПЛАТА
Прештапу на Српску реч можете
извршијши уплатом на жиро-рачуун 40801-
603-4-27562, Стари град, са назнаком - за
прештапу - и то за:

3 месеца (6 бројева) - 42 динара
6 месеци (12 бројева) - 84 динара

12 месеци (24 броја) - 168 динара

**ЗА ИНОСТРАНСТВО - ЕВРОПСКЕ
ЗЕМЉЕ**

3 месеца (6 бројева) - 35 ДЕМ
6 месеци (12 бројева) - 70 ДЕМ

12 месеци (24 броја) - 140 ДЕМ

ЗА ВАНЕВРОПСКЕ ЗЕМЉЕ 50% ВИШЕ

Информације на телефон
011/620-891, 628-242, 620-968

"СРПСКА РЕЧ" НА ИНТЕРНЕТУ

[HTTP://WWW.SRPSKA-REC.CO.YU](http://WWW.SRPSKA-REC.CO.YU)

ИЗЛАЗЕ
ПЕТКОМ

Београдске

Н 0 В И Н Е

цена 5 динара

Quercetti®

PAMETNE IGRAČKE

HAJDE, DA SE IGRAMO!

KOMPLETAN PROGRAM ZA SVE UZRASTE!

SLAGALICE, BOCKALICE, PUZLE, MAGNETNE TABLE, BROJEVI...

VELEPRODAJA I IZLOŽBENI SALON:

BRANKOVA 13-15 Tel: 626-061, 631-255, 32-83-907

KNEZ MIHAILOVA 21 Tel: 625-949, 625-937, 32-83-876